Udvalgte Prædikener, mest ældre

Förord till den elektroniska utgåvan

Dessa predikningar av **P. P. Waldenström** (1838-1917) översatta till norska har digitaliserats i september 2011 av Nasjonalbiblioteket i Oslo och anpassats till Projekt Runeberg i november 20126 av Ralph E.

" M?6676^93690mest «ldre, 'ch »f oversatte fra Svenss. >. Christiania. I Kommission hos A lb. I. Lange. Drammen. F. W. Lund es Vogtrykkeri. P. W«ldenstrem.ProZer W sg bchsldcr det Gcke!Iste Preediken Lue, 19, I —ll. Jesus gik ind og drog igjennom lericho. Og se, der var en Mand, som hedte Zachceus, og han var Toldernes Overste og var rig. Og han ssgte ester at se lesum, hvo han var, og kunde ikke for Folket, fordi han var liden af Vcext. Og han lsb foran og steg op i et Morbcertrce, at han kunde se ham; thi han skulde komme frem ad den Vei. Og der Jesus kom til Stedet, saa han op og blev ham var og sagde til ham: Zachceus! skynd dig og stig ned; thi det bsr mig idag at blive i dit Hus. Og han skyndte sig og steg ned og annammede ham med Glcede. Og de, som det saa, knurrede alle og sagde: han drager ind til Herberge hos en syndig Mand. Men Zachceus blev staaende og sagde til Herren: se, Herre, Halvdelen af mit Gods giver jeg de Fattige, og dersom jeg haver gjort nogen Nret med Underfundighed, da giver jeg det firefoldigen igjen. Men Jesus sagde til ham: idag er dette Hus veder- i"4 faret Frelse, efterdi ogsaa han er en Abrahams Son; thi Mennefkens Ssn er kommen for at soge og frelfe det Fortabte. Aerren forbarme sig i Naade over os og give os en ret Enfoldighed. Guds Ord er den mest enfoldige Prcediken og maa derfor ogsaa annam mes med et ret enfoldigt Sind. Den kommer ikke med hoie og kunstige Ord saaledes som Mennesters Visdom, men foragter alt saadant, gaar dem forbi, som ere vise og forstandige, og gaar ind til dem, som ere umyndige, for at lcere dem den Guds Visdom. Idet de Vise anstrcenge stue Krcefter for at komme desto lcengre og lcengre ind i Msrket, kommer denne daarlige Prcediken til Syndere, raad lsse Syndere, og taler til dem om Guds Salig hed, ja bcerer og leder dem ind i den evige Her lighed, trods alle deres Synder, trods al deres Vantro og Frygt, trods alt hvad de Skriftlcerde og Farisceer have at indvende derimod. Saadant ser man i Scerdeleshed i denne skjsnne Fortolling om Zachceus., Det er indlysende for enhver, at Zachcens ikke er nogen from eller lcerd Mand, men ret og slet en Tolder, ja til og med en Toldernes Vverste. Tolderne vare grove, ugu delige Syndere, hvorfor man ogsaa i Almindelig-5 hed pleier at kalde en uforbederlig Synder for en Tolder, i hvilken Betydning ogsaa Herren bruger det i Match. 18, 17. Disse Toldere vare derfor ogfaa dybt foragtede af Folket, saaat man ikke, af Frygt for at paadrage sig nogen Mistanke, turde gaa ind til dem og sidde tilbords med dem. Ja Farisceerne frembar ogsaa Gud Taksigelse, forat de ikke vare som en af disse. Det var for dem en afgjort Sag, at alle Toldere skulde til Helvede. Derimod ser man et helt andet Forhold hos den Herre Jesus. Han antager sig denne Tolder som en Abrahams Ssn, frelser ham fra alle hans Syn der, fra Dsdens og Djcevelens Vold, bebreider ham ikke hans Misgjerninger, akkorderer heller ikke med ham om nogen Betaling derfor nu eller i Frem tiden, og agter heller slet ikke paa, at han ved denne sin Gjerning vil komme i slet Rygte hos de Skriftlcerde og Hellige blandt Folket. Men vi vil nu se, hvorledes det tildrog sig, det ene ester det andet. Den Herre Jesus var paa Vandring til Je rusalem, hvor han snart skulde korsfcestes. Paa Veien gik han gjennem lericho, hvor denne Hen delse tildrog sig, ganske vist ikke af en Tilfceldighed, men ved Guds Styrelse; thi ved saadanne Gjer ninger vilde Herren vise, hvorledes man skulde for-6 staa hans Lcere. Ligedan som en Lcege, der un derviser andre i Legekunsten, ikke alcne underviser dem med Ord, men viser ogsaa med sit eget Ex emvel, hvorledes de stnlle anvende de Lcerdomme, som han giver dem. Og tcenk, hvilken en Naade det er at saa se den Herre Jesus selv anvende det Evangelium, som han prcedikede. Et eneste saa dant Exempel er jo mere vcerd end alle de Regler, som de Vise have opfundet. Kan jeg blot vide: ~Saa og saa har Herren sagt og saa og saa har han

vist, hvorledes man bsr anvende det," —da kan jeg vcere langt sikrere, end om jeg kunde sige: ~Saa og saa mene alle Ippersteprcester og Skrift kloge." " I lericho var da denne Zachams. Han havde vel hsrt meget om Jesus og vilde nu se ham. Nu, det var vel ikke saameget for det blot ud vortes Syn Skyld; thi der var sagtens mange andre, som blot onskede at se ham. Men hos Zachceus var der noget mere. Han kunde kanske ikke gjsre sig selv Rede for, hvad det var; men det var no get mere end blot Mcnslyst og Nysgjerrighed. Han var bleven uren i sine egne Aine, og saasnart man bliver uren, ser man strax med andre Aine end forhen paa den Herre Jesus. Han havde vel aldrig kuunet tcenke paa noget saa urimeligt,7 som at indbyde Jesus til sit Hjem. Nei, men han maatte faa se denne Mcmd. Han vidste kanske ikke noget om, at Jesus vilde have noget at gjsre med Toldere, og selv om han vidste dette, saa var det ikke underligt om han tcenkte: ~la det er med almindelige Toldere det, men jeg er den For nemste iblandt dem, jeg er Toldernes Dverste, og med saadan en vil han tilvisse ikke indlade sig. Nu vilde han altsaa se Jesus. Men da han var liden as Vcext, og da Herren desuden var omgiven af en stor Menneskemasse, lov han i Forveien og steg op i et Trce, for derfrå at saa se den forbivandrende Mester. Han anede vist ikke da, hvad der skulde hende. Og de, som saa den rige Tolber klatre op i Trcret, kunde vel ikke andet end forundre sig over en saadan Opfsrsel, som jo ikke passede sig for en voxen og dertil rig og fornem Mand. Men ak, det var nu dette Hjerte, der felte sig draget til Jesus og som idetmindste trcengte til at saa se ham, om der ikke var nogen Mulig hed til mere. Det var Faderens Dragelse, som fsrte Zachceus op i Trceet, ihvorvel ingen forstod det, ja ikke engang han selv. For menneskelige Mne saa det ud, som om det blot var Nyfigenhed. Dette bsr vcere os til Lcerdom. Det er vel sandt, at det ofte blot er Nysgjerrighed, som drager Folk8 til at hsre Evangelium, men dette maa ikke gjsre os modfaldne. Gud alene ved, hvor mange han har draget til sin Son, naar vi blot tcenkte, at de ikke af andet end Nysgjerrighed. Og da.du selv gik til det Sted, hvor du fik det af gjsrende Sting i din Samvittighed, vidste du vel da, at det var Gud, som drog dig derhen. Der som nogen paa Veien havde spurgt dig: „/Hvor for gaar du did?" saa havde du kauste svaret: ~leg vil kun hsre hvad det er for noget; hvorle des den og den taler" o. s. v.; men du havde nok ikke vidst at svare: ~Gud drager mig." Nei, dette forstod du fsrst efterpaa. Saa sidder da Zachcrus der oppe i Trceet og venter paa at-faa fe Jesus. Da uu Jesus kom til Stedet, saa han op og blev ham var. Det lyder som alt dette kun stede af enHmdelse. Men det er alt bestrevet, saa som det ofte ser ud. Her ren agtede ikke heller selv derpaa, fsrend Tiden var inde. Men da han kom til Trceet, da ser han op, da standser han, og da maatte hele den ham omgivne Skare standse, og tcenk, -— dette for en Tolders Skyld. For en mcegtig Keifer eller Ippersteprcest havde Herren ikke handlet saa, men for han var en fattig Synder uendelig meget mere end alle Keisere og Konger tilsammen. Vil9 blot Syndere standse for ham, han stal vist ikke vcere sen om at standse for Syndere. Hvert Skridt, han tager, gaar han efter Syndere, og det er da for ham som en Hvile, at Syndere standser. Ia det er da umuligt, at han stulde knnne gaa forbi. Ham er vel given al Magt i Himmelen og paa lorden, men Magt til at gaa forbi en Synder, der standser, det har han ikke. Nei, da skulde han fornegte baade sig selv og sin Fader. Men hvilke Fslelser der maa have gjennem krydset Zachceus, da han fik se Jesus lsfte sine Dine op og standse, kan vist ikke bestrives. Og da Herren sagde: ~Zachceus, stynd dig og stig ned; thi det bor mig idag at blive i dit Hus", har ganske vist hans Hjerte blevet overfyldt. Om Her ren alene havde nikket venligt til ham i Forbi gaaende, havde dette vel vceret nok til at gjsre Zachceus lykkelig for mange Dage; men dette havde ikke stemmet overens med Herrens Hjerte og Vis. Naar han gjor noget, maa det altid vcere grun digt, vcere over al Forventning. Naar Tolderen i Templet beder: Gud vcere mig Synder naadig, da maa han erklceres retfcerdig. Naar Tjeneren, som var skyldig titusinde Talenter, beder: ~Hav Taalmodighed med mig", da maa hele Gjcelden efterskjcenkes; naar Roveren paa Korset blot beder:10 ~Herre, tcenk paa mig", da faar han dette Svar: „/Idag stal du vcere med mig i Paradis". Og paa samme Maade her: Naar Zachceus blot sn sker at faa se Herren i Forbigaaende, saa faar han ham til Gjcest. Det, Herren gjor med Syn dere, maa altid vcere over al Forventning, udover alt, hvad de kunde tcenke og begjcere; hvilket ogsaa alt er strevet os til Lcerdom. Saasom Paulus siger, at den uudgrundelige Guds Naade var paa ham, som den stsrste af Syndere fornemmeligst bleven bevist, dem til et Exempel, som skulde tro. Nemlig paa den Naade, at de af det, som Gud havde gjort med Paulus, skulde se, hvad de ret telig med Hensyn til sig selv skulde tcenke om Guds Naade. Derfor, naar saadanne Exempler gives dig i Evangeliet, stal du ikke sige: ~la, det var Zachceus det!" Nei, hvad han gjorde med Zachceus, har han gjort alle dem til et Exempel, hvis Hjertes Begjcering er denne: Ak, at jeg sik se Jesus. At

Herren siger: ~Skynd dig og stig ned", giver tilkjende hans store Iver for Zachcei Frelse. Havde han vinket til ham og sagt: ~En anden Gang, Zachceus!" saa havde dette jo vceret en Naade. Eller havde han sagt: ~Naar du fsrst har vceret i Jerusalem, Zachceus, og ofret for dine11 Synder og gjort en rigtig Omvendelse! Du maa ikke tro, at det gaar saa let heller at komme til mig", — da havde han talt paa de Skrift kloges Vis. Men Herren siger: Skynd dig, det bsr mig i dag'at blive i dit Hus. Thi da han fornam, at Zachams vilde se ham, blev han til visse ikke mindre glad, end Zachceus, da han for stod, at Herren vilde se ham. Derfor er det ganske vist ikke i Herrens Skole de have gaaet, som sige til Syndere, der ville se Jesus: ~Hast ikke formeget, vogt dig for at tro for fnart; det gaar ikke faa let og hastigt at komme til Jesus, dersom det stal gaa rigtigt til" o. s. v.; thi saadant staar intet steds strevet i Guds Ord. Nei, han har aldrig givet nogen Befaling til, et eneste Minut at holde Syndere borte fra ham, som sukker ester Frelse. ~Skynd dig", siger Herren, ~stynd dig og stig ned". Og der var ingen as Apostlerne, forn fsiede til: ~T>og ikke med det samme, Zachceus"! Om nogen havde sagt saa, saa havde han nok faaet med Herren at bestille. ~Det bsr mig mig idag at blive i dit Hus", siger Herren; og lader os mcerke os dette Ord ~bsr". Hvad var det, der tvang Herren, saa at han burde og maatte? Intet andet end hans Fa ders Villie, som han var kommen for at gjsre, og12 som var, at han skulde frelse Syndere. " Ikke saa at forståa, som havde han selv noget derimod; thi han gjorde jo gjerne sin Faders Villie, ja han siger jo selv, det var hans Mad, at gjsre FaderenZ Villie. Men saaledes taler Herren for at give os en desto stcerkere Vished, saa at vi kunde sige: Vil han end ikke, saa maa han alligevel, ikke for vor Vcrrdigheds Skyld, men for Faderens Buds Skyld. Men — han vil ogsaa selv. Ligesom et Menneske ikke kan leve uden Mad, saaledes kan han heller ikke leve uden sin Mad, som er at-gjsre Faderens Villie. Tcenk ncermere paa, hvad dette vil sige! Du svsrgermaaste: ~Kan Herren endnu ville forbarme sig?" Nu, det bor han, han maa gjsre det. Hans Hjerte er saaledes beskaffent, det brister as Forbarmelse, saa at man kunde sige: Vilde han end tilbageholde sin Barmhjertighed, saa skulde hans Hjerte driste og Barmhjertigheden igjennem Aabningerne finde frem til Synderen. Vi taler paa menneskelig Vis. Den Herre Gud kan i Langmodighed holde sin Vrede tilbage, men Naaden kan han ikke holde tilbage, den lader sig ikke styre; nei, den maa ud aabenbart eller hem meligt. Det bsr mig idag at blive i dit Hus. Herren skulde altsaa forblive i lericho Natten over og dette for en Tolders Skyld. Zachceus13 troede vist ikke andet, end at Herren skulde igjennem lericho og allermindst t/oede han, at han, om han for blev der en Stnnd, stnlde tåge ind til ham. Hvad der saaledes ster, kommer aldeles uventet for Zachceus. Og du, som lever i Jesus, stede det ikke ligedan med dig? Da Jesus fsrstegang tog ind for at blive i dit Hjerte, saa stede det vist ikke vaa den Dag, du ventede det. Nei, han kom aldeles uforvarende over dig med sin Naade. Du sad kanske og hsrte Evangeliet vrcedikes eller gik og overveiede et eller andet evangelist Sprog og tcenkte: ~O hvor godt maa det ikke vcere for dem, som faa tilegne sig saadant?" Og se, du vidfte ikke Ordet af, fsr Herren kom til dig og sagde: Hos dig vil jeg blive. Thi det Fjeld, alle dine Synder, som du ikke kan stige over, for at komme til ham, dette Fjeld kan han dog stige over for at komme til dig. Ia dette Fjeld har han i sin Dsd nedtrampet og gjort til en jcevn Sti og derved aabnet dig en ny og levende Vei gjennem Forhcenget ind til Himmelen, hjem til Gud, din Fader. Og se nu her, hvor enfoldig Zachceus bcerer sig ad: Naar han horer Ordet, gjsr han med det samme, hvad Ordet siger ham, og annammer Her ren i sit Hus med Glcede. Men, kjcere Zachceus, skulde du ikke have boiet dig og gjort Nndstyldnin-14 ger og indvendt, at du endnu ikke var ssnderknust nok o. s. v.? Men nei, saadant hender Zachceus ikke til. Disse Ord: det bsr mig idag at blive i dit Hus — disse Ord have saa aldeles overrasket ham, at han ikke formaar andet end tro og ad lyde. I dette er nu Zachceus en udmcerket Lcere mester for os. Thi det er Troens store Kunst, at den beter sig enfoldigt. De Skriftkloge have gjort alt, hvad de have formaaet, for at gjsre Troen saa kunstig som muligt, saa at man af deres Lcer dom aldrig kan blive rigtig vis paa, hvad Troen er, eller paa hvad Maade man stal kunne komme til denne under saamange Regler, Forbehold og Kjendetegn nedgravede Perle. Men scet du deres Menneskepaafund paa Hylden og gaa til denne Tol der, og han stal lcere dig denne Ting bedre end alle Sofister tilsammen. Thi naar han her horer Ordet, tager han det paa det aller Enfoldigste, saaledes som det lyder. Tcenker aldeles ikke paa, hvordan han stal kunne tro, men alene paa, hvordan Herren taler. Maaler heller ikke Ordet ester sin egen Vcerdighed, Omvendelse eller Tro, men lader Hovedsagen vcere at Herren har sagt det, noget, som ogsaa stilles os for Aie i alle de Exempler paa Tro,som vi have i den hellige Skrift. Derimod ser du her en anden Hob Mennesker,15 som ikke glceder sig i, hvad Herren gjor, men for fortsrnes istedet over, at han tager ind til

Her berge hos en Synder. Det er denne Hob, som vi tidt og ofte msde i Evangeliet som Herrens vcerste Modstandere. Og det er ganske vist forun derligt, at de stulle se skjcevt til, at Herren er saa god. Men hvor forunderligt det end synes, har det dog til alle Tider vist sig, at ingen Prcediken har vceret i Stand til at opvcekke et saadant Fiend skab mod sig, som Prcedikenen om den frie, ufor styldte Naade. Thi der findes intet, som for den mennestelige Natur er mere vansteligt at fordrage end dette, at al vor Fortjeneste stal vcere udelukket. Og der findes heller ingen Prcediken, som saa fuld stcendigt tilintetgjsr al egen Fortjeneste, som netop Naadens Prcediken. Den Prcediken derimod, som lover Naade til Lon for en redelig Omvendelses kamp, Syndernes Forladelse som en Frugt af al vorlige Taarer, fortsat Naade til Lsn for Trostab mod Naaden, Taalmodighed og Overbcerenhed med hvad der forsvrigt mangler — dette er den Prce diken, som behager den selvretfcerdige Natur; thi da faar den gamle Adam leve og behsver alene at bytte Klceder. Men naar Naadens Prcediken kom mer og gaar med Dom forbi dem, som synes hel lM, og gaar med Syndernes Forladelse og Fred16 md til Syndere, da bliver der Knur og Forbli relse. Dette er nu aabenbart for alles Aine og burde derfor ikke kunne forfsre nogen. Men dog kan der deri let ligge Anledning til Forforelse, efterdi faadanne Mennester forstaar at omgive sig med et stort Skin af Nidkjcerhed for Guds Ord og et helligt Liv, ja de kunne for en Del ogfaa forarge sig over disse Isder, der knurrede mod Christus, fordi han gik ind til Zachceus. Ligedan som Is derne fordsmte sine Fcedre, fordi de havde ihjcel staaet Profeterne, medens de felv omgikkes med Planer til at drcebe Herren. Dog bekymrer Herren sig ikke det allermindste om deres Knurren; thi han er nu ikke kommen til Verden, for at lade sig regjere af Mennester. Han holder derfor heller ingen Raadslagning med dem, der omgive ham, men ser alene paa Faderens Vil lie, som er, at han stal hjcelpe Syndere. At en fortabt Synder ser efter ham, er i hans Vine det Stor ste, der tildrager sig paa lorden. I Sammenligning dermed betyde alle Vises Visdom, alle Frommes Fromhed, alle Kongers Storvcerk ingenting. Der for lader han sine Omgivelser knurre, som de vil, og fslger imidlertid med Zachceus til hans Hjem. Paa samme Maade ster det den Dag idag; medens de Lcerde og Farisceerne skrive imod, at Evangeliet17 prcedikes for frit iblandt Syndere, spsrger Herren slet ikke efter, hvad de stride eller hvad Slags Regler det vil opstille for ham, men gaar trods alle de res Bsger her og der ind til Toldere og Syndere af allehaande Slags med Salighedens Evangelium, ja glceder fig ogfaa i, at han hos dem faar Herberge. Nu heder det videre i vor Text, at Zachceus blev staaende og fagde til Herren: Se, Herre! Halvdelen af mit Gods giver jeg de Fattige, og derfom jeg haver gjort nogen Nret med Nnderfun dighed, da giver jeg det firefoldigen igjen. Der kan man se, hvad Frugter der kommer af, at Herren gaar ind til en Synder. Havde Herren fagt: ~Zachceus, dersom du vil give de Fattige Halvde len af dit Gods, saa stal jeg gaa ind til dig!" — da havde vel neppe Zachceus gjort det, men naar Herren uden Forudbetingelse af Gjerninger gaar ind til ham, fslger Gjerningen frit og uhindret, ligefom Ordet siger: Naar du mit Hjerte troster, da lsber jeg dine Budords Veie. Dette er ogsaa det allerbedste Forsvar mod den Beskyldning, at det frie Evangelium skulde fsde af sig et lssagtigt Levnet. Vel er det sandt, at mange tåge blot Skummet af Evangeliet og henfalde under en evan gelist Bekjendelse til Lssagtighed; men dette er Evangeliet saa meget mindre-Skyld i, som saadant 218 alene beror derpaa, at de ikke tåge selve Evangeliet, men ikkun Skinnet deraf. Der hvor Christus bliver annammet, fodes nu ligesom hos denne Zachceus et nyt, helligt Sind, som er beredvilligt til at ofre og gjsre noget for Herrens Skyld. Naar Evangelisten anmcrrker, at Zachceus var ria, saa tilkjendegiver han dermed, at Zachcri Offer har vceret stort. Thi jo mere man har, desto vansteligere er det at ofre Halvdelen deraf. Men af dette maa vi nu ikke blot lcere, at der fsdes et nyt Sind ved Naadcn, men vi maa ogsaa lcere noget om denne scerstilte Aandens Frugt, som kaldes Gavmildhed; thi Herren vil se denne Frugt hos dem, som selv har faaet meget af ham. Ia det heder: Gud elster en glad Giver (2 Cor. 9, 7). Og hvorledes er det blandt os med Gav mildheden? Du har kanste Penge nok til at ofre paa din egen Bekvemmelighed, Penge nok til at forsyne dine Vcerelser med kostbare Msbler eller dit Bord med udsogte Retter og fine Vine eller dit Legeme med kostbare Klcrder, eller Penge nok til at holde kostbare Selskaber eller give dyre Pre senter til saadanne, som ikke behove din Mad eller dine Gåver, men som kan byde lige kostbart igjen. Men naar Herren lcegger den legemlige Elendighed i din Vei, hvad gjor du da? Da gaar du kanste19 af Veien, klager over dyre Tider og Tab, som du allerede har lidt eller som du nmligens maa vcere beredt paa i Fremtiden o. s. v. Med dine tiltagende Indkomster voxer kanste ikke din Lyst og Villie til at udsve Gavmildhed, men istedet Lysten til at blive rig eller at kunne ofre desto mere paa dig selv, din Bekvemmelighed

og din Anseelse. Men, siger du, har da ikke en Christen, om Gnd giver ham Raad dertil, Lov til at leve godt, have det fint o. s. v.? Vi tale nu ikke om saa dant; thi her er der ikke Spsrgsmaal om Lov og Bud - — ikke er det heller Christi Sind at spsrge es ter, hvor liden Forsagelse af sig selv man kan faa flippe med og alligevel vcere en Christen, — men vi spsrge om, hvad Kristi Kjcerlighed i denne Hen seende har faaet udrette hos dig, han, som blev fattig for din Skyld. Men, siger du, man kan da ikke strcekke til for alle Fattige? Sig, strek ker du til for nogle? Der gives jo ogsaa saa danne, som have saa mange Bekymringer over, at deres Hjcrlp behsves paa saa mange Kanter, at de ikke paa nogen Kant rcekker at tåge sig af de Fattige. At give lidt her og lidt der, kan man vel, og kanffe da for stsrste Delen med Klage over, at man bliver saa alt for meget overhcengt, men at med Jesu Sind tåge sig af de Fattige og gjore 2»20 det med Glcede, hvordan er det med denne Sag? Salig er den, som handler forstandeligen imod den Ringe (Ps. 41, 2). Hvo, som forbanner sig over den Ringe, laaner Herren (Ordspr. 19, 17). Men, vi maa klage for Gud, hvor finder en saadan Tale hsrende Oren? Og dog, vil du vide, hvor meget Herren ser vaa dette, saa kom ihu, de Ord, som en Gang stulle msde dig: leg var hungrig, jeg vcw tsrstiy, jeg var syg og i Fcengsel — sig, hvav gjorde du da? Det vilde vcere godt, om vi flittigen stillede os saadant for Oie og prsvede os derefter. Thi der kunde vcere Fare for, at vi ofre mindre for vor Gud end Verden gjsr for sine Guder, Aiens- Lyst, Kjsds-Lyst og et hoffcerdigt Levnet — ikke at tale om, at mange, som ville vcere Kristne, ofre mindre for den Herre Jesus end for Verdens Gu der. Eller tcenk ester! Hvilket trcekker de fleste Penge af din Pung: Trangen til at leve for deu Herre Jesus eller Lysten til ikke at staa tilbage for dine Ligestillede af denne Verdens Born i Klceder, P Lydelser og Lignende? Dette er et meget vigtigt S Porgsmaal. Og gaa det ikke for hastigt forbi. I a, siger du, det er frygteligt, Yvor vi i Adams F «ld ere blevne fordcervede; o, hvor langt ere vi ikke fr hvad vi burde vcere! Nei, ilke saa, min Ven!21 Sig ikke ~vi", men ~jeg"! Stik dig ikke vcek i den store Hob af ~vi", men stig frem, som om der ikke fandtes flere Syudere end du, og sig: O Herre, jeg, jeg er den Mand, jeg er den Kvinde, som heri har forbrudt mig. Og lad det ikke bero alene dermed, men giv vel Agt paa, at Herren vil, at det skal blive anderledes med dig. Begynd for Alvor at bede om Naade og Hjcelp til heri at forbedre dig. Thi naar Herren forlader dig dm Synd, Mr han det, for at du maa kunne reife dig af den og begynde et nyt Levnet. Og reifer Kjs det sig derimod, saa vig ikke tilbage, men bliv ved i Ovelfe, og Herren stal designe dig. Zachceus siger videre: Og om jeg har gjort nogen Uret med Underfundighed, da giver jeg ham det firefoldigen igjen. Ved dette bekjender Zachceus aabent for Herren sine Bedragerier, hvilke han kanste forud havde betragtet som gode og lykkelige For retninger. Her fer du derfor atter, hvilken Gudfryg tighed det fsder af sig, at Herren gaar ind til en Syn der. Forinden dette stede, turde vel Zachceus neppe have dillet give det Stjaalne tilbage og endnu mindre det firedobbelte deraf. Men naar Herren kommer ind i hans Hus, vil han intet beholde af det, han har bekommet med Nret. Da stinne de mindre cer ligt bekomne Penge ikke som for. Nei, nu ere de22 saa vederstyggelige, at ihvorvel han havde kunnet holde sig til 3 Moseb. 5, 23. 24, hvor det heder, at man stal give det Rov, som man haver rsvet, tilbage, samt lcegge femte Parten deraf dertil, eller efter 2 Moseb. 22, 7, hvor der besales Tyven, at betale dobbelt, — saa dommer han alligevel sig og sin Gjerning, ester hvad der staar om det vcerste Slags Tyveri i 2 Moseb. 22, 1. Saaledes virker det rene Sind, at han frit paatager sig det vcerste, Loven siger om saadanne Gjerninger. O, hvor nsiagtig stemmer ikke dette med, hvad der endnu ster der, hvor Jesus finder Indgang. Dette Zachcei Exemvel er for os meget lcere rigt og giver os meget af Vigtighed at lcegge Mcerke til. Thi heraf ser du, at saasandt nogen vil vcere en Christen, da gaar det ikke an, at han beholder uretfcerdigt Gods. Derfor kan den, som er i Besiddelse af saadant Gods og ssger Herren, ikke forundre sig over, at han ikke kan komme til nogen sand Fred. Hvor meget Evangelium han end oser over sig, hvormeget han end klager over Anfcegtelser, Fristelser og Vantro, saa bliver han ved det samme: han faar ingen Fred. Der ligger noget i Dsren, som forhindrer Freden i at drage ind, nemlig dette uretfcerdige Gods. Og griber han end Sågen an paa den Mcmde, at han giver23 til Missionen eller til Guds Riges Sag forsvrigt saameget, han med Nret har bekommet eller ogsaa mere, saa hjcelfter dette heller ikke. Herren er ikke den, som vil have uretfcerdigt Gods. Dette faar Sjcrlen ogsaa fornemme derved, at den ikke faar nogen sand Fred. Nei, uretfcerdigt Gods skal bringes ti! den, fra hvem det er taget eller til dennes Arvinger, om han selv ikke er i Live. Fsrft naar saadant ikke er muligt, skal det bringes til Herren (4 Moseb. 5, 7, 8.) Endvidere giver ogsaa dette Zachcei Exempel de sande Christne mange vigtige Lcerdomme om Redelighed i Handel og Vandel- Og saadan Lcrrdom behsves vel; thi det ster utrolig let, at en eller anden bliver

fristet til ikke altid at handle saa sandt og redeligt med sin Broder, som han bnrde: Han kan f. Ex. blive fristet til ved alleslags Forvendelser, Fortielser og halve Sandheder at forstaffe sig hsiere Betaling, eller paa den anden Side paa samme Maade forssge at ovnaa lavere Priser, vride sig bort fra retmcessige Forpligtelser, eller benytte sig af en andens Nsd og Forlegenhed til at tilvinde sig Fordele, kort: til i en eller an den Henseende at handle saaledes, som han selv i Virkeligheden ikke vilde blive behandlet. Se, da gjcelder det, i Herrens Kraft at staa saadanne Fri-24 stclser imod, og om man har faldt, da at staa op igjen, ydmyge sig, bekjende sin Synd og bringe tilbage, hvad man med Uret har bekommet. Prsv da ikke paa at opsoge Forvendelfer og Undskyldninger til at neddysse din Samvittighed med — ellers turde Herren tilslut til din egen Fordcervelse lade dig sinoe saadanne — men erkjend din Skyldighed og handle ester Guds Ord. ~Salig er den Mand, som handler saa, at han ingen Uret gjor, siger den Herre Gud. Men her maa vi scerskilt anmcerke, at nogle Christne have det saa, at de ere mindre nsie med, hvorlcdes de forholde sig til Brsdre i Troen, end til andre. Det kan vcere dem en uigtig Sam vittighedssag ikke paa noget Vis at bringe Vancere over Herrens Navn ligeover for de Ugudelige, men mod Brsdre i Troen derimod synes de, at det ikke er saa magtpaaliggende at vcere ordentlige, paalidelige, ordholdende og redelige i Handel og Vandel. Men saadant er jo ikke efter Guds Ord; thi er det din Broder, saa bsr du jo handle med ham, som om du havde med den Herre Christus felv at gjore. ~I gjsre Uret og besvige, og det BrVdrene," siger Paulus (1 Cor. 6, 8.) Se her! Han siger ikke: ~Og det kan ikke betyde saa me get, naar det er mod Brsdrene!" men han siger25 tvertimod: ~Og det mod Brsdrene," som om han vilde sige: Og det er jo aller bedrsveligst, naar det er Vrsdrene, I handle saa med. Ligesaa for maner han i 1 Tim. 6, 1, 2 de christne Tjenere til at holde deres Herrer al 3Ere vcerd og tjene dem, i Scerdeleshed om disse ere Troende. Kort: Du stal handle med Brsdre, som om du handlede med Christus, og med de Ngudelige, som om du handlede for Christi Dine. Nu sagde Herren til Zachceus: Idag er dette Hus vederfaret Frelse. Der er Frelse i, at den Herre Jesus gaar ind i et Hus og intet an det kan heller kaldes Frelse. At Rigdomme tilfly de dit Hus, er ikke Frelse; at et andet, et from mere Levevis bliver indfsrt i dit Hns, er heller ikke Frelse. Nei fsrst paa den Dag, da den Herre Jesus drager ind, kan man kun sige, at der er dig Frelse vederfaret. Og ikke nogen Dag i dit hele Liv er saa vigtig som den Dag; thi paa den Dag har du sundet Alt. Der hvor han er, er Synden borttagen og i dens Sted idel Retfcerdighed, der er Dsden borttagen og i dens Sted et evigt Liv, der er Fordsmmelsen borttagen og i dens Sted idel Salighed. Det er Rigdom, uendelig Rigdom. Man kan vistnok ikke altid se dette udenpaa; stundom skimter det dog frem, men for det meste er det26 skjult. Dog er Sågen selv den samme. For det ndvortes Die er det for det meste Fattigdom, ofte stor men kom ihu: Solen er stsrre end den ser ud til. Naar du ser paa den, gaar det ikke an at sige: ~Tamk, hvor den er liden!" men: ~Tamk, hvor mine Ome kan bedrage!" Thi den er Millioner Gange stsrre end hele lorden. Paa samme Maade her. Sig ikke: ~0, hvor jeg er fattig!" men: ~0, hvor jeg har daarlige Oine! Hele Himmelen har flyttet ind i mit Hus, og jeg ser knapt et Glimt deraf. Jesus er ganske vist tilhuse her, og dog er det for mine Oine, som om han ikke paa lang Tid havde seet ind af Dsren. Gud give mig klarere Oine!" Men naar ster det, at Jesus drager ind i et Hus? Jo, saasnart en Synder, ligesom Zachceus, ser ester ham og sukker: Ak, Gud, vcere mig Synder naadig! ~Men," siger du, ~jeg har nu staaet i Dsren og raabt efter ham, men til mig har han endnu ikke gaaet ind." Det er ikke sandt> Thi han siger: ~Fsrend de raabe, da vil jeg svare." Og atter: ~Om vi bekjende vore Synder, er han trofast og retfcerdig og forlader os Synderne. Det er derfor aldeles vist, at i den samme Stund, du som en Synder saa efter ham, gik han ind til dig. Og gik han netop ikke ind gjennem den Dsr,27 hvori du stod, saa du fik se ham, saa gik han ind gjennem en anden Dsr, en eller anden hemmelig Bagdsr. Kort: den, som bekjender sine Synder, han stal vide, at han har Syndernes Forladelse, ikke for sin Vekjendelses Skyld, men for Guds Ords Skyld, som siger det og som aldrig kan be drage. Gaar du endda fremdeles og grcemmer dig over dine Synder, saa er det ganske vist slemt for dig og meget unsdigt, thi Forholdet i denne Sag retter sig efter Guds Ord. Vil du ikke tro, hvad du har, saa plager du dig selv; men du stal vide, at dette er unsdigt. Herrens Ord bliver evinde lig, og intet er mere nnsdigt end at plage sig med at ikke tro det, som alligevel er sandt. Herren tilfsier nu til Slut: Thi Menne skens Ssn er kommen for at ssge og frelse det Fortabte. Hermed scelder han den rette Slutnings dom over Folkets Knurren. Som vilde han sige: ~Hvad er det I forresten disputere med mig om? Er Zachcrus en Synder, da er jo hans Hus et af de Huse, hvor jeg fsrst og fremst bsr gaa ind og forblive. Thi jeg er kommen for at ssge og srelse det Fortabte, og hvor skulde jeg da heller gaa ind end netop der, hvor I selv sige, en

fortabt Synder bor; thi dermed sige I jo: Der bor der en af dem, som du er kommen for at opssge.28 Dette er nu den allerbedste og sikreste Anker grund for Synderes Trost. Det er ikke af en fceldighed, at Herren gaar ind til Syndere, men det er en nsdvendig Folge af hans Embcde. I og med det famme han forssmte dette, i og med det famme opgav han fit Embede. Thi han er kommen i den Henfigt, at han stal opfsge det Fortabte. Saadant burde vi mere give Agt paa end vi gjsre. Thi faafnart jeg for Alvor behsver Naade for mine Synder, da vil det strax fore komme mig, forn om jeg ikke med Sikkerhed turde gjsre Regning paa, at han med sin Naade vilde gaa ind til mig; men da lyder det stedfe i mit Hjerte: ~Hvo ved?" Men at mine Synder saa ledes gjsre mig uvis, beror alene dervaa, at min Natur aldrig vil holde sig til, hvad Skriften siger, men vil nsdvendigvis gjsre sig en egen Text, forn lyder faa: ~Herren er kommen for at frelse de Fromme." Paa denne Maade gjsr jeg Herrens Komme afhcengig af min egen Fromhed, og naar jeg saa ingen Fromhed har, ovstaar der sieblikkelig Tvivl om, hvad Herren vil gjsre. Nu, jeg lcrser meget rigtig: ~det Fortabte," men saa tcenker jeg, at dette, at vcere fortabt, ogfaa skal vcere en from Egenstab, forn jeg maa have, og da fukker jeg: ~Denne Egenstab har jeg ikke. O, om jeg blot29 var rigtig fortabt!" Spsrger saa nogen mig, om jeg ikke er det, saa svarer jeg: ~10, i Virkelig heden naturligvis, er jeg det nok," men saa synes jeg — ja, jeg ved i Grunden ikke, hvad jeg synes, — men det forekommer mig, som om Meuingen var den, at jeg vel maa verre fortabt, men ikke i Virkeligheden, men i en eller anden from Fslelse. Kortelig: Herren kan ikke mene de virkelig For tabte, synes jeg. Her burde jeg nu lcegge Mcerke til et Sprog som dette. Thi naar Herren taler om de For tabte, saa mener han de virkelig Fortabte. Naar jeg da ser, at det er fortabt med mig og alt mit, da burde jeg holde fast ved, at Hensigten med Her rens Komme alene var den, at han skulde frelse det Fortabte. Da bsr jeg tcenke: ~Gud vcere Lov, et staar endnu fast; min Herre Jesus har tilvisse ikke opgivet sit Embede, eller opsagt sit Forbund med sin Fader, ifslge hvilket han for Faderens Regning har paataget sig min Frelse. Har jeg faldt og syndet — ja Herre Gud, du ved det, mod dig alene har jeg syndet — min Synd har dog ikke kunnet rokke Guds Ord. Ja, hvad jeg end maatte foretage mig, beholder dog Herren det Embede, at frelse det Fortabte." O ja, en Skipper vilde vist ikke forundre fig over, at Klip-30 Pen holdt, omendstjsndt hans Skib knustes- la, Gud verre Lov! Naar al min Fromhed brast, stod denne Klippe, Guds evige Frelses Raad, übevcegelig. Se paa denne Maade stulde du nu foreholde din Samvittighed saadanne Guds Ord, saa at du dermed kunde ophjcelpe dig, naar du ser, hvor al deles forbi det er med dig og alt dit. ~Ia", siger du, ~om jeg blot kunde ret alvorligt ssge Herren, saa ved jeg vel, han vilde frelse mig." Kjcere, du lcefer ikke rigtig! Staar det da her, at du stal ssge, og han stal frelse. Nei, her staar, at begge Dele tilkommer ham, baade at soge og at frelse. Og se hvorledes han bar sig ad: Han satte sig ikke fsrst i Jerusalem og lod kundgjore, at han modtog Bessg. Nei, han gik omkring over alt og ssgte, — ikke Guld og Perler, ikke fromme Folk, — men fortabte Syndere. Og naar han faa fandt nogen, tog han ham op, toede ham ren, glcedede fig deri, ja talte ogfaa om, at der var Glcede i Himmelen for Gud og hans Engle derover. O Herre Gud, hvem vil ikke nu begynde at vaagne til Liv igjen, naar du har givet en saadan Frelser. Hvor er vor Tro, efterdi vi saa sjelden og saa lidet give Agt paa dit Ord. ~Dog," siger du, ~staar det i alle Fald an detsteds, at vi stal ssge Herren, saa vil han lade31 sig finde." Ganste rigtig! Dette skal du ogsaa sinde hos Zachceus. Fsrst drager Herren gjennem lericho for at opssge ham, og da passer han paa Leiligheden og stiger op i et Trce for at se Jesus. Leer heraf det rette Forhold mellem hans Ssgende og dit Ssgende. Hos dig begynder ikke dette Vcerk, medmindre han kommer til dig ved Evan gelium og banker paa dit Hjerte. Dette er da hans Ssgende, og foruden dette skulde du aldrig komme til at ssge ham. Men naar han nu saa ledes ssger dig, saa stands og raab: ~Herre Je sus, her er jeg. Gud, vcrr mig Synder naadig!" Dette er dit Ssgende. Om en Moder havde tabt sit Barn og var ude for at opssge det og hun, der hun gik, fik hsre en Rost, som raabte: ‚Moder, Moder!" saa forstaar du nok, hvorledes hun skulde blive tilmode. O, hvor hun skulde skynde sig der heu, hvorfra Barnets Rost kom! Men om nu Barnet, da det fik se sin Moder, undlsb hende og sagde: ~Nei, jeg kan endnu ikke ile i din Favn; thi jeg har endnu ikke alvorligt nok ssgt og raabt ester dig" — da skulde ganske vist Moderen scette sig ned paa en Sten og grcedende klage: ~O mit stakkels Barn, det har jo mistet sin Forstand!" Kort. Som det staar strevet, saa staar det, og vil du gjsre en anden Text, faa stal Herren32 sikkerlig ikke handle efter den; thi han vil ikke at der stal skrive» for ham, men vil selv stride. Og naar han nu har strevet, da er det bedst, at du lader det staa, som det staar. Deraf stal du ogsaa have den stsrste Nytte; thi det er uden Tvivl ve derkvcrgende for dig at hsre, at han ovssger det Fortabte. Ellers sik du kanste ikke vcere med, og sikkerlig heller

ikke nogen anden. la, Herre Gud, dig vcere Lov og Pris, at du har sendt os en saadan Frelser! Giv os en ret Tro og et helligt og retstaffent Levnet. Amen.33 2den Prlrditen Text: Lue. 13, 22—29. han 'gik igjennem Stceder og Byer og lcerte, og tog Veien til Jerusalem. Men der sagde En til ham: Herre! mon de erefaa, som blive salige? Da sagde han til dem: Strceber alvorligen at ind gaa igjennem den snevre Port; thi Mange, siger jeg eder, stulle soge at komme ind, og stulle ikke kunne. Derefter, naar Husbonden er opstanden og haver Mukket Doren, stulle I komme til at staa udenfor, og banke paa Doren og sige: Herre, Herre, lad op for os! og han stal svare og sige til eder: Jeg kjender eder ikke, hvorfra I ere. Da stulle I begynde at sige: Vi aade og dråk for dine Dine, og du lcerte paa vore Gader. Og han stal sige: Jeg siger eder, jeg kjender eder ikke, hvorfra I ere; viger fra mig, alle I, som beflitte eder paa Uretfcerdighed! Der stal verre Graad og Tcenders Gmdsel, naar I faa at fe :^>34 Abraham og Isak og Jakob og alle Profeter i Guds Rige, men eder at vcere udstsdte udenfor. Og de stulle komme fra Osten og Vesten, og fra Norden og Sonden, og sidde tilbords i Guds Rige. Het er ganske vist sorunderligt, at ihvorvel den Herre Jesus saa ofte og saa alvorligt taler om den Ugudeliges forskrcvkkelige Endbligt, Verdens Born dog aldrig vil hsre derpaa. Gjcelder det blot at foretage en eller anden jordisk Forretning, saa have de nok Hovedet fuldt af nsiagtige Over slag og Beregninger. Da lytte de ikke til den ssrste den bedste, som foregjogler dem idel lysende Ndsigter, men da vende de sig til saadanne alene, som ere sagkyndige i det Slags Forretninger, pro ve og scette Lid til deres Raad og tåge sig vel i Agt for at gjsre noget, som disse fraraade dem, tiltrods for de Letsindiges gjsglende Forestillinger. Og naar nogen forssmmer at raadfsre sig med sagkyndige Folk i sine vanstelige Foretagender, handler ene og alene efter sit eget Hoved og saa derved styrter sig i Ruin, saa siger man i Almin delighed om en saadan: Han var ikke en bedre Skjcebne vcerd.35 Men naar det gjcrlder Veim for Sjcrlens Fcerd mod Evigheden, da er Forholdet omvendt. Da bliver der aldrig Tale om at raadfsre sig med ham, som er Levendes og Dsdes Dommer. Da begjcerer man ikke nogen sikker Grund at hvile paa. Nei, da griber man med den mest uforklar lige Letsindighed den Mening, som bedst stem mer overens med Hjertets Onske og som sikrest lader Samvittigheden i Fred paa den Vei, som behager Kjsdet. Og naar Herren alligevel i i sin Trofasthed og Barmhjertighed ikke bliver treet af at prcedike ag advare, men med alvorlige Ord foreholder den i Letsindighed fremad rusende Syn der den evige Dsds Forstrcekkelse som Enden paa hans Vei, — ja selv naar Jesus under Taarer raaber: ~Ak, at dn vidste, hvad der tjener til din Fred" — da kalder man saadant for Svovel prcedikener, som alle tcenkende Mennester bsr reise sig op imod, for at ikke hele Landet stal blive forder vet deraf. la, da faar man til og med hsre, at Leger, hvem de Sindssyges Pleie er anbetroet, angive denne Herrens trofaste Advarselsprcediken som Aarsag til de fleste Tilfelde af Sindsforvir ring. Hvad stal man sige om saadant? Mon ikke denne Verdens Gud har forblindet de Van troes Sind? :V36 Ikkedestomindre maa der ifolge Herrens Befa ling vedblives med denne Prcediken. Den er al deles uadskillclig fra Evangeliet. Og ide fleste Tilfande er det den, forn fsrst vcekker Synderentil en saadan Eftertanke, forn har den forlorne Sons Omvendelfe til Fslge. De, forn nu ere indlem mede i lefus Christus, vide bedst, hvilken en Be tydning den har havt for dem. Og utallige Sjcele, forn nu fove i fine Synder, stulde, naar de derved engang komme til at vaagne til Eftertanke om, hvad der horer til deres Fred, prife Gud for denne Prcediken. Og du, forn endnu fort vack glad og forgws vandrer efter dine egne Tanter, tcenk dog paa, at hvor dn gaar eller staar, hvor du sidder eller ligger, i alle dine Foretagender, i al din Glcede og al din Bedrsvclfe, hvile over dig med et frygteligt Alvor disfe Ord af Herrens Mund: Hvo mig foragter og annammer ikke mine Ord, haver den, forn ham dsmmer; det Ord, forn jeg haver talet, stal dsmme ham paa den yderste Dag. (Joh. 14, 48.) Og om Dommen stal fuld byrdes efter disfe Ord, sig, hvorhen kommer da du? Hvad bliver dit Endeligt? Svar for Gud og din egen Samvittighed. Himmel og Jord stulle forgaa, men Herrens Ord bliver evindelig. Herren vandrede gjennem Stceder og37 Byer og lcerte og tog Veien til Jerusalem. Hvad han prcedikede behovede Evangelisten ikke scerstilt sige; thi Herren prcedikede ikkun et, nemlig Guds Riges Evangelium. Han saa for sig en bslgmde Masse af Mennesker, der lig en Strsm lobe mod Evighedens umaadelige Hav. Disse gjaldt det for ham at redde; thi han var dertil sendt og dertil kommen til Verden. Men de kunde kun reddes ved en Prcediken, nemlig den ~daarlige Prcediken" om den Forlssning, som i Guds evige Raad var besluttet, Fcedrene forjcettet og nu var bleven aabenbaret ved, at den enbaarne Ssn var bleven fsdt af en Kvinde, fsdt under Loven. Og dette er endnu den Dag i Dag den eneste Prcediken, som kan bringe Syndere Retfcerdighed, Fred og et evigt Liv. Medens Herren saaledes vandrede, spurgte en ham paa Veien: Herre, mon de ere faa, som

blive salige? Den Spsrgende har uden Tvivl vceret en af hans Disciple. Herren besvarede ikke dette Spsrgsmaal, men vendte sig istedet til den ham omgivende Skare, der ogsaa ganske vist havde hsrt Spsrgsmaalet, og sagde: Strceber alvor ligen at indgaa igjennem den snevre Port. Som om han vilde sige: I Stedet for at befatte Eder med dette Spsrgsmaal, som slet ikke vedkom-38 mer Eder, se heller til, hvad som er vigtigere, nemlig hvorledes I selv kunde komme ind igjennem den snevre Port. Vi have her et Exemvel paa den Fremgangs maade, Herren bruger forat afvise Menneskenes Nys gjerrighed. Endnu den Dag i Dag gives der man ge, som, urolige i sin Samvittighed, forholde Tiden med unyttige og nysgjerrige Spsrgsmaal. De ville vide, hvad Gud kan have bestemt med Hensyn til Hedningernes Salighed; hvorledes det kan vcere tcenkeligt, at Gud skulde kunne have stabt en Slcegt, hvoraf han maatte forudse, at en stor Del vilde komme til at gaa evindelig fortabt o. s. v. Deres Hjerte synes at vcere saa opfyldt af aandelige Spsrgsmaal, at man kunde antage, man kunde have Grund til at ncere godt Haab om deres Tilstand. Men under alle disse Spsrgsmaal og Spekulationer ligger der for stsrste Delen intet andet end en Anstrcengelse for at komme bort fra Nsdvendighe den af, at for egen Del gjsre Omvendelse. Andre igjen forssge andre Udveie: Naar Guds Dom foruroliger dem, hengive de sig end mere i Syn dens og Lastens Tjeneste, for derved at neddysse Samvittighedens Stemme. Men saadanne holde paa langt ncer ikke saa lcrnge ud imod Herrens Kald, som de, der kaste sig over den anden, de39 nysgjerrige aandelige Spsrgsmaals eller til og med det aandelig Studerendes Ndvei. Thi Sam vittigheden slaar sig lcengre til No ved saadant, der synes at have et aandeligt eller helligt Skin, et Skin af Begjcering ester Sandheden, end as hvad der selv af det naturlige Medvidende maa dsmmes som Synd Vi komme herved i Hv en Tildragelse: En Prcest havde ftrcediket med stort Alvor om Nsdven digheden as den nye Fsdsel, hvorved en af hans Tilhsrere var bleven vakt. Denne kaldte Prcesten til sig og spurgte om den nye Fsdsel var noget Virkeligt m. m. Da Predikanten havde bejaet dette, spurgte atter den bekymrede Mand om, hvad den nye Fsdsel var. Derpaa svarede Predikanten, at de Lcerdes Meninger vare meget delte med Hensyn til dette Spsrgsmaal, og han holdt just paa med af sin Bogvisdom at fremstille disse Meninger, da den anden afbrsd ham: ~leg spsrger ikke om, hvad de Lcerde mene, men jeg spsrger, om den nye Fsdsel er noget Virkeligt, noget, som Menne ster have erfaret paa sig! Hr. Pastor! Har De? — Her afbrsd han sit Spsrgsmaal, og nu var ogsaa Prcestens Mund tilstoppet. Han havde stn deret Christendommen og prcediket meget alvorligt, og ved dette sit Studerende og Prcedikende troet at40 vcere paa en anden Vei end den store Hob, som intet sporger ester Gud og hans Ord; men i Vir keligheden havde han deri alene havt en Ndvei til at undgaa dette Spsrgsmaal: Har ogsaa du gaaet ind igjennem den snevre Port — du selv? O, mine Venner, Christendommen er dog noget helt andet end en blot aandelig Kundstab og et aande ligt Studerende, selv om dette end er alvorligt ment. Christendommen er et Liv i Guds Sons Tro, og uden dette vilde det ikke vcere et Menneske til nogen Nytte, om han end havde al Kundstab og vidste alle Hemmeligheder. Noget Lignende var det ganske vist, Herren her vilde indskjcerpe, og Gud give, at hans Ord maatte trcenge dybt ind i vore Hjerter; thi det gjcrlder ogsaa os. Strceber alvor li gen, eller egentlig kjcemper for at gaa ind igjennem den snevre Port, siger han. Et Menneske sover sig ikke ind i Guds Rige. Nei, vil du ikke vaagne op, vil du ikke lade det komme derhen, at Guds Hellig Aand i dig faar virke en Hjertets Trang ester for din egen Del at indgaa i Guds Rige, vil du endnu stedse unddrage dig det Ord, som er bestemt til i dit Hjerte at virke en saadan Op vaagnen, — saa stal du med al din Kundskab og al din Prcediken i den afgjsrende Stund finde41 Himlens Port tillukket for dig. Ved denne Port vil der kun blive spurgt om et: ~Er du fsdt paany? Meget har du vidst, prcediket og gjort, men har du ogsaa Livet i Guds Sons Tro?" — Dette er det afgjorende Hovedsporgsmaal. Med denne Indgaaen igjennem den snevre Port vil Herren fremstille for os den Omvendelse, som er til Gud, og den Tro, som omfatter den Herre Jesus Christus Dette sammenligner han ved en Indgaaen igjennem en trang Port for de Hindrin gers og de Trcengslers Skyld, som ere forenede med denne Omvendelse. Disse Hindringer og Besvcer ligheder ere dels ydre, dels indre. Til de ydre hsrer det Fiendskab, som fra Ver dens Side gjsr sig gjceldende,— et Fiendskab, som kan gaa saa vidt, at til og med en Fader eller en Moder, som med den stsrste Ligegyldighed har kunnet se paa, at deres Son har drukket sig druk ken, har vceret en Svcrrger, har faldt i Hor eller an den Synd, kan blive ncestm rasende, naar de er fare, at denne deres Ssn for Alvor begynder at spsrge: Hvad stal jeg gjsre, at jeg kan blive salig? Dette Fiendskab mod en Synders Omven delse til Christus kan ytre sig paa mangehaande Vis. Undertiden kan det ytre sig i hjertelige42 og omme Overtalelser og Fraraadelser, noget, der i Scrrdeleshed ofte finder Sted i

Familier. la, der gives Forceldre, som fcelde bitre Taarer, som bede, ja, besvcerge sine Born, som de se be gynde at ssge Guds Rige, besvcerge dem, at de ikke maa blive deres Sorgens Born eller tilfsie deres Forcrldrehjerte ulcegelige Såar. Det samme Forhold kan man ogsaa se imellem Mgtefolk, hvoraf den ene vaagner til Eftertanke. Undertiden atter ytrer dette Fiendstab sig i Haan, Bitterhed, For smcedelse og Vold, ja undertiden i blodige Forfsl gelser, noget, hvorom Guds Riges Historie bcerer Vidnesbyrd. De indre Hindringer og Betryk derimod ligge i vore egne Tanter og Tilbsieligheder: De ligge i vort Hjertes Tilbsieligheder; thi vi elske as Naturen Verden og Synden mere end Gud og Retfcer digheden; noget, hvorom baade Guds Ord og Erfaringen vidner. Det heder: Menneskets Hjertes Tanter ere onde fra hans Ungdom as. (1 Moseb. 8) Og atter: Denne er Dommen, at Lyset er kommet til Verden, og Mennestene elstede mere Msrket end Lyset. (Joh. 3.) Og atter: Kjsdets Sands er Fiendstab imod Gud. (Rom. 8.) Hvor ledes Erfaringen bestyrker dette, vide alle de, som engang har vaagnet op til Eftertanke. la, saa43 vidt er det ved Syndefaldet kommet med os, at jo alvorligere Lovens hellige Krav treenger sig ind paa vor Samvittighed, og jo mere vi derved an spores til at kjcempe imod Synden, desto mere ta ger Kjcerligheden til Synden til, og desto mere tages vi tilfange af dens forstrcekkelige Overmagt. Derfor er det ganste vist et sikkert Tegn paa en forfcerdelig aandelig Ssvn, naar Folk gaa opfyldte af Indbildninger om et godt Hjerte, som skulde sindes hos dem. De ere lig en Mand, der eiede et raaddent Skib paa Landjorden, som han be rsmte for Styrke og Godhed. Man vilde sige en saadan: Scet dit Fartsi ud paa Bandet og Prsv det, saa faar du se, hvad det duer til. Men hvor nu et Menneske ved Guds Naade har vaagnet til Eftertanke, der komme ogsaa hans egne Tanker og lcegge sig i Veien, Thi nu er der Intet, som er saa urimeligt som dette, at han med hele sin Syndestyld stal kunne faa Naade for Intet, aldeles for Intet. Nei, nu maa Sågen afhjcel pes paa en helt anden Maade: Ligefom han ser, at han forhen har vandret frit ester sit Kjsds Ly ster og Begjceringer, saa ser han nu, at han maa aflcegge alle disse Synder -og begynde at leve et gudfrygtigt Liv; ligesom han forhen har havt sin Glcede i Synden, saa maa han nu begynde at an-44 gre og assky Synden; ligesom han for hav vcereten Slave under Synden, saa maa han nu ved alvorlige Forscetter, Strid og Arbeide paa Helliggjsrelsens Vei blive den overlegen; ligesom han forhen har for agtet Guds Ord og Bsnnen, faa maa han nu begynde at bruge Ordet og Bsnnen. Og gaar det saa galt for ham i Henfeende til et eller an det eller til alle disse Stykker, maa han med desto stsrre Alvor gribe Sågen an paany. Og dette, tcenker han, maa jo nsdvendigt hjcelpe. Imidlertid faar Sjcelen her gjsre saadanne Erfa ringer, som han aldrig har havt nogen Formod ning om. Tcenk, naar der formedelst denne Strid og disse hellige Avelser ikkun bliver vcerre og vcerre! Han mener vel, at det alene kommer deraf, at han ikke kjcemper alvorligt nok. Men for hver Gang han paany griber Sågen an for at gjsre det bedre, desto daarligere gaar det. Nu kommer en Lynstraale af Guds Ord og treenger ind i hans Samvittighed, hvorved han anspores til de mest fortvivlede Anstrengelser og Forscetter; men om kort Tid Paafslger der en Slsvhed og Dorskhed i Hjertet foruden Lige. Sjce len ser vel sin fortabte Tilstand, men det gjsr saa godt som intet Indtryk paa ham, ja han forskrcek kes engang ikke. Og saaledes vedbliver han indtil45 en vy Lynstraale kommer med samme Fslger og samme Slutning, og da er han igjen altid lige ncer. Hvis det gjcelder sor den, som lever los og sti i Synden at ovcrgive sin Vei og vaagne op over det Forskrcekkelige ved sin aandelige Tilstand, saa gjcelder det ligesaa meget for den vakte Synder at ovcrgive sine Tanker (Es. 55, 7.) Han bor paa den ene Side vaagne op over det Nfrugtbrin gende i at veie Penge der, hvor der ikke er Brsd, og paa den anden Side tilegne sig den Forlss ning, som bydes os i Christi Blod, nemlig Syn dernes Forladelse. Men heri ligger den stsrste Trcengsel, imod hvilken de ydre Hindringer for Intet er at regne. En stor Del af dem, som gjerne ville blive salige, vende om, saasnart de erfare ~Omkostningerne", hvorledes de maa ovcrgive sin Kjcerlighed til Ver den og dens Lyft og Veuskab og i Stedet tåge Christi Kors og Forsmcedelse. Disse have sit For billede i den rigelngling, til hvem Herren sagde: ~Scelg alt det, du haver, og giv de Fattige det, og iom og fslg mig". Thi da han fik hore dette, vendte han tilbage, ganske vist bedrsvet, thi det var hans Alvor, at hun vilde indgaa i Guds Rige; men han opgav det, efterdi han ikke fik Lov til at tåge med sig oerind sin Kjcerlighed til Verden.46 Blandt dem atter, som i sit Hjerte sige: ~Koste hvad det koste vil, saa maa jeg dog ind", vende ogsaa enkelte ester nogen Tids forgjceves Kamp til bage til Verden, omendskjsnt der for endel i Sam vittigheden fremdeles er en vis Uro. Atter Andre komme ind paa Egenretfcerdighedens falste Asvei: I den Tro, at den snevre Port intet andet er end deres egen Omvendelseskamp i Anger, Bsn og Synders Aflceggelse, slutte de, at naar de en be horig Tid have vceret i denne

Kamp, saa have de ogsaa trcengt sig igjennem Porten og faaet Naade hos Gud. Her bekrcefter det sig derfor, hvad Herren tillcegger: Thi mange, siger jeg eder, skulle soge at komme ind, og skulle ikke kunne. Hermed stemmer ogsaa Paulus overens, naar han om taler, hvorledes han med idelig Smerte i sit Indre saa de Alvorlige i Israel med megen Nidkjcerhed for Gud strcebe ester at indkomme i Guds Rige og dog ikke kunne. Dette ikke af den Grund, at Gud skulde have gjort Porten trang, men fordi de ikke ere den Ret fcerdighed underdanige, som i Evangeliet forkyndes. Dette kan nu engang ikke vcere anderledes. Det mest alvorlige og redelige Ssgende er dog tilsidst kun forspildt Moie, naar man ssger der, hvor den sogte Skat ikke er at finde. Se derfor, hvilken en vigtig Formaning af47 den kjcere Herres Mund dette er, som han her ud raaber: Stroeber alvorligen at indgaa igjen nem den snevre Port. Hvormed han vil sige: ~Ser til, at I ikke sove bort den kostbare Naa detid! Men, medens Naadm endnu tilbydes, om vender eder fra eders Veis Vildfarelse". Ikke i den Forstand, som om der i os skulde vcere nogen Evne til en saadan Omvendelse; men naar Herren retter dette Raab til os, da er han selv tilstede med sit Ords Kraft for i os at virke denne For andring, og da have vi derved en Anledning til at folge Raabet eller foragte det og forblive. i vor aandelige Dsdsdvale. Naar nu en Sjcel vaagner op ved dette Raab og flyr med alle sine Synder til den Herre Jesus, omfattende i ham den Forlssning, som i hans Blod tilbydes, da er han allerede indkommet i Guds Rige, hvor urimeligt han end selv i Betragt ning as sin egen Nvcerdighed maa anse det. Lige som det jo for Guds Bsrn i alle deres Levedage bliver en uforklarlig Tildragelse, hvorledes de har kommet ind i Guds Rige. De vide intet andet at sige derom end dette: Af Herren er det steet og er underligt for vore Oine. Og dersom de ogsaa under alle vexlende Erfaringer stedse forblive ved den Herre Jesu dyre Kors indtil Enden, da skulle48 de ogsaa tilsidst indgaa med ham i den evige Her ligheo. Men om Sjcrlen furagter Vcekkelsesraabet og forbliver i sin Syndesovn, eller, efterat han har staaet op, igjen vender tilbage til Vcrden eller kom mer ind paa Afveie, da skal det tilsidst vcderfares ham, som Herren her videre siger: Derefter, naar Husbonden er opstanden og haver til lukket Dsren, skulle I komme til at staa udenfor og banke paa Doren og sige: Her re, Herre, lad op for os! og han skal svare og sige til eder: leg kjender eder ikke, hvorfra I ere. Da skulle I begynde at sige: Vi aade og dråk for dine Oine, og du lcerte paa vore Gader, og han skal sige: leg siger eder: leg kjender eder ikke, hvorfra I ere; viger fra mig, alle I, som beflitte eder paa Uretfcerdighed. I disse Ord have vi en Anvendelse as, hvad Herren paa et andet Sted siger til alle dem, som i Lcengden foragte ham: ~leg gaar bort, og I stulle soge mig og ikke finde mig; der, hvor jeg er, kunne I ikke komme" Thi Menneskene ville nok gjerne komme til Hunlen, naar de ds, og dette er noget, som vi saa ofte faa se og hsre, at man kunde verre fristet til aldeles at tvivle paa Muligheden49 af nogen rettelig Omvendelse paa Dsdsleiet. Thi der raabe vel Syndere paa Naade og Forskaanelse, saa man stulde ncesten tro, at et Aandens Vcerk til deres Salighed var begyndt i dem; men om de imod Formodning atter friskne til, da kan det vel en og anden Gang vise sig, at en virkelig Omvendelse er steet — paa saadant have vi ogsaa Herrens egen Bekrceftelse i Roverens Exempel — men hos de allerfleste forsvinde Sjcelsbekymringerne i samme Grad som den umiddelbare Dodsfare. Og ligger der i det fsrstncevnte Exempel for saadanne, som paa Dsdsleiet komme i alvorlig Sjcelensd, den store Trsst, at den ellevte Time ogsaa er en Naa destund, hvorunder Herrens Favn staar aaben, og er det for Kjcerligheden hos dem, som staa ved et saadant Leie, en Opmuntring til at haabe Alt, saa ligger der i det sidstncevnte Exempel et kraftigt Raab til alle Ugudelige om at staa op, medens der endnu er Tid, samt en alvorlig Tilskyndelse til de Troende at raabe til de Sovende og ikke blive trette. Der ligger noget saa forfcerdeligt, at det ikke kan udsiges, i den Tanke: En dyrekjsbt, for Himlens Herlighed bestemt Menneskesjel evindelig fortabt. Og dog, saa forfcerdeligt det end lyder, det vil dog komme derhen med Ntallige. Her 450 i Naadens Tid staar i utrcettelig Langmodighed den Herre Jesus og banker paa dit Hjertes Dsr og raaber: ~Synder, Synder! lad op for mig!" men du vil ikke vide noget af ham. Men vid, der stal komme en anden Dag, da du skal komme til at staa udenfor hans Dor og banke paa, sigende: ~Herre, Herre! lad op for mig!" men han stal svare: ~leg hender dig ikke." Og hvad vil du da indvende? Du vil sige: ~leg aad og dråk for dine Aine, og du lcerte paa vore Gader." Men ve: dette kun til din egen uigjenkaldelige Dom. Du har eiet hans dyrebare Naademidler — nu, dette vil blot forsge din Skyld, dette vil kun gjsre, at du end mere vil komme til at blive uden nogen Undskyldning, eftersom du har forssmt den Naade, som i disse Midler tilbsdes dig. Dervaa stal Svaret for evigt lyde: leg hender dig ikke, hvorfra du er, viger fra mig, du, som beflitter dig paa Nretfcrrdighed. Lader os her betcenke, at dette ikke er nogen bedragelig Skrcemmeprcediken, opfunden ved Men

nesters Kunst, men at det er et levende Maleri af en gruopvcekkende Virkelighed, og et Maleri tegnet af ham, som siger: Vi tale det, vi vide, og vidne det, vi have seet. (Joh. 3). Naar man ret be tcenkte dette, vilde ganske vist Hjertet driste ved51 Synet af de endelsse Skarer, som med freidigt Mod ruser frem mod den yderste Dag; ja, som lovpriser den fsrste den bedste, som med Tale om Fred, hvor der ingen Fred er, bedrage dem; ta lende det, han ikke forstaar, kalder han det, som den Herre Jesus til Synderes Vcekkelse og Frelse har talt om disse Ting, for Logn og Opdigtelse. Men disse, som nu ere saa omhyggelige for, at du maa faa sove uforstyrret i din Syndesikkerhed, hvilken Hjcelp, tror du, de stulle kunne have at tilbyde dig imod denne Herrens Dom: leg kj en der dig ikke, hvorfra du er, viger fra mig, du, som beflitter dig paa Nretfcer dighed. Men hvordan det vil blive for Synderen, naar han er bleven udswdt fra Herrens Ansigt, siger os Herren i det Fslgende: Der skal vcere Graad og Tcenders Gnidsel, naar I faa at se Abraham, Isak og Jakob og alle Profeter i Guds Rige, men eder at vcere udstsdte udenfor. Og de skulle komme fra Asten og Vesten, og fra Norden og Ssnden, og sidde tilbords i Guds Rige. For ret at kunne fatte det Gribende i disse Ord, maa vi lcegge Mcerke til trende Omstcendigheder: For det Fsrste dette, at Herren her taler til et 4'52 Folk, hvis Fcedre de gamle Patriarken vare; for det Andet, at Isderne, som bersmte sig af og trs stede sig med, at de vare Abrahams Bsrn, ikke vilde hsre Tale om Hedningernes Delagtighed i Guds Rige (hvorom man i Scerdeleshed kan lcese i Ap. Gj. 22, 21—23); for det Tredie, at lodefolket i det tilkommende Messice-Rige fornemmelig ventede sig herlige Gjcestebud med de hellige Patriarker i sandselig Forstand. Herom har ogsaa en af deres Lcerde strevet: ~I den tilkommende Verden — saa har Gud sagt — stal jeg dcekke et herligt Bord for eder; dette stulle Hedningerne se og blive bestjcemmede." Tcenk nu hvilken en knusende og rystende Magt disse Ord under saadanne Om stcendigheder maatte faa: ~I stulle faa se eders hel lige Fcedre og Profeter i Guds Rige; I stulle ogsaa faa se Hedningerne fra Men og Vesten, og fra Norden og Sonden gaa derind, for at sidde til Bords med dem, medens I, som sikkert selv have ventet eder denne Herlighed, stulle blive staaende udenfor under Graad og Tcenders Gnidsel. Men disse Ord gjcelde ogsaa os. Hele Verden venter vaa det Sidste den evige Salighed: ~Det vilde vcere forstrcekkeligt, om man ikke skulde kunne haabe saadant," heder det. Medens den behagelige Tid og Salighedens Dag er forhaanden, vil de vel ikke53 annamme Indbydelsen, men naar Enden kommer, og Husbonden allerede har tillukket Doren, da, mene de, stal vel Gud ikke vcere saa grusom at stsde dem ud. Men se, naar den Dagen kommer, hvad stal saa ste? Da stulle Born se sine troende Forceldre i salig Glcede gaa ind til Lammets Bryllup, medens de selv maa blive udenfor; da stulle Forceldre se sine troende Born som den him melske Faders Velsignede gaa hen og arve det Rige, som var dem beredt ssr Verdens Grundvold blev lagt, medens de selv maa blive udenfor; da stal en Mand faa se sin Hustru som Lammets Brud i den evige Herlighed, medens han selv maa blive udenfor; da stal en Hustru faa se sin Mand med Seierspalmen i sin Haand og Herlighedens uforvisnelige Krands paa sit Hoved staa for Guds Throne, medens hun selv maa blive udenfor. Da stulle to vcere ude paa Marken; den ene stal tages og den anden lades tilbage; to stulle male paa en Kvcern; den ene stal tages og den anden lades tilbage; to stulle ligge i en Seng; den ene stal tages og den anden lades tilbage (Lue. 17,34 —36). Og der stal da blive Graad og Tcenders Gnidsel! Saadan er den Anvendelse, som fslger af sig selv af de Herrens Ord, vi her betragte. Men hvordan denne Graad og Tcenders Gnidsel stal54 vcere, stulle vi for en Del kunne fatte, naar vi be tcenke, at alle disfe, som forblive udenfor, allefam men stulle have det Medvidende, at ogfaa dem var engang denne Salighed, forn de fe, tilbuden uden Penge og for Intet. Og ikke det alene: Vi be tcenke desuden, at de stulle staa derudenfor ikke blot forn skyldige hver og en til fin egen Nlykke, men desuden som de, der have vceret hverandre indbyrdes behjcelpelige med Hensyn til den Ssvn, forn har taget en faa gruopvcekkende Ende. Tcenk, naar Forceldre stulle ftaa der belastede ogfaa med de Bsrns Forbandelfer, i hvis Hjerte de have nceret Slangens giftige Sced o. f v. Sandelig, da kunne vi for en Del forståa, at der stal blive Graad og Tcenders Gnidfel! Og den hellige Skrift siger om denne Jam mer, at den varer evigt. Ikke engang det fjerneste Haab om nogen VEndring stal kunne formilde den. De Fornuftvife maa sige, hvad de ville, de maa trampe paa Kirkens Lcere og forklare, at de i Ste det ville holde fig til Christus og hvad han har lcert. Nu, i ham stulle de finde den Mand, forn, kraftigere end nogen anden, har udtalt Lceren om den evige Fordsmmelfe. Det er ham, forn med trefoldig Gjentagelfe siger: Hvor Ormen ikke dsr og Ilden ikke udslukkes. Det er ham, forn lige55 eftertrykkeligt og med samme Ord udsiger, at de Vantroe stulle gaa bort i den evige Ild, saavelsom det, at de Retfcerdige stulle gaa ind til det evige Liv (Matth,

25, 46). Og den yderste Dag stal aabenbare, om hans Ord ere sande. Men, siger du, hvordan stal man kunne tcenke sig det forenligt med Guds Kjcerlighed, at Men uester stulle blive fordsmte, ja, hvorledes stal man kunne tcenke sig det overensstemmende med Guds Retfcerdighed, at han med evig Dsd stal kunne hjemssge timelige Synder? Svar: Foruden dette, at Guds Ord er euigt vist og fast, selv om vore Tanker maa staa stille, saa kommer ogsaa dette Svsrgsmaal af en falsk Forestilling om den evige Fordsmmelse. Thi denne Fordsmmelse bestaar ikke i nogen extra Straf, som om Gud i en op flammet Hcevnfslelse vilde sige til Synderen: ~Nu stal jeg gjengjcelde dig, hvad du med dine Synder har forbrudt!" Nei, Gud har aldrig havt nogen Lyst til den Ugudeliges Dsd, og saasandt han er uforanderlig, saa stal han heller ikke i Evigheden faa Lyst dertil. Men den evige Fordsmmelse bestaar deri, at naar Mennestene i Vantro forstyde den Retfcerdig hed, som i Christo tilbydes dem, saa befinde de sig i en Tilstand, hvori Gud, saasandt han er retfcerdig, ikke kan vcere andet for dem end en fortcerende Ild.56 Ligesom derfor de Troendes evige Liv til sit Vcesen intet andet er end det aandelige Liv, som de her leve i Gud formedelst Retfcerdigheden i Christus, — kun med den Forskjel, at deres Vine her formedelst den endnu iboende Synd ere til slsrede, saa de ikke kunne se den herlige Salighed, som i dette Liv ligger, da fsrst efter dette syndige Legems Affsrelse denne Herlighed stal vcere fuld kommen aabenbar — saa er altsaa de Ugudeliges evige Fordsmmelse til sit Vcesen intet andet end den Tilstand as Adflillelse fra Gud, formedelst den Uretfcerdighed, hvori de allerede her leve, kun med den Forstjel, at det forfcerdelige i denne Adstillelse her er skjult for deres Aine, medens det derimod fsrst i Evigheden skal blive fuldt ud aabenbaret og der fornemmes som en Orm, der aldrig dor, og en Ild, som aldrig udslukkes. Om begge Dele bcerer allerede her Erfaringen Vidnesbyrd: Fsle Guds Vsrn allerede her en uudsi gelig Salighed ved en sceregen Fornemmelse af Guds Ncerhed, saa fole derimod de Ngudelige For strcekkelse og Pine ved en saadan Fornemmelse. Vi erindre herved en Tildragelse fra Virkeligheden. En troende Mand, hvis Hjerte var blevet opfyldt af salig Glcede under Lcesningen af et lille Skrift, betitlet: ~Herren er ncer", laante dette Skrift til57 en vantro Kvinde; men hun fik deraf et saadant Indtryk, at hunvedßogens Tilbagelevering sagde: ~Det var et forfcerdeligt Skrift; man bliver alde les msrkrced, naar man lceser det." Det var jo en og samme Bog, begge havde lcest, men de vare i ulige Sjcelstilstand, og dette var det, som for aarsagede Forskjellen i Indtrykkene. Og se her videre: Kunne Guds Vsrn sige: ~Om en For nemmelse af Guds Ncerhed allerede her i Dunkel hedens Land kan opfylde Hjertet med saa uudsige lig Glcede, hvilken Glcede og Salighed vil der da ikke blive, naar jeg der med forklarer Blik skal staa for ham, og stue ham som han er" — saa kan man om de Ugudelige sige: ~Kan allerede her blot en svag Fornemmelse af Guds Ncerhed frem kalde en saadan Sjceleangest, hvad stal det da ikke blive for en tcerende Helvedsild for dem i Evighed at fuldt ud faa fornemme hans Retfcerdigheds Ma jestet. Kortelig: Der er ikke nogen Forstjel i Guds Sindelag; men samme Guds Vcesen og Egenstaber, som udgjsre Grunden til den enes Salighed, stulle og vcere Grunden til den andens evige Pine. Og dette paa Grund af, at den ene er retfcerdig, den anden derimod uretfcerdig. Se her en Lignelse: Det samme Element, som er Fiskens Liv, er deri-58 mod et andet Dyrs Dsd, efterdi Fiskens Na tur er saadan, at Bandet er dens Livselement, medens derimod det andet Dyrs Natur er saadan, at det ikke kan vcere i Vandet uden at ds. Paa samme Maade her: Samme Guds Vaksen, som er de Troendes Liv, paa Grund af at de i Christus formedelst Troen ere delagtiggjorte i Guds Ret scerdighed og Natur, ja ere en Aand med ham — i samme Guds Vcesen ligger ogsaa Grunden til den Ngudeliges Dsd, af den Grund, at denne selv er uretfcerdig. Thi for den Uretfcerdige maa Guds Retfcerdighed i Evighed blive en fortcerende Ild, ligesaa vist som den naturlige Ild til enhver Tid er et for Trceet fortcerende Element. Dette er meget trceffende afbildet i en gam mel Der forestilles nemlig, at en van tro Sjcel efter Dsden banker paa Himlens Port og indlades af en Engel. Denne forer ham fra det ene Rum til det andet; men jo lcengre han kommer ind, desto mere tiltager hans Angest, indtil han, efterat vcere fsrt ind i det inderste Rum, hvor den frelste Skare staar lovsyngende for Lammets Throne, kommer i en saadan Vaande, at han raa ber og beder om at blive fsrt ud igjen.) Denne mesterlige Lignelse er af Rosemus indtaget i Pietistens I2te Aarg, Side 107.59 O, det stal blive en Evighed fuld as navnlss Jammer for enhver, som ikke i Naadens Tid har annammet Frelsens Vudskab til Retfcerdighed og Liv. Dette kan vi forståa af de stcerke Udtryk, Herren derom bruger, naar han i Joh. 15 kalder det at brcende. Og i 5 Mofeb. 32 siger: Min Vrede stal brcende til det nederste Helvede. Og i Aabenb. 11 sammenligner han det med en Ss, som brcender med Ild og Svovl. Og denne For osmmelse kaldes en Straf, en Dom, en Gjengjcel delse, en Hcevn, ikke fordi der i Guds Hjerte er

nogen Hcev.ilyst til Synderen, men fordi Synde ren selvforskyldt har bragt sig i denne Tilstand, derved at han i Vantro har forstudt den Guds Retfcerdighed, som ogsaa var ham til Redning til budt i Christus. Og nu endnu en Gang til Slutning: Er denne Prcediken om Fordsmmelsen og dens Evighed den kjcere Herres eget udtrykkelige Ord, og faar den allerede derigjennem en vigtig og afgjsrende Be tydning, saa faar den for os en forsget Vcrgt derved, at den er os forkyndt til Salighed. Thi selv naar Kerren forkynder disse forstrcekkelige Ting, som tilstunde, har han endnu altid sit Vie hen vendt paa det store Mrinde, hvori han er kommen til Verden, nemlig Synderes Frelse. Ikke saaledes60 at forståa, som om der i denne Prcediken stulde ligge nogen livgivende Kraft for Syndere; men han vil,, at den stal tjene os til Frelfe paa den Maade, at vi ved den komme til Eftertanke om, hvad der tjener til vor Fred. Og medens han faaledes taler, staar han felv med aabne Arme og et Hjerte fuldt af brcendende Lcengsel efter at frelfe enhver fra de Uretfcerdiges Fordsmmelfe, forn endnu vil lade fig vcekke. Herren give nu ved fin Aand og sit dyre Ord, at en faadan Opvcekkelfe maa ste med ret mange Sjcele. Amen.61 3die Proedilen Text: Lue. 10, 38—42. Men det begav sig, der de vandrede, gik han ind i en By; men der var en Kvinde, som hedte Martha/ hun annammede ham i sit Hus. Og hun havde en Sssster, som hedte Maria, og hun satte sig ved Jesu Fsdder og hsrte hans Tale. Men Martha gjorde sig her og der Nmage med megen Ovartning; hun traadte da frem og sagde: Herre! bekymrer du dig ikke om, at min Sssster haver sorladt mig, saa at jeg maa opvarte alene? sig hende dog, at hun kommer mig til Hjcelp. Men Jesus svarede og sagde til hende: Martha! Martha! du bekymrer dig og forstyrres ved mange Ting. Men Et er fornsdent. Men Maria haver udvalgt den gode Del, som ikke stal borttages fra hende. Ni vide as Guds Ord, at den Herre Jesus ncesten bestandig vandrede omkring med sine Di sciple som den Israels Forlsser, der as sin Fader62 havde faaet det Embede, at opssge det Fortabte og igjenhente de Forvildede. Derfor se vi ogsaa i Evangelierne, hvorledes han snart er her, snart der, snart i Galilcea, snart i Samaria, en anden Gang i ludcea og paa den anden Side Jordan, og over alt er der blot Spsrgsmaal om et, det for ham ~ene Nsdvendige": at frelfe Sjcele, at gjsre Syn dere, store, forfcerdelige Syndere af alle Slags, Toldere og Synderinder, salige. Paa den Reise, som omtales i vor Text, trceffe vi Herren i Ncerheden af Bethanien, en By, ikke langt fra lerufalem. Der boede de kjcere Venner Martha, Maria og Lazarus. Han viger derfor af Veien for at se ind til dem, hvorledes de have det, tale med dem og vederkvcege sig hos dem. Thi der, hvor der findes Hjerter, som be hsve ham, der gaar han ikke forbi, men der er det ham godt at vcere. Dem vil han se til, med dem vil han tale, deres Tjeneste lader han sig hjertelig vel behage. Og sikkerlig har vel ogsaa de elstelige Ssstende vceret hjertelig glade ved at faa Bessg af Herren. De have uden Tvivl, naar de saa ham ncerme sig, med Fryd tilraabt hver andre-. ~Se, der kommer han, se, der kommer han!" Thi er det Herrens Sindelag at han vil vcere hos sine, saa have ogsaa de et saadant Sindelag,63 at Intet er dem kjcerere end hans Ncrrvcerelse. Naar vi lcese saadant, er det af Vigtighed for os, at vi ikke blot tcenke paa Martha og Maria, som om dette ene og alene var strevet for dem, endog de vel aldrig har faaet lcefe denne Historie, men at vi maa vide, at det er til vor Nytte og Ovbyggelse, Evangelisten har strevet den. I modsat Fald ville vi gaa glip af Hovedfnmmen deraf, tcen kende: ~Ak, hvilken Salighed, der blev vederfaret Martha og Marias Hus, da Herren forn en Ven kom ind til dem, talede med dem og lod sig op varte af dem." Paa samme Tid som vel Martha og Maria, om de kunde se, hvordan de Christne have det nu, kunde have god Grund til at sige til hinanden: ~Ak, hvilken Salighed de Christne nu have, mod hvad vi paa vor Tid havde; thi os blev det ikkun en Gang imellem forundt at faa hsre Herren; men nu have hans troende Bsrn Anledning dertil hver Dag, efterdi de have hans Ord og Evangelium i sine Huse". Derfor kunne vi ikke nok takke Gud for hans hellige Ord og Sakramenter, hvori vi endnu have Herren lysle vende midt iblandt os, saa at os er noget langt bedre og herligere vederfaret end dem, der saa ham i hans Kjsds Dage. Thi hvad Gavn var der vel i, om hun nu en og anden Gang om Aaret64 aabenbarede sig legemligen for os, saafremt vi i Mellemtiden stulde vcere udeu det hellige Evange lium, hvilket de fsrste Christne maatte, inden endnu Apostlerne og Evangelisterne havde strevet sine Breve og Bsger, dem, vi nu rigeligen eie. Derfor er det af Vigtighed, som vi fsr have sagt, at vi vel betcenke, at saadan vi i Evangeliet se Herren vcere, saadan er han, om end paa en usynlig Maade, endnu idag, saa at hans kjcere Bsrn bestandig have en stsrre Familiekreds end de virkelig se, idet den Herre Jesus bor hos dem, ser og deltager i alle deres huslige Forretninger, Bekymringer og Omsorger, — ikke som den, der lader sig tjene, men som den, der tjener, hvorfor du her ser, at han synes langt bedre om Marias Gjer ning, som han faar tjene, end Marthas, som nu tror, at hun

maa vende op og ned paa hele Huset sor at faa istand et ret kosteligt Maaltid til ham. Og tcenk nu, hvilken en uudsigelig Salighed det er at faa have Herren saaledes boende hos sig som en Ven, som den, der velsigner min Udgang og Indgang. Da kan jeg vcere forvisset om, at Intet stal fattes mig, af hvad jeg behsver, at intet Ondt, forn han ikke tilsteder, stal ncerme sig mit Paulun, at han stal styre alt til det Bedste, ja at ikke et Håar stal falde af mit Hoved uden hans Villie.65 Havde vi ikkun Tro som et Sennepskorn, saa vi rigtig kunde betcenke dette, vi skulde da aldrig komme i nogen Frygt eller Bekymring. Se kun paa en Moder: med hvilke Kine folger hun ikke enhver af sit lille Barns Vevcrgelser? Med hvil ken Omsorg og Aarvaagenhed paaser hun ikke, at ikke noget mangler eller stader Barnet o. s. v.? — der ser du et svagt Billede af, hvad Herren er for sine Bsrns Hus og Hjem. Sandeligen, dem stal Intet fattes. Og rammes de end af Tab, store eller smaa, da maa saadant kun betragtes, som naar en Moder fratager sit Barn Knive, Naale og andet Lignende, hvormed det ved sin Uforsigtighed kunde stade sig selv. Og selv om Barnet end ikke forstaar dette, men grceder derover, saa maa det dog ste, og stal alt tjene til Barnets Bedste. Og fremdeles: Om vi saaledes betragtede vore Hjem, at vi i Troen daglig saa Herren ncer vcerende hos os, tcenk, hvilke Helligdomme vore Hjem da skulde blive i vore Aine, og med hvilket helligt Sind vi da skulde omgaaes derinde, idet vi altid tcenkte: ~Her er Gud tilhnse". Ganske sik kert skulde da meget, som nu siges og gjores der inde, blive usagt og ugjort. Der skulde vist da vcere en daglig Lovsang og en daglig Vandring i 566 Herrens Frygt, saa at en, som kom derind, snart skulde kunne mcerke, at han var paa et helligt Sted. Meget af de Misligheder, det Knur og det Styr, som Djcevelen nu opvcelker i vore Hjem, stulde da aldrig forekomme, og det, som forekom, skulde snart vcere stillet. Men den lede Vautro, som omtaager vort Hjerte, gjor at vi ikke altid kunne beholde det rette barneensoldige Sind, hvorfor vi i mangt og meget bcere os saaledes ad, som vi aldrig stulde gjsre, saafremt vi rigtig betcenkte, at Herren var boende hos os. Her er derfor et vigtigt Punkt, som vi flittigen bor bede Herren om Naade til at forbedre os i. Men lader os nu se vidre paa Beretningen. Naar Herren trceder ind til Martha og Maria, hilser han ikke paa scedvanlig Maade, begynder heller ikke at tale om Veir og Vind, eller om hvad der har passeret i Galilcea eller andetsteds, giver sig endnu mindre til at gjcekke og stjcemte eller til at tale om de stygge Ting, som han har sundet hos eller erfaret om denne eller hin. Nei, han begynder strax med, hvad der kan tjene til Opbyg gelse, paa det hans kjcere Venner, naar han forlod dem, maatte have noget igjen til Velsignelse, til Trsst, til Lcerdom og Formaning. Dette er ogsaa strevet os til Lcerdom. Og67 denne Lcerdom behsve vi sandelig vel. Nok er det sandt, at Christi Disciple ogsaa i dette Stykke be findes i Ovelse efter sin Herres og Mesters Exem pel, og at de, naar de heri forgaa sig, blive revsede i Samvittigheden; men det hcender dog — med en mer, en anden mindre, til en Tid mer, til en anden Tid mindre —at de heri blive sorssmmelige og ofte forsynde sig, saa i deres Omgjcengelse en altfor verdslig Aand vil snige sig ind. Saaledes kan man jo sommesteds snart sagt faa se Christne i flere Timer vcere sammen vaa Verdens Vis, med Wden og Drikken, talende om alt muligt og saa kun i Forbigaaende eller til Afslutning as sitSam vcere bersre, hvad der kan tjene til Opbyggelse, eller ogsaa ganske nndlade at sysselsette sine Tanker og sit Hjerte med saadant. Ja det kan ogsaa hende, at der i en saadan Sammenkomst kan forekomme al Slags lystig Skjemt og Gjcekkeri, som slet ikke an staar Christne, og som aldeles ikke vilde blive hsrt, om Herren legemligen var nerverende- Saa ledes kunne de ved saadanne Leiligheder ogsaa lade sig forlede as Djevelen til at tale ilde om snart den ene, snart den anden as sine Brsdre, dsmmende og talende saadanne Ting, som de skulde tie med, saafremt den, om hvem Talen er, var tilstede og Horte dervaa. s'^68 O, hvor uligt alt saadant er den Herre Jesu Sind og Omgjcengelse! Og hvor ilde det anstaar hans Disciple, som jo skulde vcere lig deres Mester! Gud forbarme sig over os, saa at saadant, der hvor det har trcengt ind, maatte blive rettet paa, og at vi, som ville vcere Christne, i Hjerte, Ord og al vor Omgjcengelse maatte alt mer blive for vandlede efter hans Billede! Dette er ganske vist ogsaa et Stykke, hvori vi behsve alvorligt at for bedre os, bedende Gud om et ret helligt Sind, hvoraf en hellig Omgjcengelse maa kunne fslge. Man vil finde hos enkelte Christne, som i sit dag lige Liv mere omgaaes med Herren, at de ikke lcenge kunne vcere sammen med nogen, uden at de, ligesom den Herre Christus her, strax bringe no get Opbyggeligt paa Bane. Naar Maria hsrer, hvorledes Herren begyn der at tale, overgiver hun strax de huslige For retning er og scetter sig ved hans Fsdder. Dette behager ogsaa Herren vel; thi han vil, at man frem for alt stal hsre og give Agt paa hans Ord. Vor Tjeneste behsver han for fin Person ikke. Derfor er han heller ikke kommen for at lade fig tjene, men for at tjene. Og her kan ogsaa anvendes, hvad han en Gang sagde: ‚Min Mad er at gjsre hans Villie,

som mig haver udsendt, og fuldkomme69 hans Gjerning. Ikke i den Forstand, som for agtede han de Tjenester, hans Vsrn ville gjsre ham. At han det ikke gjsr, beviste han tydeligt nok ved et andet Tilfcelde, da han revsede Discivlene fordi de ville forhindre denne samme Maria iat tjene ham. Jo ganske vist har han Beha gelighed til deres Kjcerlighed og Tjenstvillighed, men dog kun forsaavidt, som han selv fsrst faar Lov til at tjene dem, gjsre dem godt og fylde deres Hjerte med sin Kjcerlighed. Hvor dette fsrst er steet, der fsrst kunne de rette, ham behagelige Gjerninger frcmkomme. Thi Herren vil kun lade saadanne Gjerninger behage sig, som fremkomme af et frit, utvungent Hjertelag, der kun drives dertil af Naaden vaa den Maade, Apostelen omtaler: ~Christi Kjcerlighed tvinger mig." Hvor derimod Hjertet ikke fsrst er blevet fyldt af denne Christi Kjcerlig hed, der kunne ikke andre Gjerninger vise sig, end saadanne, som du her finder hos Martha. Thi hun har stor Ulyst til sin Tjeneste og megen Msie i sin Gjerning, men tcenker dog at hun gjsr noget langt mere storartet og bedre end Maria, som vi lcengere frem stulle se. Men her fremtrceder nu dette vigtige Spsrgs maal om, hvor vidt man maa forlade sine jordiske Syster for at hsre Guds Ord. Thi det er aaben-70 bart, at mau i denne Henseende kan gaa for vidt til begge Sider. Saaledes have fsr i Tiden saa danne, som ville vcere rigtig hellige, lsbet bort fra alle sine jordiske Pligter og ud i Odemarken for der at sysselscette sig med gudeligc Ting. Saa ledes lsbe end den Dag idag de Katholfke i Kloster. At saadant ikke er af Gud, er tydeligt nok, efterdi det ophcever og forvender den af Gud fastsatte Orden. Men selv om man ikke gaar saa grovt tilvcerks, saa kan dog det samme ste ogsaa iblandt os: En Moder kan f. Ex, lobe saaledes hid og did for at hore Guds Ord, at hun derved meget forssmmer sit Hus, sine Bsrn og Tjenere, hvem hun ifslge Guds Ord er sat til at tåge sig af. Og Tjenere kan gaa fra deres Arbeide og deres Gjerning, som de ere vligtige at passe, for iste det at gaa og hsre Guds Ord o. s. v. Ligesom der ofte, og det ikke altid uden Grund, reises Klage imod entelte Christne over, at de ikke altid med den tilbsrlige Trostab og Omsorg skjotter, hvad der paahviler dem. Saaledes kan en vcere mindre nsiagtig i sin Forretning, sit Embede, sit Haandvcerk eller sin Tjeneste, menende, at alt saa dant alene ere verdslige og jordiske Ting, hvorvaa der ingen scerdeles Vcegt ligger, og regnende de legemlige Forlegenheder, hvori han herved bringer71 sig, for Prsvelser fra Herren, og den Forsmcedelse, som moder ham, Forfslgelse for Ordets Skyld. Det er klart, at saadant er urigtigt og bsr ingen lunde undskyldes med Marias Exempel, men tvert imod bsr det ved Guds Naade med al Flid og Agtpaagivenhed rettes paa. Men Paa den anden Side er det ogsaa tyde ligt, at Herren her mere bersmmer Maria end Mar tha, som med Trostab og Flid forretter sine huslige Gjsremaal, medens Maria sidder ved Herrens Fsdder og lader sin Ssster ~opvarte alene". Som bekjendt sindes der mange, som synes de have saa fuldt op af jordiske Pligter, at de ingen Ro eller Tid have til at hsre og bruge Guds Ord. Snart drager noget dem hid, snart did hele Dagen igjennem, og det ene med det andet sy nes dem hsre saaledes til deres Kald og Pligter, at de ikke bsr eller maa forssmme det. Naar saa Aftenen kommer, og Arbeidet for Dagen er tilende, da ere de saa trcette, eller da kommer der i deres Tanker saa meget, som skulde vceret gjort, men som de ikke have rcekket, at de enten ikke orker eller ikke har saadan Ro i Sindet, at de med Velsignelse kan betragte Guds Ord. Hvor for heller ikke deres Aftenbsn saameget bliver en stille, barnlig Omgang med Gud, som mere en72 Gjerning, de maa gjsre, efterdi de ere Christne. Saadant kan nu ikke heller vcere ret eller gavnligt, men maa nsdvendigvis virke lammende paa det aandelige Liv, som derigjennem lidt efter lidt svinder ind. Men hvad er nu her det rette, faa at man ikke viger af hverken til hsire eller til venstre? Dette maa jo verre et vigtigt Svsrgs maal for enhver Christen, og da vide vi intet bedre at svare dervaa, end disse Herrens Ord: ~Det ene stal man gjore, og det andet ikke for ssmme". Nogle bestemte Regler kunne her ikke opstilles, men saavel her som i alt andet er det alene den gode, trofaste Herrens Aand, som kan lede os paa den rette Vei. Men saa meget er vist, som vi allerede have sagt: Lader du dit Sind og Hjerte saaledes optages af det Jordiske, at du hver ken har Ro eller Tid til Ordets Brug, saa er du i en stor Fare. Det gjcelder her at vcere vaagen, og heller lade noget af det, som synes dig vigtigt, henstaa og blive forssmt, end at du skulde vedblive i en saadan Tilstand, som for eller seuere leder til aandelig Ssvn og Dsd. Og vogt dig for at opscette dermed! Skynd dig, medens endnu Her rens trofaste Aand arbeider paa dig og din Sam vittighed endnu er urolig over din Tilstand. Vcerre vil det blive, om du engang ogsaa bliver tilfreds73 og fornsiet med denne din Tilstand, samt begynder at synes, at du gjsr ret. Thi derhen stal det om sider ved Djcevelens List komme med dig, om du opscetter dermed. Og atter paa den anden Side: om du saa ledes horer Guds Ord, at du derfor bliver for ssmmelig og skjodeslss i, hvad dette Ord vil have, du stal gjsre i dit Kald, da

omgaaes du ikke ret telig med Ordet og betcenker ikke, hvad Apostelen siger: Ordets Gjsrere og ikke alene dets Hsrere, hvormed I bedrage eder selv". Thi hvor somhelst Guds Ord retteligen annammes, fsder det ikke Forssmmelighed, Skjsdeslsshed og Pligt forglemmelse as sig, men tvertimod fslger deraf, hvad Paulus formaner til: ~Vcerer ikke lunkne i eders Iver" (Rom. 12, 11). As den Gruud bsr mau visselig blandt de Christne kunne finde de troeste, paalideligste, samvittighedsfuldeste og flittigste Fcedre, Modre, Embedsmcend, Handels mcend, Haandvcerkere og Tjenere. Verdens Born have aldeles Ret, naar de fceste starve Oine paa de Christne, deres Liv og Levnet, ventende sig noget mere as dem end af andre. Thi i disse bor og regjerer der en anden Aand end i dem selv, nemlig en Helligheds og Retfcerdigheds Aand, ja Guds egen Aand.74 Af denne Grund er det ogsaa forskrcekkeligt, naar de Christne i Stedet for i sit Kald og sin Omgjcengelfe at pryde Christi Evangelie Lcere, tvert imod ved Forssmmelighed, Utrohed og Upaalide lighed m. m. give Answd og Forargelse. Thi deraf fslger ikke blot, at de selv blive dadlede, hvil ket vilde vcere en mindre vcesentlig Skade, men og saa at Forsmcedelse derved tilfsies det dyre Navn og Ord, som de bekjende. Og aller bedrsveligst er det, hvis de i Stedet for at bede Gud om Naade at til hans Navns LEre forandre sit Lev net, tvertom, som vi nys paapegede, begynde at befinde sig vel deri, eller blive slsve og ligegyldige derfor, samt forssge at neddysse deres Samvittighed med, at den Daddel, som de lide, er Forsmcedelse for Christi Skyld, aldeles i Strid med Apostelens Ord: Ingen as eder lide som en Uretfcerdig eller Ngjerningsmand. (1 Pet. 4, 15.)*) Og atter: lader eders Omgjcengelse iblandt Hedningerne vcere god, saa at de, idet de bagtale eder som Misdce dere, kunne se eders gode Gjerninger og formedelst dem prise Gud paa Besogelsens Dag. (1 Petr. 2, 12.) Ganske vist kan den Forsmcedelse, som en Christen for en eller anden Synds Skyld maa lide, ') Efter den svenske Vibeloverscettelse. O. A,75 ogsaa vcere en Forfmcedelfe for Herrens Skyld, da han nemlig, om han ikke bekjendte Christus, aldrig af nogen vilde blive antastet derfor. Men helt anderledes bliver Forholdet, om han i Stedet for at angre sin Synd og bede Gud om Tilgivelfe og Naade til Bedring, tvertimod lader fig forlede af Djcevelen, forn nylig fagdes, til at forhcerde fig i fin Forfommelighed og Skjsdeslsshed, faa at han henregner den Forfmcedelfe, han lider, til Forfmcedelfe for Herrens Skyld. Der er allerede en Begyndelfe til Falsthed i Aanden tilstede, forn det gjcelder i Tide at give Agt paa. Vi maa altfaa her have Blikket vendt til begge Sider; thi paa begge Sider lure der dybe Afgrunde. Og stod ikke den trofaste Hellig-Aand de Troende bi, vilde det fnart vcere ude med dem, felv om de havde den bedste Kundstab. Ligefom Profeten siger: ~leg ved, Herre, at Mennefkets Vei ikke staar til ham, ja det staar ikke til ham, forn vandrer, at han kan befceste fin Gang (ler. 10, 23). Men lovet vcere ham, forn siger og forn holder sine Ord: ~leg styrker dig, jeg ststter dlg, jeg holder dig ved Magt ved min Retfcer digheds hsire Hacmd". Og atter: ~leg stal lede dig med mine Aine." O, lader os blot ikke for fsmme denne Hjcelp og denne Ledelfe!76 Vi ville nu gaa tilbage til Beretningen: Maria sad, som vi hsrte, ved Herrens Fsdder for at hore paa hans Tale. Dette behagede ogsaa Herren vel; thi for ham findes der ingen bedreog kosteligere Gjerning end Troen, der stille hsrer og giver Agt paa hans Ord. Thi det er ved Troen, han vinder hele den store Hovedhensigt med sin Komme til lorden, nemlig Synderes Saliggjorelse. Og hvad skulde da bedre behage ham? Alle an dre Gjerninger hsrer under et andet Omraade, nemlig der, hvor det gjcelder at tjene, hjcelpe og vise Kjcerlighed imod Ncesten. Men denne Gjer ning, ~Troen", hsrer ene den Herre Christus til, og noget andet vil han for sin Person ikke have. Dette forstaar ogsaa Maria godt, hvorfor hun ikke spsrger efter, hvilken Tjeneste eller god Gjerning, hun nu maa faa gjsre for ham, men ser blot til, paa hvad Maade hun maa gjsre sig hans Ncerhed til Gode. Heri fremstilles hun ogsaa os som et Exempel, vi bsr efterfslge. En saadan Omgang med Herren er det ogsaa, som stal gjsre os stikkede til ret inderligt og af et fuldt og vil 6gt Hjerte at tjene ham, hvorfomhelst han vor Tjeneste behsver, det er: i fine fvage og skrsbelige Lemmer. Thi i dem behsver og attraar han tidt og ofte vor Tjeneste og Kjcerlighed, hvilket vi alle77 vide. Derfor se vi ogsaa, hvorledes de fsrste Christne, netop fordi de faa ganste enfoldigt troede og annammede den Tjeneste, han ved sin Dsd og Opstandelfe have gjort dem, ogfaa vare saa villige og fyrige til at tjene sine Brsdre, saa at ingen sagde noget at vcere sit af alt, hvad han eiede; men enhver stillede, hvad han eiede, til deres Tje neste, som var i Behov deraf. Denne Marias Opfsrsel behagede Martha derimod ikke; men hun blev fortrydelig over, at hun maatte opvarte alene, og at Herren, ikke gav Agt derpaa eller befalede Maria at gaa Ss steren tilhaande. Her se vi den gamle adamitiste Art, som findes hos os: V liver der ikke lagt noget Mcerke til. vor Gjerning eller vor Tjeneste, strax blive vi ilde til Mode, og det cergrer os, saa vi tabe Lysten til

mere at tjene, tcenkende: Her kan den, som vil, tjene; thi her bryder man sig ikke en Smule om, hvad man saa end gjor. Og denne Art bor i os ikke blot med Hensyn til For holdet til vor Nceste, men ogsaa med Hensyn til vort Forhold til Gud! Om vi end med Munden sige, at man bsr tjene sin Nceste uden Hensyn til Tak eller Lon, saa viser det sig dog, saasnart det kommer til Handling, at det gamle, fordcervede Hjerte gaar en anden Vei.78 Paa samme Maade sige vi nok ogsaa, at vi ikke ved Gjerninger retfcerdiggjores for Gud, og dog, saasnart vi synes at have gjort en god Gjer ning ester Guds Villie og Ord, strax er vort Hjerte fcerdigt til med et hemmeligt Selvbehag at hcenge sig derved. Saa lcenge vi selv faa sige det, og ingen holder med os, at denne Gjerning snarere behsvede Forladelse end fortjenstlig Lon, saa lcenge gaar det nok for fig at vcere ydmyg. Men begynder nogen at give os Medhold deri, eller lader Gud ved et eller andet Menneske os sige, at vor Gjerning slet ikke var noget at be romme eller beundre, strax opstigcr der en anden Fslelse i Hjertet. Havde Herren sagt til Martha: ~Martha, Mar tha ! du hsrer dog til mine bedste Discipelinder", da havde hun vel kunnet svare: „ Herre, hvad er jeg og min Tjeneste, at du stal kunne bersmme mig? Det er jo slet ikke noget at tale om". Men naar Herren stiller sig anderledes an, og lader Marias Gjerning mere behage sig, da lyder det ogsaa langt anderledes i Marthas Hjerte. Saadan Elendighed maa nu de kjcere Guds Bsrn drages med, og undertiden kunne de saa tryk kes deraf, at de ere fcerdige til at snske sig Ds den. Thi hvormeget de end lcese og studere i79 Evangeliet, bede og sve sig i Troen, stikker dog denne Art sig frem lidt her og lidt der. Men lovet vcere den trofaste Hyrde, som giver Agt der vaa, ikke til den Ende, at han derfor maa forkaste dem, men at han maa vise dem tilrette, idet han revser dem, ligesom han her gjsr med Martha, paa det at den onde Begjcering ikke maa tåge Overhaand og blive eneraadende. En Gang gjsr han det alene ved en indre Overbevisning i Sam vittigheden formedelst sit Ord, en anden Gang atter derved, at han lader allehaande udvortes Uheld og Tab eller mangeslags Forydmygelser ved Mennester ramme dem. Det smager ikke godt for Kjsdet, men o, hvor sundhedsstyrkende og nsd vendigt! Vare vi uden Revselse. da var det snart forbi baade med Varnesindet og Barnestabet. Saaledes revser Herren Martha her, sigende: Martha, Martha, du bekymrer dig om sa a meget. Dit Sind drages saaledes hid og did af saa mange Ting, at du ikke faar Tid eller Ro til med et stille Hjerte at hsre Guds Ord. Dette er ikke godt; dermed gjsr du hverken mig eller dig selv nogen Tjeneste, ihvorvel du nok synes, du gjsr det bedre end Maria. O, den kjcere Martha, hun mente det vist ret hjerteligt og oprigtigt med sin Gjerning, og hvorledes skulde hun da kunne tro andet,80 end at det skulde vcere vel. Og iscrr naar det er Herren, hun opvarter. Men Jesus ser dybere ind i hendes Hjerte og finder, at hun er i en stor Fare, som lettelig kan koste hende Livet. Derfor rcekker han Haanden ud for at frelse hende, hvor meget det end maa smerte hendes Kjsd. Her have vi noget, i Scerdeleshed for vor Tid, af Vigtighed at lcere: Ved Guds Naade er der i de senere Aar kommet mange, mange Sjcele til Liv i Gud. Deraf har helt naturligt, fulgt en brcendende Omsorg og Iver for Herrens Sag. Men, kjcere Venner, Gud give os opladte Oine til at se den Fare, som her er paa Fcerde, og som dog er saa vanstelig at opdage! Selv Iveren i Arbeidet for Herren kan blive en Hindring for Naadelivet. Her foregaar paa mange Slags Maader et Arbeide for saavel den indre som den ydre Mission, et Arbeide, som vistnok er et Gud behageligt Offer. Men tcenk, om nogen af disse, som deltage i dette Arbeide, af denne Gjerning skulde saa drages hid og did, at de forssmte det aandelige Liv for deres egen Del! Det vilde jo vcere forfcerdeligt! Men det kan hcende, og det er ganske vist paa sin Plads, at vi staa stille og hore efter, om det ikke kan trcrffe os, hvad Her ren her siger til Martha.81 Der er f. Ex. en, som har Gave til at prcedikc Guds Ord, det vcere sig Prcest eller Lcegmand, og som saaledes af Sjcelenes Hunger drages hid og did for at frembcere det salige Vudstab, at han reiser og prcediker bort sig selv, medens han prcediker andre til Salighed. Der er en anden, som saale des er optagen af sit Bestyr med Misfionsforenin ger, Kvindeforeninger, Bedehuse og Opbyggelser, at han kanste under alt dette hellige Arbeide fortaber sig selv. Eller skulde saadant ikke kunne hcende? Og lader os videre betcenke, at det ikke var under Arbeide for noget verdsligt Foretagende, men just for Herren, det var paa Vei til Martha saaledes. Og stulle vi ikke behsve at vcere paa Vagt imod denne Fare? O Herre Gud, saa stal da Djcevelen med sin List ogsaa kunne dslge sig under de Ting, som du selv har befalet og som tilsigte din LEre og dit Riges Tilkommelse! Ia over alt skjuler han sig og aller mest der, hvor vi mindst skulde vente hans Ncervcerelse. Tcenk, her kan en gaa og gjcelde for en faa virksom og selvopofrende Christen, at andre, saa ofte de se ham, kunne faa Sam vittighedsskrupler over sin egen Efterladenhed, og dog kan en faadan med alt dette, ja just igjennem alt dette, bringes derhen, at han en Gang stal finde p,82 Himlens Port

tillukket for sig. Og paa hvilken Maade ster dette? Ene og alene derved, at de mange udvortes Ting, der i og for sig selv ere rigtige og af Gud befalede Gjeunnger, uformcerket drage ham bort fra det ene Fornsdne: Hvilen ved Jesu Fsdder. Lader os ikke fordolge denne Fare for os selv, men lader os derimod deraf lcere at vandre i Herrens Frygt. Alene da skulle vi blive bevarede. Derfor bor det altid lyde i vort Hjerte og Are, hvad Herren her videre siger: Et er for nsdent. Mange Ting kunne vcere vigtige, et er fornsdent, nemlig det, Maria her ud valgte, da hun stille sad og annammede Herrens Ord. Ikke saa at forståa, at det skulde vcere lige gyldigt, hvorledes vi handle med Hensyn til Ar beidet for Herrens Sag. Nei, med Hensyn til dette er Guds Ord klart og tydeligt: Har du en Tro og Hvile ved Guds Ord, der er saadan be staffen, at du deraf ingen Lyst eller Kraft har faaet til at deltage i Arbeidet for Guds Sag, eller du, som Farifceerne, stiller dig ligefrem fiendtlig dertil, undstyldende din Dorsthed og dit Fiendstab med de Farer, du ser, dette Arbeide er forbundet med, — da er ganske vist din Tro ikke af den rette Sort» Nei saaledes mener Herren ikke. Han for-83 drer af sine kjcere Disciple, at de, euhver med sin Gave, stulle tåge Del i hans Riges store Gjerning til Sjceles Frelse, ja han vil, at de ogsaa stulle vcere beredvillige til at ofre Gods, VEre, Liv og Lemmer, om det gjcelder. Men Herren vil her stille os for Me, at dette Arbeide ikke er den egentlige Hoved fag, men at Hovedsag en er Hjertets stille Annammende af og Hvile ved hans Ord. la, dette er saa ganske Hovedsagen, at om ikke Arbeidet udgaar og opvoxer af dette forn dets Rod, saa duer det slet Intet, men det bliver alt sammen kun ydre Gjerningshellighed og Hykleri, om man saa end af bare Iver gav sit Legeme hen at brcendes. Men dersom disse Ord ere et Advarselsraab til dem, som arbeide for Herren, faa ere de end meget mere et kraftigt Vcekkelfesraab til alle dem, forn fslge denne Verdens vilde Lsb. Tcenk: Et er fornsdent. Og hvad er det nu denne Verdens Born fare efter? Se, hvilket Jag og hvilken Iver! Se, hvorledes Menneskene trcrlle og fcegte, lsbe og fare! Hvad er det da, de fare efter? Mon dette ene Fornsdne? Gud give, det faa var Tilfceldet. Men spsrg dem: ~Hvad gjcelder eders Iver?" og du stal faa hore noget ganste andet: Gods, Mre og Rigdom, med faa ss84 Ord, saadant, som horer til dette Liv, det er, hvad de ssge. Og naar de saa i dette Arbeide har udtomt sine Legems- og Sjcelskrcefter, og naar det saa endelig ere komne derhen, at de stulle for lade denne Verden, da begyndc de at famle omkring ester det ene Fornodne. Og saaledes jager den ene ester den anden med ustandselig Fart bort imod det evige Morke. Men du, som endnu lever, har du seet et saadant Menneskes Angest, naar han laa fcerdig til at gaa over i Evigheden? Har du ikke hort, hvorledes han, henvegende paa sit eget Ex emvel, har advaret de Omkringstaaende for paa samme Vis at forspilde den kostbare Naadetid? Lad dette advare dig, ellers stal sandeligen en Stund som deres ogsaa komme over dig. O, der findes mangfoldige, som have onstet at kunne bort give Alt blot for at kunne igjenkjobe en eneste as de svundne Naadedage, men det har vceret forgjce ves. De have raabt; men Doden har alligevel lagt sin iskolde Haand Paa dem og fort dem der hen, hvor der stal vcere Graad og Tcenders Gnid sel. Og hvad have de saa igjen for alt sit Strcev? De Horte nok ogsaa af Herrens Mund: Et er fornodent, og det var nok ikke deres Hensigt, at for stedse forsomme dette, men der var altid noget, som kom i Veien og som fsrst maatte gjsres,85 til der ingen Tidvarmere — ingen Tid mere! O, det er dog forstrcrkkeligt at tcenke sig et saadant Endeligt! Men aller forfcerdeligst bliver det, naar man ser. at saadant ikke alene rammer den store, udvortes ugudelige Hob, men at det ogsaa vil ramme mange, som i en vis Forstand have såret ester Retfcerdighed, som have bedet og arbeidet, som have budt til as alle Krcefter for at holde Guds Lov, udvist stor Nidkjcrrhed og stort Alvor i Gud frygtighed og et helligt Levnet, men som, forforte as Djcevelens List og falske Lcrre, have faldt i de Farisceers Blindhed. Tcenk, saaledes have de gaaet Aar ud og Aar ind og troet at de vare paa den rette Vei. De have ogsaa i denne sin Tro blevet befcestede as de striftlcerde og farisceiste Fcedre. Endelig have de ogsaa, ester et Liv fuldt af redelige Forscetter, Bsnner, Almisser og andre Gjerninger, men uden det ene Fornodne, Livet i Guds Son, faret heden. Det Ord, som i Naadens Tid vilde straffe deres egen Fromhed, ansaa de altid for at vcere et lsst og farligt Evangelium. Derfor, hvo du er, som har nogen Omsorg for din Sjcel, kom ihu, at Livet bestaar alene i et: Ikke i mange Slags Gjerninger og Arbeide, hvor gode og af Gud befalede de end maa vcere, men ene i dette, som du her ser, Maria udvcelge,86 og som Herren kalder den gode Del, det er: at du som en arm Synder holder dig til Jesus og lader hans Tjeneste, Gjerning og Ord vcere hvorpaa dit Hjerte hviler i Livet og i Dsden. Nden dette hjcelper intetsomhelst Arbeide, ingen Gudfrygtighed, ingen Nidkjcerhed for Loven; thi Hjertet er da ikke ret for Gud- Hvis du soger Saligheden der, hvor den ikke er at finde, da kan det ikke hjcelpe, at dit Sogende er redeligt og al vorligt ment. Men har du udvalgt Marias Del, saa du ene har din Sjcels

Frelse, al din Retfcer dighed og Fred i Jesus alene, da har du den gode Del. Da kan du vcere sikker for Tid og Evighed. Thi denne Del svigter ikke, men fsrer Syndere aldeles sikkert igjennem Synd, Dsd og Helvede ind i den evige Herlighed. O Herre Gud, du, som kjender vort Hjerte, prsv os du ved din Hellig-Aand og led os paa den rette Vei, saa vi ikke maa vige af hverken til hsire eller til venstre Side, men maa beholde den gode Del til et evigt Liv! Amen.87 4dc Proedilen. Text: Mare. 10, 13—16, Ag de fsrte smaaßsrn til ham, at han skulde rore ved dem; men Disciplene truede dem, som bare dem frem. Men der Jesus det saa, blev han vred og sagde til dem: Lader de smaa Born komme til mig og forhindrer dem ikke, thi Guds Rige hsrer saadanne til. Sandelig siger jeg eder: Hvo, som ikke annammer Guds Rige som et lidet Barn, han stal ingenlunde komme ind i det. Og han tog dem i Favn, og lagde Hcenderne paa dem og velsignede dem. Hette er en stjsn og elstelig liden Historie, som viser os, hvorledes Herren er sindet imod de smaa Bsrn, og hvorledes han vil antage sig dem og velsigne dem. Den giver os ogsaa derved en nyttig Lcerdom, hvorledes vi bsr betragte og behandle dem. Tillige siger den os, paa hvad Maade et Menneske stal kunne indkomme i Guds88 Rige, hvilket jo er vort aller stsrste Livsspsrgs maal. Der fortcelles os her, at der var nogle, som fsrte smaa Born til Jesus. Disse have uden Tvivl troet paa ham for sin egen Del; thi cllers havde de vel ikke bekymret sig om at fsre sine Bsrn til ham, hvilket desvcerre Verdens Vcesen tydeligt nok lcegger for Dagen. Thi der sporer man ikke nogen Atraa efter at fsre Bsrnene til Jesus. Om de end fsre dem til den hellige Daab, saa gjsre de dette ikke for at fsre dem til Jesus, men kun for en gammel Skiks Skyld, hvilket tydeligt nok giver sig tilkjende i den Maade, hvorpaa de siden behandle deres Sjcel. Eller hvad er i Almindelighed Forceldres hsieste Lceng sel og Atraa med Hensyn til deres Bsrn fra deres Fsdsel af og siden under hele deres Opvcext? Mon dette at kunne ret opfostre dem for den Herre Jesus? Ser man nogensinde noget Ndtryk for en saadan Atraa? Er det et dagligt Formaal for deres Hjertes Bsn til Gnd dette, at han maatte vinde Bsrnenes Hjerte, at han maatte bruge hvad Middel det end skulde vcere, kun at han ikke maatte flippe dem? Eller kan man hos dem opdage no gen hjertelig Bedrsvelse over, at Vsrnene vise Li gegyldighed for Herren og hans Ord og at deres89 Hjerte mere og mere drages til Verden. Finder man hos dem en Hjertets Glcede og Tak til Gud, naar der viser sig noget Tegn til et Aandens Vcerk i Bsrnenes Hjerte. Hsrer man af dem nogen Bsn om Naade til rettelig at kunne tale med Bsrnene om den Herre Jesus, samt vcere dem et Exemvel i Tro og Gudsfrygt? Ak, gaar man fra Hus til Hus med disse og lignende Svsrgsmaal, vil man se forskrcekkelige Ting. Da kan man faa se Forceldre, som lade det vcere sig nok, om deres Bsrn kun have alt, hvad dette Liv tilhsrer, men som ikke synes vide, at disse deres Bsrn have en Sjcel, som de behsve at drage > Omsorg for. Hvor ofte ser man ikke Forceldre glcede sig over, at det gaar Bsrnene vel; men spsrger man saa: ~Hsrer ogsaa disse Bsrn Jesus til?" da blive de forlegne og tause. Efter som de ikke selv have nogen Trang til at tilhsre den Herre Jesus, saa ere de ogsaa ligegyldige der for med Hensyn til Bsrnene, og af den Grund kuune de vcere glade som om Intet fattedes, ihvorvel det ene Fornsdne mangler dem. Og disse kalde sig Christne, ville gjcelde for rette Fce dre og Msdre, og de vide ikke med sig, at de i Henseende til Bsrnene egentlig have noget paa deres Samvittighed?!90 Men end mer: Ser man ikke hos ugudelige Forceldre et lige frem Arbeide, Omsorg og An strcengelse for at drage Bsrnenes Hjerte til Ver den. Vi tale nu ikke om saadanne Hjem, hvor felv det naturlige Vie kan se Fordcervelsens Veder styggelighed, hvor Bornene opfostres under Exemp let af Svcergen, Drukkenflab, Bespottelse af Guds Ord og hellige Ting; — nei, vi tale nu om saa danne Hjem, som i denne Verden ansees som et Msnster paa en scedelig Aand, ja, som ogsaa kunne have et ydre Anstrsg af Gudsfrygt. Selv der kan man se Tusinder og atter Tnsinder af Bsrn opfostres i Verdenskjcerlighed, Gjerrighed, Hovmod og Forfcengelighed m. m. Hertil kommer desuden, at de arme Bsrn formedelst den fromme Overstade, fsrend de endnu have Evne til at tcenke sig om, indfo res i en Slags Egenretfcerdighed, der siden vil komme til at danne det stcerkeste Vcern imod Aandens Vcekkelsesraab. la, dersom der hos Vsrnene spo res et saadant Naadens Vcerk, da bliver der Sorg og ikke Glcrde i Forceldrenes Hjerte. O, I arme Forceldre, hvad ville I svare paa den Dag, da Herren skal spsrge eder: ~Hvor ere de Vsrn, som jeg har givet eder?" I tro vel nu, at der ingen Fare er; men have I lcest Herrens Ord? ~Den, som forarger en af disse smaa, som tro paa mig,91 ham var det bedre at en Mollesten var hcengt om hans Hals og han scrnkedes i Havets Dyb." End nu gider Gud eder Tid til Eftertanke- O, at I vilde benytte denne Tid Naar derimod Forceldrene fsrst selv tro paa den Herre Jesus, bliver det dem ogsaa, som vi her fe, magtpaaliggende at fsre Bsrnene til ham. Men dog behsve ogsaa christelige Forceldre at tåge Formaning i denne Henseende; thi selv

mange af dem ere ofte altfor forfsmmelige i denne Hen seende, saa at de ikke med et saa brcrndende Hjerte bcere dem, som de burde, til Jesus, eller ogsaa ikke med den tilbsrlige Omsorg give Agt paa, hvorledes de saavel med Ord som med Exempel, ja i alle Ting maa kunne drage deres Hjerte med sig til den Herre Jesus. la, i denne Henseende maa vist alle christelige Forceldre bekjende sin Synd og Nfuldkommenhed. Men dog ere nogle mer, andre mindre efterladende heri, hvilket Erfaringen viser. Af den Grund er det herved nsdvendigt at se til, hvorledes vi for Alvor maa gjsre Bedring. Eller se kun paa din Omgjcengelse i Hjemmet blandt dine Bsrn, om denne er saa helliget, at dine Bsrn i dig kunne se et levende Billede af et Guds Barn og en Jesu Discipel. Hvor mangen en Fa-92 der er det vel ikke, som synes, han har saa fuldt op at gjore, at han saa godt som ingen Anledning faar til scerstilt at vaage over sine Bsrns Sjcel, ja som ikke synes at have Tid til at en eneste Stund paa Dagen samle sit Hus om Guds Ord? Ligesaa ser man altfor ofte Msdre, som have saa meget at gjsre i sin Husholdning for Bsrnenes Fsde og Klceder m. m., at det gaar, som det kan med Omsorgen for deres Sjcel. Eller sig du, som vil vcere en Christen: Hvorledes staar det til hos dig? Vi vide vel, at der hos dig er en vil lig Aand, saa du i Grunden Intet heller snsker med Hensyn til dinne Born, end at de maatte drages til Herren og bevares hos ham, men er du nu ogsaa rigtig vangen over din Pligt i denne Henseende? Naar du betragter dine Bsrn, staar det da rigtig levende for dig, at de ere Herrens Lam, der ere omringede af en vrslende Lsve, som forssger at opsluge dem, og at du er sat til deres Vogter? Staar det klart for din Sjcels Vie, at hans Blikke hvile paa dig for at iagttage, hvor ledes du omgaaes hans dyrekjsbte Eiendom, og at disse Bsrns Engle se altid deres Faders Ansigt, som er i Himlen? Du maa kanske slåa dig for dit Bryst og sige: ~Gud vcere mig Synder naa dig!" Godt, lad del blot ikke bero dermed, men93 se ogsaa til, hvorledes det maa blive anderledes med dig. Herren, som stuer al vor Elendighed, vil ogsaa hjcelpe os ud af dette. Lader os da ogsaa ssge denne Hjcelp. ~Men", siger du, ~det er da ikke Menneskeverk at bevare Vsrnenes Hjerte eller at drage dem til Herren; thi gjor ikke Herren det selv, saa ere alle vore Anstrcengelser forgjceves. Dn taler sandt; lad blot ikke Djccvelen til din egen Skade for vende denne Sandhed, saa du derved stulde ssge en Trsst eller Undstyldning for din Efterladenhed! Vil du bekjende din Synd og som en Synder ssge Naade, da stal Naade og stjcenkes dig, men vil du derimod ikke give dig helt skyldig, men vil du i din Forssmmelighed kun ssge Trsst ved U,nd styldninger, da vil din Samvittighed blive slsvet. Og se her: Vel er det sandt, at det er et Herrens Vcerk at omvende og bevare dine Bsrn, men du kan i din Stilling som Fader eller Moder mere end nogen anden i denne hans Gjerning vcere ham til et Redstab eller til en Hindring. Til et Redstab vil han bruge dig, men du kan blive ham en Hindring, saafremt du forglemmer eller forssmmer det Kald, du har til at opamme dette Barn til Herren, hvortil Apostelen formaner, naar han siger: Opdrager eders Vsrn i Tugt og94 Herrens Formaning". Ve dig, om du skulde vcere den, der stod dit Barns Salighed i Veien! Du vil det ikke, ja du kanske gyser tilbage for en saa dan Tanke, men se da ogsaa ved Guds Naade til, at du maa faa det klart for dig, hvad der hsrer til dit Kald som Fader eller Moder, saa du ikke imod din Villie ved Forssmmelighed og Efterla denhed maa blive dine Born en Anstsdssten. O, det gaar lettcre, end man tror, i et eller andet Stykke at slumre ind noget lidet, saa man ikke videre har Blikket fuldt opladt for dets Vcegt. I Scerdeleshed er dette Tilfcelde med Hensyn til de Stykker, hvori man, saalcenge Samvittigheden endnu er vangen, stedse maa blive en arm, elendig Syn der: Der vil saa gjerne i Lcengden indfinde sig en Fslelse af Trcethed og Lamhed, og det er som om Samvittigheden var bleven udtrcettet, saa den ikke mere formaar at vcere saa sm og fslsom for Synden i disse Stykker som i enkelte andre. Til saadanne Stykker hsrer i Scrrdeleshed enhvers scerstilte Kald og ikke mindst det Kald, man har i sit Hjem, iblandt sine Vsrn og Tjenere. Deraf kommer det ogsaa, at man kan faa se Christne vcere langt mere forsigtige i deres Omgang med fremmede Mennesker, end i deres Omgang med de res egne. O, lader os vcere paa Vagt imod Djcevelen!95 Men vi gaa tilbage til Texten: Disse, som bare deres Born til Jesus, gjorde det, for at han skulde rsre ved dem og velsigne dem. Dette er et smukt Exempel paa Tro, Thi disse Forceldre se ikke paa deres egen Uvcerdighed, men alene paa den Herre Jesu Kjcerlighed, som de as mange Exempler og egen Erfaring kjendte til, og de drages deraf, saa de ikke blot selv komme, men tåge ogsaa deres Born med sig. Og ihvorvel de ikke begribe, hvorledes disse Born, som Intet for ståa, stulle kunne have nogen Nytte af, hvad han gjor og siger, saa fslge de dog ikke sin Fornuft, men ere ved Troen fast forvissede om, at Herren for maar at gjore langt mere, end de med deres For nuft kunne begribe. la, ihvorvel Disciplene, som skulde verre de ypperste i Tro, her blindt hen fol ge deres Fornuft og ville forhindre dem i at komme til Herren, i

den Tanke, dette blot vilde verre ham til Besvcer, saa lode disse Modre sig dog ikke afvise. De havde en stcrrk Tro; thi ellers havde de vel maattet lide Skibbrud paa disse Disciples store Anseelse, som ikke engang Paa en sagtmodig og kjcer lig Maade beder dem gaa bort, men ligefrem for tornes paa dem og revser dem. Et lignende Ex empel have vi i de Blinde, som sade ved Veien,96 hvor Herren vasserede forbi, ogsomraabte: ~lesu, du Davids Ssn, forbarm dig over os." Folket revsede dem for dette, men de raabte ikke desto mindre end hsiere efter Herren. En saadan Tro behagede Herren faa godt, at han her blev mis fornsiet med Difciplene og revfede dem for alt Folket, saa de maatte bestjcemmes for sin Klogstab. Thi der er Intet, Herren mindre fynes om, end at man vil hindre nogen fra at komme til ham. Og ihvorvel Disciplene gjorde det i den bedste Hensigt, saa begik de dog en Synd, efterdi de handlede imod Guds Ord. Men ikke nok med at Herren tilretteviser dem og befaler, at man skal lade de smaa Born komme til sig, han siger ovenikjsbet, at Himmeriges Rige hsrer saadanne til. Hvormed han vil sige: I mene, at Guds Rige tilhorer eder alene og foragte disse Smaa; men jeg siger eder, at ihvorvel I i dem kun se Hjcrlpelsshed og Nfor muenhed, saa ikke blot tilhsrer Guds Rige dem, men det er saadanne, som Guds Rige forst og fremst tilhsrer. Hermed vi! Herren lcere os at ret vurdere de kjcere smaa Bsrn, idet han ovhsier dem og giver dem den rette Hcedersplads i Guds Rige. Ligesom han ogsaa en anden Gang, da der opstod Spsrgsmaal imellem Disciplene, om hvem der var97 den stsrste i Guds Rige, tog et lidet Barn og stillede det midt iblandt dem med de Ord: ~Den, som fornedrer sig selv som dette Barn, han er den stsrste i Himmeriges Rige." Bsrnene de vide ikke om nogen egen Vcerdighed eller Fromhed, svsrge ikke heller ester Lovbud og Ojerninger, hvormed de kunde tamte at vinde Guds Naade, men de ere helt overladte til Herren, saa han faar gjsre eller lade gjsre med dem, hvad han vil. Og saadanne er det, Guds Rige hsrer til. Thi dette Rige tillader ingensomhelst Bersmmelse for vor Del, vil og kan as den Grund ikke have noget at skaffe med saadanne, som indbilde sig selv at vcere noget, eller som med egne Gjerninger og Dyder ville beståa for Gud. Nei Guds Rige vil helt og hol dent verre et Naadens Rige, som med en evig Retfcerdighed overklceder store, uvcerdige Syndere. Derfor lcegger Herren fremdeles til: Hvo, som ikke annammer Guds Rige som et li det Barn, kan ingenlunde komme ind deri. Det vil sige: Den, som har Tanke paa at komme ind i Guds Rige, han maa have et saadant Sind som Vsrnene, saa at han ikke stoler paa egen Fromhed og Vcerdighed, men lader al egen Fortjeneste fare og overlade sig ene og alene til Guds Naade. Dette er en afgjsrende Dom over al Slags98 Egenretscrrdighed og Gjerningshellighed, men paa samme Tid ogsaa en dyrebar og kostelig Lcerdom for alle i Aanden fattige Syndere, som spsrge ef ter Guds Rige. Thi her hsrer du, at det ikke duer, ikke heller behsves for den, som vil indgaa i Guds Rige, at se sig om ester at felv Ncere eller gjsre noget- Naar derfor Djcevelen kommer og angriber din Samvittighed og vil forhindre dig fra at enfoldigt annamme Guds Rige, sigende: ~du maa fsrst vcere saa og saa bestaffen, du maa fsrst faa et ret Had til Synden i dit Hjerte, saa ogsaa en ret Anger og Kraft til at overvinde den", da gjcelder det, at du ikke lader dig forvirres deraf, men at du saa enfoldigt som et Barn ial din Fattigdom hsrer Evangeliet og lader detgjcrloe dig Thi om du begynder at gruble over, hvad du selv skulde vcere og gjsre og ikke vil annamme Evangeliet, forinden du selv er bleven god, da stal du evindeligen blive borte fra Guds Rige. Thi jo mere- du rsrer og graver i dit eget Hjerte, desto mere stal du finde af Nrenhed og Synd og desto lcengre borte vil du finde dig fjernet fra alt, forn heder Gudsfrygt. Du har altsaa intet andet Raad end at just saadan, som du nu er, annamme Guds Rige, det er: som en virkelig Ugudelig ovcrgive dig til Guds Naade.99 Tamk blot selv engang over, hvad det vil sige, at Guds Rige er et Naaderige. Dette kan jo ikke betyde, at det er Syndere forbudt at gaa derind. Eller hvad ser du desangaaende i Evan geliet? Ser du maaske, at Herren siger: ~Komm er hid til mig alle I, som ere fromme og gud frygtige?" eller: ~leg er ikke kommen for at kalde Syndere, men Retfcerdige?" eller: ~Se, jeg udrcek ker mine Hcender hele Dagen til et gudfrygtigt Folk?" Eller hvad ser du? Jo, du ser en Ind bydelse stillet til Fattige, Blinde, Halte, Arbeidende, Besvcerede, Toldere, Syndere og Synderinder, som Intet have at betale med. Og er nu dette sandt, da maa det jo ogsaa due at stole paa? Men duer det nu at stole paa, da handler du jo ilde imod dig selv deri, at du ikke enfoldigt giver Gud Ret og hvi ler dit Hjerte derved. Eller synes du ikke, det er taabeligt at have noget saa evigt fast at stole paa og dog alligevel gaa uvis og usikker, som om man Intet havde? Du kan i ethvert Tilscelde intet andet have at angive som Grund dertil end dine Synder og din Uvcerdighed. Men en taabeligere Indvending kan du aldrig komme med; thi det er jo netop som en Folge af dine Synder, du saaledes er buden at komme paa Naade. Bliver du nogensinde vcerdig, stal det komme til at lyde:100 Guds Rige er ikke for

dig. —Men dersom vi ret ville forståa, hvad det vil sige at annamme Guds Rige som et lidet Barn, da kunne vi bedst se dette af deres Exempel, om hvem Skriften siger, at de rettelig have annammet Guds Rige. Lader os da begynde med Abraham, alle Troendes Fader, Ham giver Gud det Lsfte, at i hans Sced stulde alle lordens Slcegter velsignes. Nu, hvilken Lighed er der imellem dette Lsfte og det, han ser for sine Vine? Han har ikke nogen Ssn og selv er han i den Alder, da det ef ter Naturens Orden ingen Mulighed er til at faa Born. Det samme er i enduu stsrre Grad Til fceldet med Sara. Men hvordan bcerer han sig ad? Naar han hsrer Ordet, ser han hverken paa dets Rimelighed eller Urimelighed, men tager det ganske enfoldigt som et Barn. Den, som her mere havde villet bruge sin Forstand, havde villet ind vende: ~Kjcere Abraham, du er da saa enfoldig som et Barn, at du kan tro noget saa urimeligt." la, just saa, just saa! Thi deri bestod Abrahams stcerke Tro, at han troede enfoldigt. Se, dette er nu et Exempel, som Gud selv i Skriften scerstilt har ladet fremholde for enhver, som vil vide, hvad det er at tro. Aldeles paa samme Maade som Abraham, der, fordi han havde et Guds Ord at holde sig til, troede imod, al Ri-
101 melighed, aldeles paa samme Maade vil Herren, at du imod alt, hvad du efter din egen Vcerdighed at dsmme finder rimeligt, stal tro, at ogsaa du i denne Abrahams Sced er velsignet, det er: Fri fra den Forbandelse, du med dine Synder har fortjent. Det lyder forunderligt; men tror du ikke, at hin Forjcettelse ogsaa lsd forunderligt i Abra hams Oren? Da Engelen Gabriel bebudede Jomfru Maria, at hun, uden at kjende Mand, skulde blive Moder til Verdens Frelfer, hvordan tror du da det klang i hendes Oren? Det var alt baade imod Naturens Orden og hendes egen Vcerdighed: Det stred imod Naturens Orden, at hun, uden at kjende Mand, skulde fsde et Barn, og, det var imod hendes Vcerdighed, at hun, en uanselig Jomfru i en for agtet Stad, skulde fsde Verdens Frelser. Men hvordan gjorde hun vel? Hun hsrte Ordet og troede enfoldigt som et Barn, ja, kaldte sig med det samme Herrens Tjenerinde, og hun var saa forvisset, saa at hun, inden hun endnu havde faaet noget ydre Pant dervaa, begav sig hen for at fortcelle det til Elisabeth. Hun tcenker ikke engang som saa: ~Det klinger utroligt, men for Gud er jo ingen Ting umuligt; dog vil jeg tie dermed, indtil jeg faar Sågen bekrceftet". Nei, det at det var Guds Ord, var for hende Bekrceftelse nok.102 Dette stal ogsaa tjene os til Belcerelse om, hvor dan ogsaa vi, naar vi have et Guds Ord, bor verre aldeles forvissede om den Sag, Ordet til siger os. Men du siger maaste: Hvordan kan jeg da vcere saa forvisset som Maria? Til mig er jo ingen Engel scerstilt kommen og sagt, at Evange liet horer mig til. ~Ak jo, du kan vcere langt mere forvisset end Maria; thi da Evangeliet er et Ord til alle, saa behover du allermindst at frygte for, at det er nogen Feiltagelsc, om du tror det, som vcerende sagt til dig, kun at du har dette Kjendetegn, at du er en af alle dem, som ere fodte af syndig Sced. Men endnu et Exemvel: Da Herren allerede var ophoiet paa Korset, vendte en korsfcestet Rover sig til ham med de Ord: ~Herre, tcenk paa mig, naar du kommer i dit Rige!" Derpaa faar han til Svar: ~Sandelig, sandelig siger jeg dig: Idag stal du vcere med mig i Pa radis!" Disse Ord forvarer han i sit Hjerte og dsr saligt derpaa. Tror du kanste ikke, at Djce velen forssgte at tilintetgjore denne hans Tro ved at foreholde ham, hvor urimeligt det var, at han skulde faa indgaa i Paradis? Han har nden Tvivl prcediket og sagt til ham: ~Se nu, hvordan det har gaaet med dig! Fra dit Rsverliv kom du i103 Fcengsel, fra Fengslet er du efter Fortjeneste bragt hid paa Korset, og nu tror du, du herfrå stal komme lige ind i Paradis? Kan du tcenke, at dette er nogen rimelig Naadens Orden?" Allige vel har den stakkels Rsver. enfoldig som et Barn, holdt fast ved Herrens Ord, Mukket sine Oine og sagt ved sig selv ved den Hellig-Aand: ~Ak, vel er der ingensomhelst Rimelighed for, at denne Vei bcerer til Paradis, men hvad stal jeg vel gjore, naar min korsfcestede Herre saa siger. Ikke kan jeg give mig til, at bebreide ham forLsgn." Det var en ren Tro, fri for Gjerninger. Saa er nu dette den rette barnlige Maade at annamme Guds Rige paa, at man lader alt, hvad Gjerninger heder, det virre sig gode eller onde, fare, og enfoldigt overlader sig til Guds Naade, faa dan den er os i Christus Jesus given og i Ordet og Sakramenterne forsikret. Saasom Paulus siger: ~Den, som ikke holder sig til Gjerninger, men tror paa ham, som retfcerdiggjsr den Ugudelige, ham regnes hans Tro til Retfcrrdighed." Den, som ikke i en saadan Tro annammer Guds Rige, kommer aldrig ind deri, men den, som i en saadan barneenfoldig Tro ~uden Penge og for Intet" modtager Naaden, ham stal Guds Rige til hsre.104 Ihvorvel denne Text ikke ncermest omhandler Barnedaaben, er den dog af aller stsrste Betydning med Hensyn til dette Sporgsmaal, og vi kunne derfor ikke undlade at noget bersre denne dens Betydning i denne Sag. At de Born, som bleve bragte til den Herre Jesus, have vceret speede Diebsrn, siger Lucas os tydeligt, naar han i denne Beretning (Lue. 18. 15), for Udtrykkct ~Born", bruger et grcest Ord, som egmtlig betyder ~Foster, som endnu er i Mo ders Liv" (saasom.det ogsaa

bruges i Lue. 1. 41, 44), derncest betyder det ogsaa ~et nyfodt Barn", ~Diebarn" (1 Petr. 2. 2.) Det er altsaa fsrst og fremst sikkert, at det er saadanne, Herren siger, Himmeriges Rige tilhsrte. Men da han nu tillige fremstiller dem som et Exemvel for hver og en, forn vil indgaa i Guds Rige, og faaledes ikke blot erkjender, at de ere modtagelige for Guds Rige, men ogsaa ligefrem siger, at de netop ere i den Sindstilstand, hvortil enhver Voxen maa komme, om han ellers vil indkomme i Himlen, da ligger uden al Tvivl deri en mcegtig Ststte for Barne daabens Bcrettigelse, Thi hvem bsr vel dsbes, om ikke de, som annammer Guds Rige paa en med Christi Evangelium overensstemmende Maade? Vi se overalt i det nye Testamente, at Daa-105 ben fremstaar som et Optagelsessakrament til Guds Rige. Da saaledes t. Ex. de, som ved Petri Ord havde faaet et Sting i deres Hjerte, spurgte: ~I Mcend, Vrsdre, hvad stulle vi gjsre?" fik de af Petrus dette Svar: ~Omvender eder, og hver af eder lade sig dove ilesuChristi Navn tilSyn dernes Forladelse". Og Herrens Befaling lsd: ~Gaar hen og gjsrer alle Folk til mine Disciple, dsbende dem i Faderens, Ssnnens og den Hellig- Aands Navn, lcerende dem at holde alt det, jeg haver befalet eder." For altsaa at vcere stikket til at modtage Daaben, maa Mennestet vcere stikket til at indkomme i Guds Rige. Men naar den Fuldvoxne for at vcere stikket til at modtage Daa ben, maa komme til den samme Sindstilstand som de smaa Born — ere da ikke disse Bsrn selv Mede til Daabens Modtagelse? Det vilde jo ellers vcere meget besynderligt, at de, som selv ikke vare stikkede til at modtage Daaben, skulde frem stilles som et Exemvel paa den Sindsforfatning, uden hvilken et voxent Menneske ikke er stikket til at modtage Daaben! Thi lader os atter mcerke os: Nden at vcere stikket til at komme ind i Guds Rige, er man heller ikke stikket til at modtage Daa ben, og uden at man blio.er som Vsrn, er man ikke stikket til at indkomme i Guds Rige. Paa106 den anden Side se vi ikke heller, at nogen, som var stikket til at indkommc i Guds Rige, ansaaes for uskikket til at modtage Daaben. Dette skulde da kun gjcelde dem, som frem for alle andre ere skikkede til at indgaa i Guds Rige, nemlig de smaa Born? Men, vil nogen sige, Bsrnene have ikke Tro og ere derfor heller ikke stikkede til at mod tage Daaben! Svar: Ere de smaa Born uden Tro stikkede til at indgaa i Guds Rige, da ere de ogsaa uden Tro stikkede til at dobes. Men hvor i Skriften staar det forresten, at de smaa Bsrn uden Tro ere stikkede til at indkomme i Guds Rige? Skriften gjor ingensomhelst Undtagelse for Regelen: Uden Tro er det umuligt at behage Gud. Naar vi derfor hore Herren sige, at Him meriges Rige horer Bornene til, da slutte vi med Rette deraf, ikke at Bornene uden Tro kunde be hage Gud, nei, men at Bornene kunne have Tro. — Men du siger: ~Paulus lcerer, at Troen kommer ved Horelsen og der gjores ingen Nndtagelse for Bornene, selvfolgelig kunne disse, der ikke have hort Guds Ord, heller ikke have Tro. Kjcere dig, du, som uden Guds Ord mener, at Gud har be stemt en anden Maade for Bornene at komme til Himlen pau end for de Voxne, hvorfor er det dig da saa urimeligt, at Gud skulde have indrettet en107 anden Maade for Nornene at komme til Trom paa end for den Voxne. Udenfor Guds Ord er den ene Antagelse ligesaa urimelig som den anden, ja det Fsrste, eller det, at Bsrnene stulde have en anden Maade at komme til Himlen paa end igjen nem Troen, er mindre rimeligt, efterdi det for Bsrnenes Vedkommende ophcrver den alminde lige Frelsens Orden. Men have vi da virkelig Intet i Skriften, som vidner om de spcrde Bsrns Tro? Vi vide, at da Abraham troede til Retfcrrdighed, erholdt han Omstjcerelsen som et Pant paa Troens Ret fcerdighed (Rom. 4.) Men nn giver Gud den Befaling, at Omstjcerelsen skulde gives alle Abra hams mandliae Bsrn paa den ottende Dag. Mcerk nu, at det er Gud selv, som befaler, at Pantet paa Troens Retfcrrdighed stulde gives de otte Dage gamle Bsrn. Skulle vi nu antage, at Gud befa lede at give dem Pantet paa Troens Retfcrrdighed, som ikke havde Tro, og altsaa heller.ikke Troens Retfcrrdighed? Hvad stulde da Pantet verre til? Sandelig, dersom Gud har givet de spcrde Bsrn Pantet paa Troens Retfcrrdighed, da har enten han begaaet en Feiltagelse eller ogsaa fare de vild, som mene, at de smaa Bsrn ikke kunne have Troens Retfcrrdighed. Og her hjcrlper det ikke, at man108 forncegter den simple Sandhed, at Omstjcerelseu var et Forbillede paa Daaben (Col. 2. 11, 12); thi selv om Omstjcerelsen aldeles Intet havde med Daaben at staffe, saa staar den dog som Pantet paa Troens Retfcerdighed fast som et Bevis paa, at Bsrnene kunne have Tro. Og noget mere behsve vi ikke. Hvordan vi nu stal kunne begribe dette, er en Sag for sig selv. Troen ser alene paa, hvad der staar strevet. Det har uden Tvivl ogsaa for Disciplene: vor Text vceret saa, at de ikke har kunnet begribe, hvorledes de smaa übevidste Bsrn skulde kunne have nogen Nytte af Christi Haandspaalceg gelse. Det maa jo have forekommet dem, at disse Bsrn umuligt kunne have Tro, og de have vel da tcenkt som saa: ~Hvad stal denne Haandspaalcrg gelse tjene til, naar de ikke have Tro?" Men Her ren prisede ikke meget deres store

Forstand. Nei, han tog Bsrnene i Favn, lagde Hcenderne paa dem og velsignede dem. Thi Herren ser ikke saa meget paa den bevidste Kundskab, som efter den rette Sindsbeskaffenhed. Det Fsrste kan ikke findes hos Bsrnene, men vel det Sidste, og dette er, netop, hvad der ogsaa hos den Voxne udgjsr det Hovedsagelige med Hensyn til Troen, hvilket vi ogsaa kunne se af vor Text. Hos den Voxne109 udgjor den bevidste Kundstab det Middel, hvori gjennem denne Sindsbestaffenhed fodes. Men, siger nogen, hvorfor befalede ikke Her ren, at disse Born skulde dobes? Derpaa kunde vi som Svar sporge tilbage: Hvorfor befalede han ikke, at den samaritanske Kvinde og alle de andre Voxne, hvis Tro omtales i Evangelierne, skulde dobes? Med saadanne Sporgsmaal udretter man Intet. Dertil maa vi betcrnke, at det var forst ved sin Skilsmisse fra lorden ester Opstandelsen, at Herren gav den almindelige Befaling om Daa ben. Men, siger nogen igjen, hvorfor behove de smaa Born at dobes, da jo Guds Rige alligevel horer dem til. Derpaa kunne vi sporge igjen: Hvor for behove de Voxne, som komme til Troen, at dobes, da jo Guds Rige allerede formedelst Troen horer dem til? Vi ville hellere sporge saaledes: Hvem bor vel dobes, om ikke de, som Guds Rige horer til? Er det da Meningen, vi stulle dobe dem, hvem Guds Rige ikke tilhorer. Men af hvilken Grund gives der da i det nye Testamente ingen scerskilt Befaling om de smaa Boms Daab? Dertil kuude vi med ligesaa god Grund sporge: Hvorfor forbydes intetsteds de smaa Boms Daab? Efterat Herren nemlig havde givet den almindelige Befaling om Daabcn, som110 vi desuden maa erindre ved Siden af Omstjcerelsen. tjente som Ovtagelsesmiddel for saadanne som gik over fra Hedendommen til Isdedommen, og hvor ved selv det mindste Barn dsbtes, da kunne vi forståa, at der ikke behsvedes nogen scerstilt Befaling til smaa Bsrns Daab, ja, at det tvert imod udtrykkeligt havde maattet tilfsies af Herren, om han havde villet have Bsrnene undtagne der frå. Men hvorfor skulde han vel ville gjsre dem udelagtige i Daaben, som han selv kaldte de stsrste i Guds Rige. Vil man af saadanne Grunde for ncegte Barnedaabens Verettigelse, saa maa man ogsaa sige: Det staar intetsteds udtrykkelig sagt, at Christus er de smaa Bsrns Frelser; det staar ikke, at man stal bede for de smaa Bsrn, altsaa er Christus ikke Bsrnmes Frelser, altsaa bsr man ikke bede for Bsrnene m. m. Men hvordan stal dette kunne rime sig. I Korthed sagt: Angaaende enhver saadan scerstilt Sag, hvorover Skriften ikke med udtrykkelige Ord udtaler sig, maa man hente Oplysninger af det, som Skriften siger angaaende de Stykker, som dermed staa i Sammenhceng, Og dette have vi vedkommende Barnedaaben i det Fore gaaende ssgt at gjsre. Derfor kunne vi ogsaa trygt forbigaa alle saadanne Spsrgsmaal, som vi nu111 have seet, og andre Lignende. Staar det fast, at Daabm blev indstiftet som et Middel, hvorved Sjcelene blive indpodede i Christus og hans Me nighed, staar det videre fast, at der til Daabens Modtagelfe udfordres en vis Sindsbestaffenhed, hvorvcd Mennestene gjsres stikkede til at indgaa i Guds Rige, og staar det endelig fast, at denne Sindsbestaffenhed findes hos Bsrnene, -— da kunne vi trygt blive fast ved, at Varnedaaben er en ret, christelig Daab. la, vi ville ved Guds Naade for svare og bevare den som en rigtig kostelig Wdelsten og Perle, som vi ikke ville lade os bersve. O, Herre Jesus, du kjcere Bsrneven, vi an befale vore Born til dig. Vogt og bevar dem du, ligesom vi ogsaa i Daaben og vor daglige Forbsn ville berre dem hen til dig. Giv os det rette Barnesind, at vi ogsaa maa kunne indgaa i dit Rige. Amen. v112 ste Preediken. Text: Matth, 8. 14—17, 2g Jesus kom i Petri Hus og saa, at hans Hustrues Moder laa og havde Feber. Og han rsrte ved hendes Haand, og Feberen forlod hende; og hun stod op og tjente dem. Men der det var blevet Aften fsrte de mange Besatte til ham; og han uddrev Aanderne med et Ord, og helbredede alle dem, som havde ondt, at det skulde fuldkommes, som er talt ved Profeten Esaias, som siger: Han tog vore Skrsbeligheder og bar vore Sygdomme. Henne Text giver os en Fremstilling af den Herre Jesu uudtrcrttelige Beredvillighed og Magt til at hjcelpe. Den indeholder altsaa ikke noget nyt, som jo ikke kunde lceres i ncesten alle Texter, men den indeholder en ny Paamindelse om det samme. Og Gud ste Lov for enhver saadan ny Paamindelse! Den, som ved, hvad det vil sige at113 staa i Troens Avelse, han ved ogsaa, hvad den Slags Paamindelser due til. Naar der i Sam vittigheden opstiger dette Spsrgsmaal: ~Er det sikkert, duer det at do paa?" da er det ogsaa netop, at dette Spsrgsmaal: ~Staar det ogsaa strevet i Bibelen?" faar sin rette Betydning, og da kan man aldrig faa for mange af saadanne Texter, der ved Kjendsgjerninger bcerer Vidnesbyrd om den Herre Jesus. Hensigten med saadanne Texter er derfor ikke blot at overbevise de Vantro, men ogsaa at styrke og befceste Troen hos dem, som allerede tro, paa det de maatte mere og mere tilvoxe deri, saa de derigjennem ogsaa tilsidst kunne overvinde Doden og alt Ondt. Saasom vi se, har ogsaa den Herre Christus brugt den Fremgangsmaade ikke blot imod de Vantroe, men ogsaa ligeoverfor sine Disciple. Paa samme Maade henviste

han ogsaa til sine Gjerninger, da Johannes den Dsber lod spsrge, om han var den, som skulde komme, eller om de skulde vente en anden. Og i Sandhed, indtil Da genes Ende stulle altid Christi Gjerninger forblive de rette Hjsrne- og Grundstene for hans Kirke paa lorden. I disse er det, hans Lcere har det Fceste, der giver den sin uovervindelige Kraft. De ere de umiddelbare Udtryk af hans Person, og paa 8114 hans Person beror alt. Derfor er det ogsaa Ho vedsummen af det christelige Liv, at vcere funden i ham, — ikke i den eller den Anstuelse, men i ham, i ham indplantet. Det er Salighed. Vi se her fsrst den Herre Jesu Beredvillighed til at hjcelpe. Marcus og Lucas, som ogsaa om tale denne Tildragelse, berette, at Herren kom lige fra Synagogen, hvor han havde helbredet en, som var besat. I Petri laa hans Svigermoder syg. Og, siger Lucas, de bade ham for hende (Lue. 4, 38). Hvordan denne Bsn har vceret, kunne vi faa vide af Mare. 1,30, hvor det heder: ~Og strax talede de til ham om hende". Thi i denne Tilsigelse laa deres Bsn, ligedan som Martha og Maria blot sendte Bud til ham og lod ham sige: ~Den, du elsker, er syg". I dette er den Herre Jesu Beredvillighed til at hjcelpe ret her ligt afmalet: Et Ord kun om at Hjcelp vedes, og han var strax rede. Forresten var der ikke Tvivl om, at jo hans eget Hjertelag drev ham langt stcerkere, end alt Trugsmaal fra Menneskers Naar det i Joh. 1, 45 staar, at PetruZ var fra Bethfaida, da er dette ingenlunde i Strid med nnr vcerende Sted hos Matthceus, Peder var vel ftdt i Bethsaida, men boede paa den Tid, som her omtales, i det noerliggende Capernaum,115 Side kunde udrette. Og anstillede han sig stundom, som om han var ligegyldig og behovede at nsdes, saa stede dette af Hensyn til deres Tro, som bade ham. Det samme se vi ogsaa i det efterfolgende af denne Beretning. Der det var bleven Aften, forte de alle, som havde ondt (Mare. 1, 32), som lede af adstillige Sygdomme (Lue. 4, 40), og mange, som vare besatte af urene Aander, til ham. Og alle stod han til Tjeneste. Aldrig Horte man ham sukke eller besvcere sig over, at Folket faldt ham til Byrde, eller at der kom for mange til ham. Nei, det var hans Mad, hans Hvile, hans Liv at faa hjcelfte. Han gik omkring og gjorde vel — dette var Summen af hans Liv. Aldrig saa han heller efter noget andet. Man stal vanstelig i den evangeliske Historie kunne opdage en eneste Lime, som antyder, at Herren nogensinde omgikkes med nogen anden Tanke end den at tjene, hjcelpe og frelse. Han var aldrig bedrovet over, at Menne skene kom til ham, men tvertimod over, at der var saa mange, som ikke vilde komme. Hans Beredvillighed viser sig ogsaa deri, at han hjalp alle disse for Intet. Der var heller Ingen, som fremsatte Sporgsmaal om nogen Be taling; thi enhver vidste, at han gjorde alting for n116 Intet. Nei, kun det begjcerede han, at de ville lade sig hjcelpe, og at de maatte prise Gud for den Hjcelp, de fik. ~Nden Penge og for Intet" — det er den Overskrift, alle Herrens Gjerninger bcere. De Syge bares hen og lagdes for hans Fsdder, saa han fik se dem, saa hjalp han dem og lod dem gaa bort med Fred. Desuden ser du ogsaa heri hans Magt, idet han blot med et Ord helbreder de Syge, som lagdes for ham. Derom siger paa et andet Sted Hsvedsmanden i Caper naum: ~leg er ikke vcerd, at du gaar ind under mit Tag, men sig ikkun et Ord, saa bliver min Dreng helbredet". Aldrig hcendte det, at hans Magt ikke strak til. At helbrede den, som var blindfsdt; ved Berorelse as Sommen paa sit Klce debon at helbrede en Kvinde, som i tolv Aar havde bortgivet alt, hvad hun eiede, til Lceger; med et Ord at helbrede en, som havde vceret lam i otte og tredive Aar; med et Ord opvcekke en Dsd; med et Ord faa fem Brsd til at strcekke til for fem Tusinde — var alt for ham lige let. Thi hans Magt var ikke et Menneskes, men Guds. Derved fremstaar han ogsaa som den, der er ud gangen og kommen fra Gud. Den famme Magt har Herren ogfaa til alle Tider bevist. Mange Gange har det feet ud, som117 om hans Sag havde vceret tllbt, men hvor al Fornuft ikke har kunnet beståa, har han endnu be vist sin Magt. Mcegtige Konger og Keisere have sammensvoret sig imod ham og hans Rige, de have gjort forwivlede Anstrcrngelser, de have nd gydt hans Helllges Blod i Masse, men de have såldet og ere blevne til Stsv og Herrens hsire Haand har beholdt Seiren. Ham er given al Magt i Himlen og vaa lorden. Indtil Dagenes Ende stal det ene Rige ester det andet styrte sammen, men Herrens Rige ikke. Vi ville ikke frygte, naar lorden end forvandles og Bjergene bevceges midt i Havet; om end Vandene deri bruse og ovrsres og Bjergene bceve for dets stolte Bslger (Ps. 46). Gud er ncer os, Herren Zebaoth, den Almcegtige, hans er Riget, Magten og LEren. Saa kan du heraf ogsaa lcere, hvorledes det allerede i det gamle Testamente var strevet om, at den Herre Christus skulde vcere en Hjcelper ogsaa med Hensyn til den legemlige Elendighed. Thi ihvorvel det Sprog, som Matthceus her anforer af Profeten Esaias, indeholder en dybere Betydning, saa ligger der dog i dette Sprog ifslge Matthcei Udlcegning ogsaa det, at Herren skulde bcere vore legemlige Sygdomme, paa den Maade nemlig, at Herren giver os Hjcelp oerimod. Thi efterdi al118 Sygdom, Dsd og al Elendighed er en

Fslge af Synden, saa vilde Frelsen ganske vist ikke vcere fuldstcendig, om vi ikke ogsaa bleve frelste fra alle Syndens Fslger. Men nu, Gud ste Lov,, er alt fuldstcendigt. Ligesom Sygdom, Dsd og al For bandelse med Synden have vandret ind i Verden, saa stulle de ogsaa med Synden vandre ud af Verden igjen. Thi naar Herren tagcr Synden bort, saa maa de fslge med, efterdi det er ved Synden de beståa. Der, hvor den ikke er, kunne heller ikke de vcere. Derfor ser du ogfaa her, at saa snart den Syge kom i Bersring med ham og hans Ord, maatte Sygdommen sieblikkelig fly. Saadant bsr vi nu anvende til vor Nytte, og dertil komme ihn, at Herren er igaar og idag den Samme, ja til evig Tid. Thi om vi kun lcese dette som en gammel Historie, da have vi Intet tilbage deraf, vi kunne blot sige: ~Hvor forunder ligt! Tcenk, hvor lykkelige de vare, som paa hin Tid levede i Isdeland!" Men om vi lcese dette retteligen, saa vi deraf kunne lcere at kjende den Frel ser, vi have, da stal det tjene os til sand. Trsst og Tilvcext i Troen. Da stulle vi kunne sige: ~O Herre, vor Gud, hvad er det, vi grcede og jamre os for, naar vi have en saadan Hjcelper! Men, hvad der mangler os, er dette, at vi ikke tro, at119 det, som staar skrevet, er skrevet os til Lcrrdom. Om vi- havde faaet skrive Bibelen, da havde den vist blevet langt anderledes; men da vi nu ikke have faaet gjore dette, saa tåge vi det igjen paa den Maade, at vi tyde den paa den Maade, hvorpaa vi, om vi havde faaet gjsre det, skulde have strevet den. Og dog, hvor vel behsve vi ikke, at det just staar, som det staar? Kaste vi et Blik paa Tilstanden i denne Ver den, o hvor mange Slags bitter Nsd faa vi da ikke overalt vcere Vidne til! Hvor mange er der ikke, som kvceles af gruelige, hjertestjcerende Sorger, Sygdomme, Nsd og al Slags Elendighed. Gaa vi ind iet Hus: Der ligger en Fader, en Moder eller et Barn i Dsdsvaande, og hele Huset er ned scrnket i dyb Sorg. Gaa vi til et Andet: Der er der Fattigdom og Savn, der hungrer og fryser man, der vil en Faders eller Moders Hjerte briste ved Synet af, hvad deres Bsrn maa lide. Og un der alt dette maa de kanske bcere paa den Bevidst hed, at det er deres egen Skyld, at de have det saaledes, eller ogsaa maa de se paa, at den, som bersvede dem deres Eiendele, nu lever gode Dage, ceder, drikker og er glad. Gaa vi til et Tredie, saa finde vi kanske der et Helvede for Drukkenskab, Banden, Svcergen, Utugt og Mishandling af120 LEgtefcrlle og Bsrn. O, er dette ikke Nsd, uud sigelig Nsd? ~Io", siger du kanhcende, ~men lader os gaa ind paa andre Steder, hvor ikke Sygdom, Fattigdom, Drukkenskab og saadant sin des, men hvor man i Virkeligheden har det godt og lever lykkeligt. Nu, vi ville folge med og vi ville kanste finde mange saadanne Steder, som du kalder lykkelige, men underssge vi lidt nsiere, hvad faa vi da at se? — Jo, Herren, vor Gud, er ikke til huse der. I de elegante Vcerelser, ide smukke Klceder, i den tilsyneladende Velstand gaa og leve Mennesker, som ikke kjende Herren, som ere aande lig dsde og som midt i al denne saakaldte Lykke stevner hen mod evig Undergang. Og om disse skulde man kunne sige, at de have det godt? Der er Nsd, stor Nsd! Og se, ved alle saadanne Dsre staar nu den Herre Jesus og banker for at faa komme ind med sin Hjcelp. Thi hans Hjertes Beredvillighed er saadan, at der hvor man ikke vil ssge ham, der opssger han selv Nsden. Hvorledes staar han der vel ikke Dag efter Dag og venter paa, at faa be vise sin Naade og Barmhjertighed. Men det For fcerdeligste er nu, at han for stsrste Delen faar vente og maa banke paa forgjceves. Paa et Sted kjender man ikke til nogen Nsd og spsrger121 derfor ikke efter ham. Paa et andet Sted lider man og lider forfcerdeligt, og Hjcelpen staar for Doren, men man ved det ikke, ja man vil ikke vide det. la, vi fe jo ofte, at Mennester kunne vlages i den Grad, at de heller i Fortvivlelfe gaa hen og gjsre Ende paa fit Liv end at lytte til ham, forn spsrger: ~Hvad vil du, at jeg skal gjsre dig?" O, hvorfor bcere I ikke eders Nsd hen til lefus? I fsger Hjcelp bande hos det ene og det andet Menneste, — men hvorfor dog ikke hos lefus? Han vil jo faa gjerne bcere baade Eder og al eders Nsd, han vil lsfte eders Byrde af. — hvad gjsre I? Gud aabne eders Oine! Men det stal I vide: Det stulde vcere ham en Glcede, om han fik bevife eder godt. Naar man fer paa faadant, vil Hjertet ncesten give sig over ved Tanken paa alle disfe Millioner Mennester, forn ei ville lade sig' hjcelpe. Og spsr ger man dem, hvad de tcenke Paa, saa faar man hsre, at de Fleste Ingenting tcenke, men lader det staa til paa Maa-Faa. Andre igjen tcenke: ~Hvad kan Herren gjsre i en Stilling som vor?" Og vi spsrge tilbage: Have I forfsgt ham? Eller have I maafke hsrt andre sige, at de have ssgt Herren, men ingen Hjcelp faaet? Eller have I vel feet at Gud nogetsteds i sit Ord har fagt faa-122 ledes? Derpaa maa de atter svare nei; men de finde det dog ganske naturligt, at han ingen Ting kan udrette. Andre gaa og bcere i Dybet af sit Hjerte paa en Dom, som gjor, at de ikke vove at ncerme sig ham, efterdi de mene, at han ikke bry der sig om dem. Men vi maa svsrge: Da den Herre Jesus udgjsd sit Blod for eder, gjorde han det da derfor, at han ikke brsd sig om eder? Der paa kunne de fremdeles Intet svare, men de finde det alheles afgjort, at

han ikke spsrger efter dem. Atter andre ere saa bundne af Verdens Gunst, at de heller ville lide, hvad det stal vcere, end at henvende sig til Jesus om Hjcelp og derved paa drage sig Verdens Spot. Saaledes gaar den ene her, den anden der hjcelvelss, og alt hvad den Herre Jesus end noder og truer, er det dog Faa, som ville modtage hans Hjcelp. O, hvad stal han vel gjsre, som han ikke allerede har gjort. Men i Scerdeleshed have de, som virkelig ere Christne, noget at lcere af denne Text; thi det kan ei anderledes vcere, end at de maa lide Bedrsvelse. Gjennem megen Trcengsel bsr det dem at indgaa i Guds Rige. Det hjcelper ikke, hvorledes de end bcere sig ad, hvad enten de ville eller ikke, saa maa de deran. Derfor heder det ogsaa om dem, som Johannes saa for Lammets Throne, at de123 vare komne ud af en stor Trcengsel. Ja Gud vcere lovet for, at man ikke i Begyndelsen fuldt ud forstaar, hvad der siden vil komme; thi i Begyn delsen synes al Ting at vcere saa lyst og let, at man synes, man aldrig mere skal komme til at tvivle paa Herren. Men eftersom Tiden lider, faar man gjsre en anden Erfaring, saa man mere end en Gang maa standse og spsrge, om Herren har forglemt at vcere naadig og tillukket sin Barmhjertighed for Vredes Skyld. la, det kan vel komme til at gaa saa, at du faar erfare, hvad David mener, naar han siger: ~Mine Ben ere fortsrrede". Det er i Himlen besluttet, at Guds Udvalgte ikke stulle have noget Paradis paa lorden. Af den Grund stal man aldrig finde en Chri sten, som ikke maa drages med en eller anden Nod, det vcere sig legemlig eller aandelig eller begge disse tilsammen. Der finder du en, som plages med Sygdom, saa at hans Hus ncesten bestandig er som et Sygehus, Aar ud og Aar ind er der den samme Elendighed. Der igjen trykkes en an den af Fattigdom, saa han altid har ondt for Brsdsmulerne til sig og Sine. Hvor meget han end arbeider og beder, ser det dog ud, som om Herren ikke spurgte ester, hvad han har at cede.124 Atter igjen kan du finde en anden, som tider un der vanstelige ulykkeligt Wgteskab, vanfkelige Forholde i Henseende til Bsrnene o. s. v. Saa kan du ogsaa igjen finde en anden, forn er hver Mands Ndstud, et Formaal for Spot, Logn og alt Ondt, som det ene Menneske kan tilfsie det andet. la, Gud, forn fer og kjender alle Ting, han ved, hvordan det er for enhver. Under faadanne Forholde er det, Gud bliver uundvcerlig, og til ham er det jo ogsaa, de bcere sin Nod. Alt stal han bcere, og derover er han ikke bedrsvet. Men her ville utallige Fristelser til at mistcenke hans Hjertelag snige sig ind. Det ser jo temmelig besynderligt ud, at han kan sidde og se paa al denne Nsd uden at afhjcelpe den. Man kunde jo ncesten vcere paa Vei til sige: ~Havde jeg saasandt den Magt, som Gud har, skulde Sågen snart vcere klaret". Ligesom om man med andre Ord vilde sige: Det er kun Magien, som fattes mig. Hjerte har jeg nok bedre end Gud, Holder jeg mig da ikke til Ordet, er det forbi med mig. Men nu kommer Guds Ord og fremstiller for mig Herren langt anderledes. ' Saa siger det: ~Kaster alle eders Bekymringer paa ham; thi han har Omsorg for eder". Og atter: ~Ser til Fug lene under Himlen — Gud fsder dem! Ser til125 Lilierne paa Marken — Gud klcrder dem! Lige som en Fader forbanner sig over sine Bsrn, saa forbanner Herren sig over dem, som frygte ham". Give vi desuden Agt paa Herrens Gjerninger hele Skriften igjennem, saa se vi idel Barmhjertigheder. Tcenk blot paa Hagar, til hvem Gud sendte en Engel for at vise hende en Vandkilde, og det endog han havde befalet, at hun skulde drives ud af Abrahams Hus. Tcenk blot paa Enken i Sarepta, til hvem Gud sendte Profeten Elias, paa det In tet skulde sattes hende under den almindelige Nsd. Og, hvi tale vi om scerstilte Exempler. Den ganske Skrift bcerer dette Vidnesbyrd. ~Herren er god imod alle, og forbanner sig over alle sine Gjerninger." Derfor siger ogsaa David: ~Godh ed og Barmhjertighed stulle efterjage mig alle mine Livsdage" (Ps. 23). Godhed strcekker sig saa vidt, som Skyerne gaa". Og atter: Naar Bedrsvelse er paa Fcerde, tcenker Gud paa Barm hjertighed (Hav. 3, 2). la, siger du, dette altsammen ved jeg nok staar i Guds Ord, men nu ser det ud, som om Gud ikke mere tcenkte paa disse sine Ord. Nei, men hvad er det du siger? Ser det virkelig saa ledes ud? Eller staar du kanske og lyver paa Gud. Har du maaske ikke havt Brod indtil idag?126 Det har kanste vceret noget haardt, men talSand hed: Har det vceret haardere end dit Hjerte? Det har kanste vceret knavt, men sig: Har det vceret knavvere end din Tro? Nei, din Tro har vceret mindre end et Senevskorn, dit Hjerte har vceret saa haardt som Sten, men saa lidet og saa haardt har aldrig det Brsd vceret, som Gud har givet dig. Men hvordan kan du da sige, at det ser ud, som om Gud havde forglemt sit- Ord? Aa, siger du, jeg har sagtens nok havt Vrsd naturlig vis, men o hvilke Bekymringer jeg ogsaa har havt derfor! Bekymringer siger du, hvem har bedet dig at bekymres? Gud kan jo ikke noget derfor; thi han har jo givet. Men har du plaget dig selv med Bekymringer, saa er det din Sag, og Gud maa vel have Grund til at sige derom: Se, dag ligt Brod har jeg lovet og dagligt Vrsd har jeg ogsaa givet dette Barn og alligevel er det bare Klagemaal og Bekymringer at hsre, og Taarerne falder tidt og ofte paa

det Brod, jeg rcekker; gjorde jeg min Ret, gav jeg aldrig en Vid Brsd mere. Dog for mit Lsftes Skyld kan jeg ikke aflade der med; vil man ikke tro mig, jeg maa dog forblive trofast, — men nok var jeg mere Tak vcerd. Det Samme kan ogsaa siges om alle Guds Bsrns Lidelser. Paa et Sted tager Gud f. Ex.127 en Mgtefcrlle eller et Barn bort. Det svider for fcerdeligt — den, som har forssgt det, ved det, — og der opstiger fra Dybet af Hjertet dette Sporgsmaal: Hvor er nu din Gud? Men hvad har han da gjort, eftersom du ser saa ond ud? Han har vceret i dit Hus og hentet din Mand, din Hustru, dit Barn, din Moder eller din Fader til den evige Herlighed — sig, ikke var vel det saa forfcerdeligt galt gjort. Men jeg, siger du, som er bleven en som uden nogeu Ststte, uden LEgtefcelle, uden Fader o. s. v.? Hvad er det jeg horer? Taler du Sandhed eller staar du uu der og lyver igjen? Hvem har vel af din Bibel strsget disse Ord ud: Se, jeg er med eder alle Dage indtil Verdens Ende; jeg stal ikke sorlade eder faderlsse, jeg stal ikke ovcrgive eder, men vil blive hos eder — hvem har strsget disse Ord ud af din Vibc!? De staa der kanske endnu? Og du vil endda paastaa at du er forladt? — Saa kan der vcere en anden, som fra at have vceret rig, er bleven bragt til Betlerstaven, derved er han kommet i Sorg og synes nu, at Herren ikke bryder sig om ham. At hans Nabo har vceret en fattig Mand i mange Aar, det har han vel altid seet, men dog troet, at Herren spurgte efter ham; men nu, naar det gjcelder hans egen Person, da faar Naboen tro, 5128 om han vil. Men se nu, hvad der er hcrndt: Mammon havde kanske lagt sig i Doren og voxet og voxet, saa den holdt paa at opfylde hele Ind gangen. Hjertet havde faaet saa meget at gjsre i Pengekisten, det glemte bort Naadestolen. Da saa Herren dertil, forbarmede sig derover og vceltede Mammon ud as Doren — og ikke var vel det saa galt? Men, siger man, paa denne Maade bortfor klarer du jo al Nsd fra Guds Bsrn, og det gaar da ikke an. Nu, Gud vcere lovet, fordi det ikke gaar an; thi om saa var, saa havde jeg jo ogsaa bortforklaret deres Barneret; thi ere I uden Rev selse, da ere I ikke Bsrn. Nei, Nsden vil vel vedvare, hvor meget vi end prcedike. Men vi ville, at Guds Born stulle lcere i Nsden at se Herren, ja vide, at Nsden er den Dragt, Herren iklceder sig, naar han stal bcere sine Bsrn over nogle rigtig farlige Steder, hvor de behsve at holde sig tcet indtil ham. Og vist er det, at Nsden har en forunderlig Kraft til at drage Sjce len indtil Herren. Er der blot noget, der trykker, da er det, som om man tog fastere Tag i ham. Da be der man ikke for Fornsielse Skyld eller af den Grund, at Bsnnen horer med til Sågen. Nei, da bliver det noget andet af. Ganske vist ikke lange Bsnner.129 men uudsigelige Sukke, ligesom da Moses ved det rode Hav i sit Hjerte sukkede til Gud. Herren trykker saaledes formedelst Nsden sine Born tcettere til sig, hvorfor man af dem, som ere svede deri, kan faa hore saadanne Ord som disse: ~Hvor jeg dog, da jeg var i denne eller hin Nsd, havde me get mcd Herren at bestille; nu derimod, da Her ren har loftet Byrden af mine Skuldre, ved jeg ikke rigtig, hvordan det er: jeg kjender mig saa dsd og kold for ham, saa jeg ncesten kunde snske mig Nsden tilbage, trods alt hvad jeg, medens den endnu varede, klagede derover." Se, siden efter forstaar man Tingen bedre. Summen af dette er: Herren er barmhjertig og antuger sig og ssrger paa det Omhyggeligste for sine Bsrn, saa at end ikke et Håar unsdigt stal falde af deres Hoved. Den Nsd, de ikke be hsve, lader ikke Herren dem komme i, naar en forhaandenvcerende Nsd ikke mere behsves, saa af hjcelper han den, men behsves den derimod, da hjcel ver ingen Bsnner desangaaende. Han er da barm hjertig paa den Maade, at han tillukker sine Dren for alle uforstandige Bsnner; thi under saadanne Omstcendigheder at rette sig efter disse, det vilde vcere — Übarmhjertighed. Derfor kan ingen uret fcerdigere Bebreidelse reises imod Herren, end naar «130 der siges, at han har forglemt nogen af sine Born. Og hvad Herren svarer paa stige Anklager, kunne vi lcese i Es. 49, 14, hvor Zion klager, sigende: ~Herren har overgivet mig, Herren har forglemt mig;" men Herren svarer: ~Mon og en Kviudc kunde forglemme sit diende Barn, saa hun ikke mere forbanner sig over sit Livs Son? Ia om hun end forglemte ham, saa vil jeg dog itke for glemme dig." Og atter: ~Se, jeg har tegnet dig paa begge mine Hunder". Derfor er det Troens gyldne Kunst, at den, naar Nsden ncermer sig, kan sige: Herre, det er dog alligevel dig, fastend din Klcededragt er underlig. Nu vide vi vel, at mange ville sige: ~la dette kan vcere let nok sagt, men den, som sidder i Klemmen, ved. at det ikke er saa let en Sag. Ak ja, det er jo aldeles rigtig; men dersom det ikke bliver sagt, saa bliver det bestemt heller aldrig gjort. Naar det derimod gjentagende siges og siges om igjen, da bliver det endda altid en Til skyndelse til Ovelse; man vil da tcrnke over det, bede derom, ja fsler sig somme Tider styrket deraf, saa man er ncer ved at tro, at det, Skriften siger, er sandt. Saaledes opholder da Ordet den arme Sjcel, ligesom Profeten siger: ~Dit Ord holder os oppe" Og atter: ~Havde ikke dit Ord trs-131 stet mig, saa havde jeg for lcenge siden forgaaet i min Elendighed." Men det er ikke blot, naar udvortes Nod hjemssger os, vi

saaledes bor troste os med Herre Jesu Beredvillighed og Barmhjertighed, men ogsaa i den Nod, der er den vcerste af alle, nem lig Syndenoden. Thi for Guds Born er det en frygtelig Nod at stedse og altid drages med Syn den og erfare denne Syndens Lov i Lemmerne, som strider imod den Lov, som er i deres Sind, og tager dem tilfange, saa de ikke kunne gjore, hvad de ville. Paulus blev stenet, slagen med Ris og led allehaande Nod, men i saadan Nod raabte han aldrig: ~leg Elendige, hvo skal fri mig fra dette Dodens Legeme." Men naar han fornam denne Syndens Lov i sine Lemmer, da var det han saaledes raabte. Og hvorledes David i den samme Slags Nod klagede, bcere alle hans Psalmer Vidnesbyrd om. ~leg er en Orm og ikke et Menneske —mit Liv er haardt ncer Doden." Disse Ord vise tydeligt nok, hvilken en Nod Her rens Hellige kunne komme i og dog alligevel vcere Guds elskelige Born. Det gjcelder her fremfor alt, at man beholder det rette Billcde af den Herre Jesus, saa man ved, hvorledes han er sindet og i hvilket ZErinde han 5'132 kom til lorden. Thi i saadan Nod passer Dja' velen Paa og hvister: ~Se, hvad der staar i Guds Ord om Herren er altsammen sandt nok, derom er ingen Tvivl; men det kan umulig stemme over ens med Guds Retfcrrdighed og Skriftens Aand, at den, som uophsrlig synder saaledes som du, skulde faa tilegne sig Guds Naade." Saadant ly der nu sor Samvittigheden ligesaa rimeligt, som det for Torvmanden er klart, at to Gange tre er sex. Men tag dig i Agt, saa du ikke alt sor snart fslger med alt, som lyder aaudeligt, men at du ogsaa ser ester, om det staar saaledes strevet. Du vil da ogsaa sinde, at den Herre Gud i Him len ikke fslger ganske den samme Regnebog, som din Samvittighed. Thi naar du siger: ~det er sorbi", saa maa du jo ogsaa gjore Rede for, hvad det er, som det er forbi med. Det er kauske sorbi med din Fromhed, din Tro og din Guds frygt? — derom stal vi ikke disputere, men om du gaar et Skridt videre og siger, at det ogsaa er sorbi med Guds Naade, da maa vi sige: Du ved endnu ikke, at naar det er aldeles forbi med dig, da tager Guds Naade rigtig til. Guds Naade er evig, og at gjore Ende paa Evigheden, det tsr kanste ikke vcere saa let. Derimod turde det nok ikke vcere saa vansteligt at finde Enden paa din133 Tro og Gudfrygtighed. —Men, siger man, vil du da prcedike bort Troen? Svar: Gud bevare mig derfrå; men jeg vil gjerne prcedike den bort fra den Plads, du har givet den. Thi du har vendt op og ned paa Guds Orden, ifslge hvilken du skulde sige: Om Gud er naadig, saa vil jeg tro ug frygte ham; men nu siger du derimod: Om jeg tror og frygter Gud, saa vil han vcere mig naadig. Kort: Naar du skulde gjsre din Tro af hcengig af Guds Naade, saa gjor du derimod Guds Naade ashcengig af din Tro. Men det er da ikke noget at undres vaa, om du da bliver uden Naade; thi Guds Naade er altfor dyrebar til, at Herren stal scette den paa en saa daarlig Fod som din Tro. Derfor stal ogsaa hans Regnstab med dig stadig gaa ud paa, at hans Naade faar Lov til at blive A og din Tro B og hans Naade C og din Hel liggjsrelse D og hans Naade E og saa fort videre, indtil det bliver evig Salighed af altsammen. Det gaar ikke an ans>erledes. Synes du at dette er daaragtigt, saa bliv da en Daare. Det er bedre at blive frelst paa Guds ~Daarlighed", end at gaa fortabt paa egen Visdom. Naar Synden altsaa plager og anfcegter din Samvittighed, og dn derhos ved Guds Naade har faaet Oinene op for, at det ikke kan forståa at134 scette din Omvmdelse, Tro eller nogen anden Gjer ning derimod, saa se da nsie til, at du ikke be svotter Gnd ved at anse hans Naade ligesaa daar lig som din Tro, men at du, idet du endnu lader ham faa vcere den Stsrste, maa kunne sige: Gud vcere lovet; hans Naade er evig og uforanderlig. Skulde jeg leve af min egen Gjerning eller Guds frygt, da var det allerede forbi med mig; men da der endnu findes noget andet at leve af, nemlig Guds Naade, da vilde det jo vcere meget taabeligt af mig at lcrgge mig til at os. Og har Herren nu den Omsorg for mit Legeme, at han foder og klceder mig, ja alle Fugle og Blomster og Alt, hvorledes skulde han da kunne overse, at jeg behs ver Hjcelp mod mine Synder? Og dette saa me get mindre, som det er i den Hensigt at borttage mine Synder, han er udsendt. Nei bort du lede Vantro! Jeg vil gaa hen til Herren med mine Synder; han stal ikke stode mig fra sig. Det klinger vel temmelig dristigt, ja formaste ligt at saaledes med mine Synder pukke paa Guds Naade. Men det kan ikke hjcelpe. Naar Nsden rigtig er paa Fcerde, har man ingen anden Udvei; men denne Ndvei har man, Gud vcere Lov. Og det Sprog, som Evangelisten anfsrer af Profeten Esaias 53, har jo i dette Stykke Ting af Vigtig-135 hed at lcere os. Thi som allerede antydet, har det en meget dybere Betydning end den, Evangelisten her giver det. Han anvender det nemlig kim om de legemlige Sygdomme, men i Virkeligheden handler det om selve Synden, saasom ogsaa Petrus anven der Ordene i 1 Petr. 2, 24: ~Sandelig han tog vore Sygdomme paa sig og bar vore Piner", siger Profeten. Herren lod alles vores Misgjerning msde ham. Og vi vide hvorledes Paulus udlceg ger dette: ~Ham, som ikke wdste as Synd, har Gud gjort til Synd sor os." Dette er det store Under as Guds Naade. Da vi havde syndet, gjorde Gud sin Ssn til vor

Synd. Al vor Synd var ligesaa vist i ham, som de nogensinde har vceret i os. Han er ogsaa derved bleven vor Retfcerdighed for Gud, saa jeg med alle mine Synder kan be rsmme mig af hans Gjerning, hvorved han ud slettede mine Synder og sorligte mig med Gud. Naar derfor Loven paa den ene Side kommer og vil dsmme mig for min Synd, da maa jeg give den Ret og bekjende mine Synder, dog saaledes, at jeg ogsaa paa den anden Side giver Evangeliet Ret i, at min Herre Christus har taget min Synd bort. Vil saa Djcevelen endnu anfcegte mig, figende: Se, dine Synder ere dig dog endnu beholdne, da maa jeg svare: For mine Dine ser det vel saa136 ud, men i Ordet staar det anderledes, og Ordet er sikrere end mine Vine. Derfor gaa bort, Her rens Ord bliver evindelig. Men, siger du, jeg mcerker alligevel Synden hos mig. la, men Herren, vor Gud, mcerker den ikke; han har slettet den ud og sagt, han ikke mere vil komme den ihu. Om et Barn har forsyndct sig imod sin Fader, og det af Faderen har faaet Tilgivelse derfor, saa kan det vel i egne Vine endnu verre et ulydigtßarn, men i Faderens Aine gjcelder det for et fromt og lydigt Barn. Thi den Nlydighed, som det havde gjort sig skyldig i, slettede Faderen ved Forladelsen ud, og han kunde gjsre det, efterdi det var imod ham, Barnet havde syndet. Paa samme Maade har ogsaa vor him melske Fader i Christi Blod givet os en Forlss ning, som heder Syndernes Forladelse, hvori han saa fuldkomment har udslettet deres Synd, som i Troen har annammet Christus, at de for ham gjcelde som retfcerdige. Mellem en saadan Sjcel og Gud staar der ikke mere nogen Synd i Veien. Derfor bsr du ikke forståa Sågen saaledes, at Gud i dig blot ser en Synder, hvem han for Christi Skyld ikke vil straffe; thi det er meget for lidet; men du bsr forståa Sågen saaledes, at Gud i dig ikke mere ser en Synder, men et retfcerdigt, rent137 og helligt Menneske. Thi formedelst den Synder nes Forladelse i Christi Blod, som du i Troen annammer, har han ikke blot gjort ustrafstyldig, men i sine Vine ren og fri, saasom det heder: Jesu Christi, Guds Ssns, Blod renser os af al Synd. Lader os takke og love Herren! Sluttelig maa vi ogsaa her af Petri Hustrus Moders Exempel tåge en Belcerelse: Thi naar hun er helbredet, stiger hun sieblikkelig op og tje ner Herren. Evangelisten har ikke anseet det nsd vendigt at tilfsie, at hun gjorde dette med Lyst og Glcede og ikke med den Tanke: Ak gid de nu snart ville gaa sin Vei, saa jeg blev fri for dette Arbeide. Nei, det er saa rimeligt, at hun skulde have fslt sig stodt og blevet bedrsvet, saafremt hun ikke havde faaet Lov til at tjent ham. Herren har ogsaa ladet sig hendes Tjenstvillighed ret vel be hage og har tilvisse ikke ladet hende savne sin Lsn. Thi ihvorvel hun har henregnet hans Velbe hag til en overflsdig Lsn, saa har dette ikke vceret nok for ham, men han tilsiger desuden en evig Naadelsn. Paa samme Maade vil ogsaa Herren, at vi, naar han ved Forladelsen har friet os fra vore Synder, stulle staa op derfrå og begynde at tjene ham. Saasom Apostelen siger: ~Om vi vandre138 i Aanden, saa lader os ogsaa gaa frem i Aanden". Men paa hvad Maade du maa tjene Herren, derom stal du ikke dsmme efter din Fornuft, men efter Guds Ord, der henviser dig med din Tjeneste til Brodrene og til alle Mennesker, saa at du til deres Gavn maa opofre dig selv, din egen Villie og Bekvemmelighed, samt vandre iblandt dem i Hjer tets Mmyghed, Barmhjertighed, Venlighed, Ret staffenhed og Trohed m. m. Finder han dig i Udsvelsen af dette, stal han vist have sit scrrlige Velbehag dertil, ja ogsaa give dig en overflsdig Lsn. . Thi hvad du da sor hans Navns Skyld gjsr, anser han som om det var gjort imod ham selv. la, siger du, jeg vilde gjerne tjene Herren, men jeg kan ikke altid gjsre det med Lyst og Mod. Det ster ofte med Ulyst, at jeg korsfester mit Kjsd, ofrer noget af mine Eiendele eller noget Andet. Men bliv dog ved i Ovelse! Det er blot til enkelte Tider, at gode Gjerninger gaa frem som af sig selv, og det er fornemmelig til de Tider, da du mere inderligt faar smage Herrens Deilig hed. Til andre Tider stal du faa staa en hed Strid med dit Kjsd for at kunne gjsre Guds Villie. Er Aanden end villig, saa strider Kjsdet dog heftigt imod, og, som Paulus siger, Kjsdet139 begjcerer imod Aanden. Deraf kommer den Ulyst, du mcerker hos dig. Men lad dig ikke forskrekke eller forvilde, men bliv, som vi sagde, ved i Vvelse. Thi Herren stal tilvisse ikke have mindre Behag i, at du strider imod Kjsdets Ulyst og vinder over, end i at du i de lyse og glade Stunder lober hans Vudords Veie. la, Lydigheden proves bedst da, naar det kofter Strid at vcere lydig; Troheden, Idmygheden, Taalmodigheden og andre Aandens Frugter prsves bedst da, naar det kofter Kamp at vcere tro, ydmyg og taalmodig- En jordisk Fader elster jo eu rast og villig Lydighed hos sineVsrn, men han scetter tilvisse ikke mindre Pris paa deres Lydighed, naar han ser, at det kofter Barnet en alvorlig Kamp imod sit sordcervede Kjsd at lyde. Ia Gud give os en ret Forstand paa Tro og gode Gjerninger, saa og Naade til at sve os i disse Stykker, hans Navn til 3Ere. Amen.140 6te Prwdilen Text: Lue. 22. 14—22 Ag der Tiden kom, fatte han sig ned, og de tolv Avostler med ham. Og han sagde til dem: leg haver hjerteligen lcengtcs

ester at cede dette Paaskelam med eder, fsrend jeg lider. Thi jeg siger eder, at jeg stal ingenlunde mere crde deraf, indtil det bliver fuldkommet i Guds Rige. Og han tog Kalken, takkede og sagde: Tager dette og deler det imellem eder; thi jeg siger eder, at jeg stal ikke drikke as Vintrceets Frngt, fsrend Guds Rige kommer. Og han tog Vrsdet, takkede og brsd det, og gav dem og sagde: Dette er mit Legeme, det, som gives for eder; dette gjsrer til min Ihukommelfe. Ligefaa tog han og Kalken, efterat de havde holdt Nadvere, og sagde: Denne Kalk er den nye Pagt i mit Blod, hvilket udgydes for eder. Dog se, hans Haand, som mig forraa dtt, er over Bordet med mig. Og Mennestens Ssn gaar vel hen, som det er bestikket; dog ve det samme Menneske, ved hvilket han bliver forraadt!141 Ovad David siger i den 111te Psalme: ~Han haver bestikket en Ihukommelse om sine underlige den naadige og barmhjertige Herre", kan med Foie anvendes paa den hellige Nadver. Thi i dette Sakrament har han bestikket en Ihu kommelse om det stsrste af alle sine Undergjerningar, den nemlig, at han hengav sin enbaarne Son for ved hans Blod at rense os fra alle vore Synder. Alle Herrens svrige Undergjerninger have kostet ham alene et Ord. Han talte, og det blev; men vore Synder — de gjorde ham Msie og Arbeide. Da det gjaldt at faa nedbrudt den Skillemur, som i dem var sat mellem os og ham, da maatte han ud give sin enbaarnc Son i en blodig Dsd. Det var da ogsaa ganske i sin Orden, at han bestikkede en Ihnkommelse om denne sin store Undergjerning. Gnd give os Naade til at kunne betragte den paa den rette Maade. Evangelisten Lucas fortceller her, hvordan Nad verens Indstiftelse gik for sig. Efterat nemlig Petrus og Johannes paa Herrens Befaling havde gaaet ind i Staden og tilberedt Paastemaaltidet, kom Jesus selv med de andre Disciple, og da Ti den kom, satte han sig tilbords med de Tolv. Og han sagde til dem: leg haver hjertelig lcen ges ester at cede dette Paaskelam med cder,142 ssrend jeg lider. Thi jeg siger eder, at jeg herefter ikke mere skal cede deraf, ind til det bliver fuldkommet i Guds Rige. Hermed giver han dem tilkjende, at det for vcerende Tid var den sidste Gang han aad Paaste- Lammet med dem, men at der skulde komme en anden Tid, da han paany skulde sidde tilbords med dem i Guds Horligheds Rige og cede sammen med dem et Maaltid, hvoraf alene Paastelammct var et meget ufuldkomment Skyggebillede. Og enhver tcrnke kun selv ester: Der skal komme en Dag, da Guds Folk, forloste as al Elendighed, al Synd, al Trcengsel og Fare, stulle sidde tilbords med Jesus i Herlighedens Rige. Der stulle Abra ham, Isak og Jacob, Moses, David og alle Guds Helgene sidde, den ene kommen udaf den Trcengsel, en anden as en anden. De stulle sidde der alle og med Glcede og Salighed ligesom cede et fuldkom ment Paastelam, et Maaltid til Ihukommelse om alle de underlige Gjerninger, hvori deres Guds og Faders Trofafthed aabenbarede sig til deres Frelse. Der skal der ikke verre Isde eller Grceker, ikke Tjener eller Herre, men de skulle alle vcere Konger og Prcrster for Gud. Og gjennem Hunlen stal der lyde et evigt Halleluja. Derefter tog Herren Kalken, takkede og sagde:143 Tager dette og deler det imellem eder; thi jeg siger eder, at jeg skal ikke drikke af Vintrceets Frugt, fsrend Guds Rige kom mer. Her gjentager han atter det samme. Med Guds Rige mener han den Tid, da han faar lagt alle sine Fiender til sine Fsdders Fodskammel. Denne Tid er endnn ikke kommen. Endnu besinder hans Rige sig i Strid. Men denne Strid stal engang ende med en evig Seier. Nu foregaar over hele lorden Indsamlingen af dem, som ere bestemte til det evige Liv (Ap. Gj. 13, 48), det vil sige af alle dem, som Faderen paa Forhaand saa skulde komme til at tro paa Jesus. Og siden, naar saa denne Indsamling er fcerdig, da skulle de, som endnu imodstaa, knuses og tilintetgjsres, saasom vi kunne lcrse i Joh. Aabenbaring. Og dermed er hele det Vcerk tilcndebragt, som Faderen anbetroede sin Ssn. Da stulle Herrens Forlsste komme igjen og forsamles til det himmelste Zion; evig Glcedc stal vcere paa deres Hoved, Smerte og Suk stal fly fra dem, og Dsden stal ikke vcere mere. Da stal Herren sidde tilbords med Sine, den uendelige Skare af allehaande Toldere og Syndere, Slceg ter, Tungemaal og Folk, som Johannes saa for Thronen. O du, som endnu vandrer borte — til en144 saadan evig Herlighed er du indbudt, og det ar du endnu har faaet en Naadedag, det betyder intet Andet, end at Herren endnu engang vil gjsre et Forsog paa at faa dig med ind. Og hvorfor tsver du? Du er indbudt til at komme idag, du er indbudt til at komme saadan, som du er. Er du en forfalden Dranker, Svcerger, Horkarl, Skjoge — du er indbudt til at komme idag uden Penge og for Intet. Er du en Forsmeder og Bespotter — du er indbudt til at komme idag uden Penge og for Intet. Herren har hjertelig lcenges efter at faa fe dig ved fit Bord i den evige Herlig heds Rige. Alt er rede, kom, bare kom! Saulus, en Farisceer, en Bespotter og Voldsmand, blev indbudt og kom. Nicodemus, en Farifceernes Averste, blev indbudt og kom. Levi, en Tolder, blev ind budt og kom. Zachceus, Toldernes Averste, blev iudbudt og kom. Synderinden i Simons Hus og hun, forn blev greben paa frist Gjerning — de bleve alle indbudte og kom,

Roveren paa Korfet blev indbudt og kom — og af ingen af dem blev krcevet Adgangspenge. De fik alle komme for Intet, de bleve alle modtagne for Intet og alle stulle de faa sidde tilbords med lefus i Guds Rige for Intet. Indbydelfen lyder faaledes: ~Hvo, som tsrster, komme, og hvo, som vil, tåge Livsens145 Vand uforskyldt. Og angaaende de, som ikke ville folge Indbydelsen, har Herren befalet, at de skulle nodes og trues at komme ind. Men for dem, som tro paa Jesus, ligger der hen et Hav af Salighed. I ved det fsr, men hsr det endnu en Gang: I Himlen betragter man eder som en Christi Brud. Den Herre Jesus kjen der eder; han har tegnet eder paa begge sine Hcender. Faderen venter paa eder; han holder eder ved Haanden, for at Ingen maa komme bort. Den Hellig-Aand, som udgaar fra Faderen, vil vcere eders Lcerer, Leder og Talsmand, for at Ingen maa blive tilbage eller komme paa Afveie. Guds Tjenere, de hellige Engle, ere paa hans Be faling udsendte for at bcere eder paa Hcenderne, at I ikke stulle stode eders Fod paa nogen Sten. Alt er rede: Porten er aaben, den nye og le vende Vei, paa hvilken ~Daaren ikke stal fare vild", er fcerdig, Vcerelserne ere beredte, Bordet er dcek ket, Faderen, Ssnnen og den Hellig-Aand ere enige i den Bestemmelse, at I stulle vcere med det Rige, som eder er beredt fsr Verdens Grundvold var lagt. Og dette altsammen for Intet. Hav ikkun Taalmodighed en liden Stund! Arven har han forvaret til eder, og eder har han forvaret til Arven. Ser det end stundom kummerfuldt ud, 10146 Forjcettelsen ~Ingen stal rive eder af min Haand" stal dog bestytte eder. Og det er nok, mere end nok at faa blot for Intet. Om Nadverens Indstiftelse beretter Matthceus, Marcus, Lucas og Paulus. Der fortcelles fsrst, at Herren tog Brsdet, takkede og brsd det, gav dem det og sagde: Dette er mit Le geme, som gives for eder. Hvad Herren siger om Brsdet og Vinen: ~Dette er mit Legeme og dette er mit Blod," forklarer Paulus saaledes: Velsignelsens Kalk, som vi velsigne, er den ikke Christi Blods Samfund; det Brsd, som vi bryde, er det ikke Christi Legems Samfund?" Det vil sige: Med Brsdet og Vinen fslger Christi Legeme og Blod og meddeles til dem, som cede og drikke det velsignede Brsd og Vin. At Apostelen har havt denne Mening med sine Ord, kan man se deraf, at han paa et andet Sted siger, at den, som ceder og drikker uvcerdigen, han er skyldig i Christi Legeme og Blod, hvilket jo ikke kunde verre Til fceldet, om ikke Christi Legeme og Blod virkeligen var tilstede. At vi ikke kan begribe dette, foran drer ingenlunde Sågen sel v. Nei, efterat Men neskene har udtsmt al sin Skarpsindighed for at gjsre Ordet til intet, saa staar det der dog tilsidst, som det staar, baade i dette og i andre Stykker.147 Derfor siger Luther heroin: ~Min kjcere Herre Jesus, der er opstaaet Strid angaaende dine Ord, nogle ville, at de skal forstaaes anderledes end de lyde. Men efterdi disse, som saa ville, ikke lcere mig noget tilforladeligt, men alene forvirre mig og gjore mig uvis, ikke heller paa nogen Maade kunne eller ville forklare sin Text, saa har jeg blevet ved din Text, som Ordene lyde. Er der noget morkt deri, saa har du vel villet have det saa morkt; thi du har ingen anden Forklaring gi vet eller befalet at gives derover." Derfor er det vist og fast, at i Nadveren meddeles os Christi Legeme og Blod. pinene se vel intet andet end Brod og Vin, Munden smager heller ikke noget andet, alt ser simpelt og ringe ud; men her staar der et Ord, et evigt og tro vcerdigt Ord om noget mere, nemlig at det Christi Legeme, som hengaves paa Korset for mig, og det Blod, som paa Korset blev udgydt for mig, er, hvad jeg her egentlig ceder og drikker. Det gjcelder alt saa her enten at fslge pinene og saaledes stode sig paa dette Maaltid, eller at fslge Ordet og lade alt, som strider imod, fare. Herren kan dog ikke lyve, ligesaalidt som der for ham er nogen Ting 'umulig. Og tcenk blot: Det er jo under enhver Omstamdighed en Taabelighed. at lade Fornuf- 10*148 ten mestre Herren, fordi han vil give os noget, som er saa stort og herligt, at det overgaar al menneskelig Forstand. Og hvor langt bedre er det da ikke at modtage alt, hvad man faar, og med Glcede sige den kjcere Herre en enfoldig Tak derfor. Om en Konge gav dig flere Tusinde Guldmynter i en grov og simpel Pose under den Betingelse, at du ikke maatte aabne den, forinden du kom hjem, du skulde vist ikke kaste Pengene bort, fordi Posen var styg. Nei, du skulde vel ryfte paa Posen, lcegge Oret til og hsre ester, om det klang som Guld. Og naar du blev forvisset derom, skulde du med Glcede raabe: leg hsrer tydeligt, det er Guld. Nu, gjsr ligedan her: Lceg - Oret til, det vil sige, giv Agt paa Or det, saa stal du faa hsre, hvad det er, som dslger sig under den simple Form. Og naar du saa engang kommer hjem, saa stal du faa se, at det var sandt alt, hvad du hsrte. Men naar Herren siger: ~Mit Legeme, som hengives for eder, mit Blod, som udgydes for eder til Syndernes Forladelse," saa vil han paa den ene Side aabenbare for sine Disciple, at det er til deres Frelse, han gaar i Dsden og paa den anden Side sige dem, at de stulle have dette Maal tid som et stadigt Pant paa Syndernes Forladelse.149 Som om han vilde sige: ~Se, jeg maa nu for lade eder og gaa i Dsden. Det vil vel gjsre eders Hjerte ondt, mm saa er det Faderens

evige Raad, hvilket I endnu ikke forståa. Naar det derfor indtrcefftr, saa betcenk, at det altfammen ster til eders Frelse. Og saa ofte som I behsve at for visses om eders Synders Forladelse, saa gaa til dette Maaltid. ~Der stulle I under eders kommende Livslsb stedse have et dcekket Bord, en stedse rin dende Kilde, et altid trygt og sikkert Hvilested for eders Sjcele. Naar I fsler Trang til ganske og aldeles at blive et med mig, ganske og aldeles faa scenke eder ned i mig, kommer da hid, ceder og drikker. Mit Kjsd er sandelig Mad og mit Blod er sandelig Drikke for enhver, der hungrer og tsr ster efter Retfcerdighed." Men at Herren, idet han rcekker dem Kalken, siger: ~Dette er mit Blod, det nye Testamentes" Mare., 14, 24) eller: ~Dette er det nye Testa mentes Kalk i mit Blod" (Lue. 22, 20, 1 Cor. 11, 25), dermed gjsr han en Hentydning til det gamle Testamente. Dette havde ogsaa sine Ofre og fit Offerblod, men alt dette var kun en Skygge af det tilkommende Gode og ikke Tingen selv. Thi det Offerblod kunde aldrig borttage Synder. Men nu, siger Herren, er den nye Pagt kommen og150 den er oprettet i mit Blod, som virkeligt renser fra al Synd Om denne Pagt havde Gud forud talet gjennem Profeten leremias saaledes: ~Men denne stal vcere Pagten, som jeg vil gjore med Israels Hus efter de samme Dage, siger Herren: Jeg giver min Lov inden i dem, og striver den i deres Hjerte, og jeg vil vcere deres Gud, og de, de stulle vcere mit Folk. Og de stulle ikte lcere ydermere, Nogen sin Nceste, eller Nogen sin Bro der, sigende: Kjender Herren; thi de stulle alle kjende mig, bande deres Smaa og deres Store, siger Herren; thi jeg vil forlade deres Ondstab, og ikke ydermere komme deres Synd ihu." Se her: Den nye Pagt stal ikke vcere en Trceldom under alle haande Bud og Forskrifter, der dog aldrig kunne gjsre Syndere retfcerdig, men en sand og virkelig Frihed og Retfcerdighed formedelst Syndernes For ladelse, og et derved fremkaldt nyt og helligt Sind. Og denne Pagts Blod stcenker ikke Herren paa Disciplene, paa samme Maade som i den gamle Pagt Offerdyrets Blod stcenkedes paa Folket, nei han giver dem det at, drikke. Thi der var ikke her, som i det gamle Testamente, Sporgsmaal om et udvortes Vcesen og en ydre Renhed, men her var der Spsrgsmaal om et sandt og virkeligt in dre aandeligt og evigt Liv og en sand og virkelig151 Renhed fra alle Synder. Naar nu derfor Discip lene modtog Kalken, saa vilde Herren, at de deri skulde se ~den nye Pagt i hans Blod", og des uden vide, at de i denne Pagt og dens Blod havde til sit rette Vcesen den Retfcerdighed, som den gamle Pagt med sine Ofre og udvortes Forskrifter blot havde vceret et Forbillede paa, men aldrig kmmet give. Om Hensigten med dette Maaltid tilfsier Herren: ~Gjsrer dette til min Ihukommelse." Som om han vilde sige: Naar I samles om dette Maal tid, saa erindrer eder mig, hvordan jeg levede og vandrede iblandt eder, forlod eders Synder, toede eders Fsdder og var for eder som en Fader, en Ven eller en Broder, hvorledes jeg ogsaa gik i Dsden for at frelse eder fra alle eders Synder. Lad derfor dette Maaltid stedse vcere eder en Paa mindelse om, at I i mig har den sande Messias, som af Gud er eder given til Frelser, paa det I ved Troen skulde have Livet i hans Navn. Djce velen stal vel paa alle Maader forssge at forfsre eder og gjore eder vaklende og cengstlige; men naar saadant ster, kommer da hid og samle paany Styrke ved dette Maaltid, hvor jeg altid vil vcere tilstede og bespise eder med mit Legeme og Blod, paa det I maa se, ja med eders Mund rigtig152 smage, at det er aldeles vist og sandt, at mit Le geme er givet og mit Blod udgydt til Gode for eder, til Syndernes Forladelse, Liv og Salighed. Heraf kunne vi ogsaa forståa, for hvem dette Maaltid er indstiftet. Det er fsrst og fremst klart, at det ingenlunde er indstiftet for saadanne, som leve i aabenbare Synder og foragte Herren. Naar det derfor hos os er kommet derhen, at alle nden Forskjel, Drankere, Svcergere og Andre til stedes Adgang til den hellige Nadvere, da er dette ganske vist en Vederstyggelighed for Herren. Saa dant bsr vi aabent og med Alvor bekjende; thi ellers kan det aldrig blive raadet Bod derftaa. At man aldrig her kan ovnaa at faa en ren og pletfri Menighed, faa at ingen Hyklere indsni ger sig iblandt Guds Bsrn, er slet ingen Und skyldning for, at man ikke udrenser saadanne, hos hvem Forhcrrdelsen ved tydelige ydre Tegn er aaben bar. Nei her er der intet and et Raad end at aabent og cerligt gaa til Bekjendelse famt anraabe Herren om Hjcelp og uden Afladelfe vidne imod en saadan Nskik og Vederstyggelighed. For det and et er denne Nadvere heller ikke bestemt for de Farisceere, som ~tror sig vcere rige, have nok og Intet behsve." Thi om de end an stille sig fromme og gjsre sig megen Msie med153 sin Gudsfrygt og sine Gjerninger, saa leve de dog ikke i Jesus og har af den Grund intet at gjsre ved dette Bord, have ikke heller nogen Nytte deraf, men ikkun Dom og Skade. Thi naar de gaa til Nadveren, saa gjsre de det i den Hensigt, at der med gjsre en Gndfrygtighedsgjerning. Men intet kan vcere mere i Strid med dette Maaltids Vcesen end at komme paa en saadan Maade. Tcenk om en Konge gjorde et Gjestebud for sine Venner og disse opfattede Sågen saa, som om det gjaldt at gjsre Kongen en Tjeneste med at de

kom. Tcenk hvilken Taabelighed! Derimod ere alle saadanne velkomne til dette Maaltid, som for sine Synders Skyld ere elendige, jammerlige og fattige, saadanne, som ikke knnne leve Jesus foruden. Thi efterdi den Herre Jesus er kommen for at ssge og frelse det Fortabte, saa vil han ogsaa se dette Bord omringet af saadanne Syndere, som ere i Behov af ham. Derfor skulle saadanne uden Afladelse lokkes og indbydes dertil ved Evangelium. De bsr og ikke selv staa paa Fråstand eller holde sig tilbage, men villigt lade sig drage derhen. Thi eftersom de ere indbudne og vel behsve al den Naade og alle de Skatte, som her uddeles, saa er det jo taabeligt at tvivl raadig holde sig borte. At de ere uvcerdige til en154 saadan Gave — det bsr jo desto mere trcenge dem frem. Thi jo uslere og uvcerdigere de ere, desto mere behsve de Naade, og naar de behove Naade, saa er jo ingenting fornuftigere end at begive sig derhen, hvor de indbydes paa Naade. Her gjcel der det, hvad David siger: ~De Sagtmodige stulle cede og mcettes." Men om vi nu vide dette, saa vide vi ogsaa, naar og hvorledes vi stulle bruge dette Maaltid. Det hsrer til vor egenretfcerdige Natur og er des uden ogsaa af Skriftlcerde blevet indprentet i os, at vi ikke maa os dette velsignede Bord, saafremt vi ikke fsle os i scerdeles Grad fromme og alvorlige m. m. Dette gjsr ogsaa, at enfoldige Sjcele mere cengstes for end glcede sig over den hellige Nadvere, og betragte den ikke som et Naa debord, hvor de skulde gaa hen og cede uden Penge og for Intet, men snarere som et Handelsbord, hvor de maa komme frem med allehaaude alvorlige Forscetter, med en ret grundig Anger, et ret fromt Hjerte o. s. v. Kort: som et Bord, hvorhen det for dem gjaldt om at frembcere Herren et eller an det Offer. Naar de derfor ssle sig fulde af al Nrenhed, fsle sig kolde, dsde og elendige eller ere faldne i en eller anden Synd, saa at de netov be hsvede at komme hen til dette Naadebord for at155 hente Naade til Forladelse og Kraft til Bedring, saa vige de derimod tilbage og tcenke, at nu kunne de ikke komme derhen, efterdi de ikke ere fromme. Saadant er til überegnelig Skade, og om de end ser gudeligt og alvorligt ud, faa udgaar det dog fra Djcevelen. Af den Grund bor vi kunne forståa, at dette Naadebord er indstiftet til en Hjcrlft imod Synden og al Elendighed og at man derfor bor gaa did, naar man er befnceret af Synden. Naar du der for fsler dig ugudelig og gjerne vil have nogen Hjcelp til at kunne blive from, da bsr du just gaa did; just da, naar du har faldt og syndet og saa ledes behsver Hjcelp til Apreisning, da bsr du gaa derhen; just da, naar du fsler dig kold, dsd og ssvnagtig og gjerne vilde have et Middel, hvorved du kunde blive- varm, ovlivet og aarvaa gen, just da bsr du gaa derhen; just da, naar du fsler dig afmcegtig ligeoverfor Synden, saa at den Gang paa Gang bringer dig paa Fald, og du saaledes vel behsvede noget, der kunde indgyde dig Kraft til at overvinde Synden, just da bsr du gaa didhen; just da, naar du mcerker, at du er svag i din Bekjendelse, saaat du den ene Gang efter den anden bringes til at fortie eller fornegte Herren, og du saa gjerne snster at kjende et Mid-156 del til at blive opfyldte af Frimodighed i Bekjeu delsen, just da bsr du gaa didhen, just da, naar det ser ud, som om Guds Ord ingen Indvirkning havde paa dig, just da bsr du gaa til Herrens Bord. Kort: Naar det bliver msrkt og kummer fuldt, naar alt bliver fortvivlet, ja, naar det ser ud, som om du var bleven overladt i et forvendt Sind, da bsr du se til at faa komme hen til den hellige Nadvere for der at cede og drikke til Liv paany. Thi tcenk blot paa, hvad det vil sige, at Herren, naar han indstifter dette Maaltid og ran ker Disciplene Kalken, udtrykkelig forklarer, at han rcekker dem det Blod, som udgydes til Syndernes Forladelse. Deraf forstaar du, at han ved dette Bord ikke vil have at gjsre med et fromt Folk, men med saadanne, som behsve Syndernes Forladelse. Herom taler Luther fslgende mcrrkelige Ord: ~Lad fare alle de Galskaber, hvormed Hsistolerne bryde sig, og hold dig alene til Ordet og lad det kun vcere dig om at gjsre, at du såar Nadverens Nytte og Frugt, den nemlig, at dine Synder bliver dig forladte." Du bsr derfor komme ihu, at Ordene angaa dig. Og dette er Tilfcrlde da, naar du kjender, at Synden foruroliger og cengster dig og at dn ligger i Anfcegtning as Kjsdet, Verden og Djceve-157 len. Snart er den hidsig og utaalmodig, snart atter anfcegtes du af Gjerrighed og Nceringssorg o. s. v., saa at du uophsrlig gjsr det em Anstod ester det andet og stundom lader vel store Ting komme dig til Last, hvorigjennem dinSjcel saares. Saa kan du ogsaa vcere et fattigt og elendigt Menneske, der srygter for Dsden, er modfalden og kan aldrig vcere glad. Da er det paa hsi Tid for dig og da har du Aarfag nok til at gaa til Nadveren, bekjeude dine Synder, klage din Nsd for Gud og sige: Herre, du har til den Ende indstiftet dit Legemes og Blods Sakramente, at man der stal faa Syndernes Forladelse; nu fsler ,jeg, at jeg er i Behov deraf; jeg har faldt i Synd og er nu i Frygt og Mistrsstning; jeg har ikke Mod til at bekjende dit Ord, og mine Synder ere saa mange og store, derfor kommer jeg nu, for at du maa hjcelpe, trsste og styrke mig.*) Naar du altsaa gaar til dette Bord, se saa ikke paa, hvor from og alvorlig du burde vcere, men ikkun paa,

hvor from den Herre lefus er, som saa har elstet dig, at han har hengivet sit Legeme for dig, udgydt sit Blod til dine Synders Gjengivet efter den svenske Overfcettelse af Luthers Prwdikener. Overs Anm-158 Forladelse og nu vil give dig sig selv til at cede og drikke. Vil saa Djcevelen drage dit Blik paa dig selv, saa vis ham tilbage og sig: ~Dette Maaltid er ikke indstistet til Mose, men til min Herre Christi Ihukommelse, derfor vil jeg ikke nu tilintetgjore denne Sag med', at jeg kommer ihu mig selv eller omgaaes med Mose Lov. Naar jeg gaar herfrå og ud i Livet igjen, da vil jeg med Guds Hjcelp tcenke paa at vcere from; men her har jeg ikke Tid til dette, efterdi min Herre Chri stus vil, at jeg her stal ihukomme ham alene. Lad mig derfor her i Fred; thi jeg er indbudt hertil ikke for at gjore Gjerninger, men for at cede og drikke." Se det vilde vcere en ret enfol dig Tro, om du paa den Maade kunde holde dig til Ordet, og ikke vige derifrå. Da skulde du ogsaa faa erfare en stor Salighed af dette Maaltid. ~Ia", siger du, ~men Paulus taler dog alvorlige Ord om at cede og drikke uvcerdigen og befaler, at man stal prsve fig felv, inden man ceder og drikker". Nu, dette sige vi ogsaa: komme saadanne hid, der foragte Herren og kun have sin Lyst til et ugude ligt Vcesen, saa vil vi vise dem tilbage og lade dem vide, at de med sin Wden og Drikken trcede Christi Blod med sine Fsddcr og paadrage sig stor Dom. Og komme saadanne hid, som ere Fa-159 risceere, saa vil vi sige ogsaa det samme til dem. Se vi ogsaa en eller anden Christm komme herhen vaa en letsindig Maade, da vil vi ogsaa bede ham tåge sig noget iagt og prsve sig for Gud. Men se vi Syndere komme, som begjcere Naade, som ssge Hjcelp i Jesu Blod mod sin Elendighed, da maa vi raabe til dem: ~Kom kun, kom fri modig hid! Thi her er der ikke Tale om nogen saadan Vcerdighed, der skulde indeholde nogen For tjeneste, men en saadcm Vcerdighed, at du kommer paa en Maade, der svarer til Nadverens Bestem melse. Nu er det Nadverens Bestemmelse at med dele Naade, og naar derfor Syndere komme, som behsve Naade, saa komme de som vcerdige Nad vergjcester. Kommer du derimod som den, der har nogen Fromhed at fremvise, da kommer du uvcerdig og übcredt, men om du kommer som den, der er i Behov af Jesu Blod til Syndernes For ladelse, da ceder og drikker du vcerdigen. Altsaa, jo mere Naade du behsver, desto flittigere bor du gaa til Herrens Bord. Ordet om at gaa vcerdigen eller uvcrrdigen til den hellige Nadver er saaledes ikke sagt for at skrcemme de Syndere bort, som behsve Hjcelp af den Herre Jesus imod deres Nsselhed, men tvert imod for at drage dem did. Af den Grund stal160 mau opmuntre til at gaa derhen alle Sjcole, som arbeide og ere besvcerede, saadanne, som ~ligge i Stsvet og leve med Bekymring." Og naar du har provet dig selv, som Pau lus siger, og sundet, at du ikke er from, da ser du, hvor vel du behsver Naade og hvor vel du treenger til at komme did, hvor Naade uden Vil kaar og uden Indstrcenkninger bydes frem. Thi du ser jo as Herrens Indstiftelfesord, at det her ikke er Tale om nogen Gjerning, som du stal gjsre for Herren, men om en Gjerning, som han gjsr for dig, efterdi han ser, du er elendig, saa du vel behsver denne hans Gjerning. Naar det nu saa er, da er det uvcerdigt, at du holder dig borte. Den eneste Maade, hvorpaa du vcerdigen kan for holde dig til dette Maaltid, er da altid dette, at du gaar did, tager, ceder, drikker, tror og priser Gud, fordi han har dcekket et saadant Bord. Herren vil ikke, at hans stakkels Disciple skulle gaa her paa lorden sukkende, stsnnende og fred lsse, men han vil, at de stulle have Fred. Det er ham kjcrrt at se os vcere trygge i Fortrsstning til ham. At det gjsr os ondt, ja er os bittert, at vi ere Syndere, det er ganske vist i sin Orden, men det er derfor ikke ret, at vi gaa og grave os ned i vor Elendighed i Stedet for at gaa lige hen161 til Jesus med Alt og lcegge det ned hos ham. Naar Herren lader sin Naade overskylle vore Syn der, da vil han ogsaa, at det skulde vcere vist for Hjertet, at vi ikke mere ere i Synden. Og til en saadan Vished vil han ogsaa ved den hellige Nad vere selv hjcelfte os. Naar du derfor, som sagt, behover Fred, saa kom til dette Maaltid og det saaledes, at du ikke tcenker paa Troen, men ikkun ser til, hvorledes den Herre Jesus har baaret og borttaget alle dine Synder og altid vil vcere din Frelser, til hvem du maa holde dig og som daglig vil rense dig i sit Blod fra alle dine Synder, hjcelpe, bcere, ststte, lede, oprette og beskytte dig saa, som du det behsver. Thi her vil han give dig et Pant og et Segl paa sine Naadestilsigelser, ganske paa samme Maade som man under et Do kument sletter sit Segl for at give en stcerkere Be krceftelse paa, hvad Dokumentet indeholder. Det er saaledes den fornemste Frugt af den hellige Nadvere, at vi der blive forvissede om Syn dernes Forladelse, blive svede og styrkede i Troen og bekomme Fred. Som Luther siger: ~Naar du nu har annammet dette Sakramente, saa bliv ved at sve dig i Troen. Thi dette Sakramente gjsr det saa, at du kan sige: Her har jeg Guds tyde lige Tilsigelse paa, at mine Synder ere mig for- 11162 ladte, og jeg har desuden med min Mund annam met det synlige Tegn derpaa; dette kan jeg nu bevidne, saasom jeg ogsaa aabenbarligen har be kjendt det imod Djcevelen og hele Verden.

Naar nu Dsden og en ond Samvittighed anfegter dig, saa kan du dristigen hermed trodse Djcevelen og Synden og paa den Maade styrke din Tro og berede dig en god Samvittighed for Gud."*) Af dette stal ogsaa folge en ny Kraft til Bekjendelsen og til et helligt Levnet. Thi om du uafladelig gaar og ser paa din Tro og din Skrobelighed, saa er det ikke at undres paa, at du maa gaa modlss og vanmcegtig; thi saadant giver dig ikke nogen Kraft. Glcede i Herren stal vcere din Styrke, siger Apostelen. Men hvordan skal du nogensinde kunne faa Glcede, om dine Aine uopholdelig ere rettede paa din Uselhed? Naar du derfor fsler dig svag og mcerker, at det gaar daarligt med din Vekjendelse og dit Liv, se dig da om efter den hellige Nadvere, saa at du kan faa nogen Hjcelp imod din Svaghed, og lad ikke Djcevelen skrcemme dig med, at dette Maaltid skulde vcere for saa danne alene, som ere fromme og stcerke. *) Gjengivet efter den svenske Overfcettelfe af Luthers Prcr dikener.163 Derpaa fslger ogsaa det andet Stykke, som Herren vil, vi skulle have som en Frugt as den hellige Nadvere, det nemlig, at ligesom vi se, at den Herre Jesus her tjener og hjcelper os samt giver os sig selv at cede og drikke, vi ogsaa skulle lcere at gjsre ligedan mod vor Nceste, mest dem, som ere vore Brsdre i Troen. Om denne Nytte af Nadveren siger Paulus: ~Thi et Brsd, et Legeme ere vi mange; thi vi ere alle delagtige i det ene Brsd." Herren vil nemlig, at det, som kaldes de Troendes Enhed, ikke skal vcere en smuk Talemaade alene eller en onskelig Ting blot, men Liv og Vir kelighed. Hvilken Vcegt Herren lcegger paa dette, kunne vi se af hans Afskedstale til sine Disciple. Se der, hvorledes han formaner dem til at elske hverandre, to hverandres Fsdder o. s. v. la, da han omsider bad for dem, var det en af Hoved formaalene for hans Vsn, at de skulde alle vcere Et og fuldkomne til Et. Vigtigheden af denne Enhed indskjcerper ogsaa Paulus, naar han sam menligner de Ehristne med Lemmerne i et og samme Legeme, hvis Hoved er Christus. Ligedan som Lemmerne hcenge tilsammen, saa de alle ere Legemet til Tjeneste, og det ene Lem ikke fortsr nes paa eller foruleiliger det andet, saa burde det ogsaa gaa ligedan til i Christi Legeme. ii«164 Saadant skulde nu gaa let for sig, saafremt alle Lemmer vare feilfrie. Men efterdi det ene Lem har den Feil, et andet Lem en anden, faa kan det ikke vcere anderledes, end at de paa alle haande Vis stode mud hverandre. Til dette ar beider ogsaa Djcevelen, som har sin Glcede i at ssnderrive og adsplitte Guds Menighed; thi han ved, at om han blot kan bringe de Christne paa Kampfod imod hverandre, saa vinder han derved langt mere, end om han kunde opreise hele Verden imod dem. Nu, der gjcrlder det at udsve Kjcrr ligheden, og til en Hjcelp ogsaa i dette Tilfcelde har den Herre Jesus indstiftet Nadveren. Naar du altsaa ser, hvor svag din Broder er, og at han feiler eller forgaar sig paa en eller anden Maade, saa kom da ihn, hvorledes den Herre Jesus saavel i Nad veren som andensteds handler med dig, naar du er svag, hvorledes han da sieblikkelig kommer dig til Nndscetning, ja indbyder dig til sit Vord, paa det du ikke maa gaa fortabt, men blive hjulpen paany. Se, naar du overtcenker saadant, saa skal det ogsaa anspore dig til at handle ligedan imod din Broder i hans Svaghed, trsste, tilgive og tjene ham m. m., paa det han atter maa blive op rettet og ikke bukke under i sin Elendighed. Med saadant skulde du ogsaa prise Herren mere end med165 tusinde Lovsange. — Om dette taler Luther atter saaledes: ~Ligedan som Herren ved dette siger: Her er jeg selv, den, som hengives for dig, og jeg er ogsaa selv den Skat, jeg giver dig; hvad jeg har, det skal ogsaa du have; hvis noget fattes dig, saa skal det ogsaa fattes mig; her har du min Retfcerdighed, mit Liv og min Salighed, saa hver ken Synd, Dsd eller Helvede eller noget Ondt skal kunne rokke dig; saalcenge jeg er retfcerdig og lever, saalcenge skal og du vcere retfcerdig og leve — li gedan skulle ogsaa vi sige til vor Nceste — og dette ikke med Mundeu alene, men i Gjerning: — Se, min kjcere Broder, jeg har annammet Herren; han er nu min, og jeg har nu mere end nok og fuldt op as alt, saa tag du nu ogsaa, hvad jeg har; det skal alt tilhsre dig, og jeg vil ogsaa nu opofre det for dig; ja om det skulde behsves, vil jeg ogsaa ds for dig.*)" Det vilde nu, som sagt, vcere den rette Brug as den hellige Nadvere, om du derved lcerte at tro paa den Herre Jesus samt elske og fordrage skrsbelige og svage Brsdre, saa som du ser Herren gjor. Hvis Herren kun vilde have saadanne til Gjengivet efter den svenske Overscettelse af Luthers Prce» dikener.166 Disciple, som vare fuldkonme, vcere sig i Tro eller Levnet, saa maatte han ogsaa forkaste dig. Men nu vil han istedet vcere de Elendiges Frelser, vil ogsaa have Overbcerenhed med dig og din Uselhed og han vil ogsaa gjsre alt, hvad han kan, for at lcege dine Såar, give dig Fred og beholde dig hos sig. Derfor indbyder han dig ogsaa til sit Naadebord, ikke fordi han der vil holde Regnskab med dig efter din Fortjeneste eller Fromhed, men paa det han maatte faa vise dig sin Fromhed og udgyde over dig al aandelig Velsignelse. Paa samme Maade har han ogsaa indbudt din Broder, efterdi han ser, at ogsaa din Broder er elendig og behsver Hjcelp. Og da vil

han, at ogsaa du skal forbarme dig og have Overbcerenhed med denne din Broder, saa at du ikke ser skjevt til ham, sorbitres paa ham, tcenker eller taler ilde og ondt om ham, men derimod ser til, paa hvad Maade du maatte verre ham til Tjeneste eller Vel signelse. O tcenk, hvilken Salighed du selv skulde faa fornemme, om du gjorde saaledes! Det var den rette Vei til at gjsre Livet til et Paradis. Men saalcenge enhver blot vil fordre at selv blive betjent og den ene ikke vil opofre sig for den an den for at tjene fin Broder, iscer da, naar han som bedft behsvede det, nemlig naar han har167 syndet og faret vild — saalcenge kan det intet an det blive end Kiv, Partier, Trcette iblandt de Chriswe indbyrdes. Kjoere Brsdre, lader os be kjende vore Synder samt flittigt bruge dette Maal tid til Styrke baade for Troen og Kjcerligheden. O, Herre Jesus, rens os du og forlad os vor Synd! Herre Jesus, du vor Broder, som har gaaet i Dsden, for os, forbarm dig over os og hjcelp os formededelst din hellige Nadvere, dit Legeme og dit Blod, til at overvinde Synden, Djcevelen og alt Ondt samt prise dit hellige Navn, paa det Verden maa se, at vi ere Et i dig. Amen.168 7de Prledikeu Text: Joh. 10, I—lo. Tandelig, sandelig siger jeg eder: Hvo, som ikke gaar ind ad Dsreu i Faarestien, men stiger andensteds over, han er en Tyv og en Rsver. Men den, som gaar ind ad Doren, er Fa a renes Hyrde. For denne lader Dorvogteren op, og Faarene hore hans Rsst; og han kalder sine egne Faar ved Navn og forer dem ud° Og naar han haver uddrevet sine egne Faar, gaar han foran dem; og Faarene folge ham, fordi de kjende hans Rsst. Men en Fremmed ville de ikke folge, men fly fra ham, fordi de ikke kjende de Fremmedes Rsst, Denne Lignelse sagde Jesus til dem; men de forstode ikke, Hv3d det var, som han talede til dem. Derfor sagde Jesus atter til dem: Sande lig, sandelig siger jeg eder: Jeg er Faarenes Dor. Alle de, son: ere komne for mig, ere Tyve og Ro vere; men Faarene Horte dem ikke. Jeg er Do ren; dersom Nogen gaar ind ved mig, han skal169 blive salig, og han skal gaa ind og gaa ud, og finde Fsde. Tyven kommer ikke uden for at stjcele og myrde og sdelcegge; jeg er kommen, at de skulle have Liv, og have overflsdigt. Het er en temmelig vanskelig Sag at prcedike over en Text som denne; thi at prcedike anderle des end den Herre lesns her taler, det gaar ikke an; at fortie, stikke tilside eller kun let overfare, hvad Herren siger, det gaar ligesaa lidet an. Skal man derimod fremholde, hvad Herren siger, saa stoder det jo saa haardt imod mange Forholde, som iblandt os raade og gjcelde som en god og Gud velbehagelig Anordning. En faadan Prcediken kan derfor ikke andet end meget forbitre dem, som trceffes deraf, ja det kan ogsaa hcende, at saadanne, som ere oprigtige og levende Guds Born, kunne blive bekymrede derved, efterdi de fra Barndom men af ere vante til at betragte saadant, som Her ren her dog straffer, forn hellige og ukrcenkelige Ting. Maa Herren derfor hjcelpe os til at prce dike ifolge Sandheden, uden Frygt, og saaledes, at, det bliver til Gavn- Som vi hore, saa fcelder den Herre Jesus her i saa haarde og forfcerdelige Udtryk, som ellers170 ikke pleiede at komme over hans Lceber, Dom over de ugudelige og vantro Hyrder og Lcerere. Men han bruger ikke disse haarde Udtryk for at for smede disse falske Hyrder, men fordi Nidkjcerhed for Sjcelens Salighed aldeles fortcerer ham, naar han ser, hvorledes de, som sknlde vcere Hjordens Hyrder, tvertimod gjsre alt, hvad de formåa, for at hindre Sjcele fra at indgaa i Guds Rige. Dette havde de ogfaa nylig lagt for Dagen, idet de havde uddrevet en Mand af Synagogen, som, efterat vcere bleven heldbredet af Christus, bekjendte sig til ham, hvorom der berettes os i det fore gaaende Kapitel. Det var fra Dybet af sit Hjertes Nod, den Herre Jesus raabte som han gjorde. I Virkeligheden findes der Intet saa forfcerdeligt op rorende som dette, at de, som ere satte til at un dervise Syndere til Salighed, tvertimod anvende sit Embede og sin Indflydelse til at forfsre dyre kjobte Sjcele, paa det de ikke maatte omvende sig til Herren og blive levendegjorte. Sandelig, sandelig siger jeg eder: Hvo, som ikke gaar ind ad Doren i Faa restien, men stiger andensteds over, han er en Tyv og en Rover. Dette, at gaa ind gjennem Doren, have nogle antaget at vcere det samme som paa den lovbefalede Vei eller i den171 loolige Orden at komme ind i Prcedikeembedet. At stige andensteds over det skulde da vcere at trcenge ind i Prcedikeembedet paa en anden Vei, end den Loven bestemmer, som naar f. Ex. en Lcegmand uden at have Fuldmagt dertil as Kongen eller Bi- skoppen begynder at prcedike Evangelium for Syn dere. — At imidlertid en saadan Tolkning er Menneskers Paafund, opfunden for at beskytte de mange for at trceffes af Dommen, at vcere Tyve og Rsvere, det fremgaar tydeligt af V. 9, hvor Herren med klare. Ord siger: leg er Doren. Det at gaa ind gjennem Dsren vil altsaa sige at gaa ind gjennem ham. At stige andensteds over, det er at komme ind paa en anden Vis end gjen nem ham, det vcere sig nu gjennem Kongens eller en andens Fuldmagt. Herren scetter altsaa det som Kjendemcerke paa de falske Lcerere, at de ikke have gaaet ind gjen nem ham. Om de forsvrigt i det ydre kunne vcere hverandre ulige, saa at enkelte i en vis Forstand

kan sige at vcere fromme, anstcendige og i borger lig Henseende agtvcerdige Mennesker, og andre deri mod kunne vcere Drankere, Svergere, Horkarle eller paa anden Maade henfalden til grov Ugudelighed, det gjor ingenting til Sågen. Dommen er for dem alle den samme: De have ikke ganet gjennem172 Doren, og havde de end ikke nogen anden Feil, saa ere de dog ved denne ene Omstcendighed hjem faldne under denne Dom, at de cre Tyve og Ro vere. Det kan forekomme at vcere haardt, ja for fcrrdeligt, men hvad som er virkeligt, er dette, at saa dsmmer Herren i vor Text. Han kjendte ikke noget. til den Slags Sagtmodighed eller Mildhed, som lader alt vcere godt og vel, naar det ikknn ser fromt, nidkjcert og alvorligt ud. Nei, der for fcrrdelige Forholde ere raadende, der udtaler han ogsaa en forfcerdelig Dom. Og naar han saa gjor, da er det faafcengt at stride imod. Den eneste Udvei til Redning er den, at vi vaagne op over det virkelige Forhold samt begynde paa at raabe til Herren om Hjcelp til Ndrensning af den gamle Snrdeig. At nu gaa ind gjennem Christus, det vil sige, at af ham og ved ham vcere sat til Lcerer. Der til horer forst og fremst Tro paa den Herre Jesus, saa den, som skal vcere Faarenes Hyrde, selv lever i Jesus. I andet Fald gaar det, som Herren siger: ~Mon og en Blind kan lede en Blind? falde de ikke begge i Graven?" Eller hvorledes skulde saadanne kunne vcere af Jesus sat til Faarenes Leder, som selv intet fornemmer af det, som Guds Aand tilhore? Eller scetter man vel i jordiske173 Ting dem til Lcerere, som ere legemligen dode? Langt derfrå. Altsaa til det at gjennem den Herre Jesus vcere sat til Hyrde horer fsrst, at man selv lever i ham. For det andet hsrer der til dette et ret lesn Sindelag, eller, at den, som skal vcere Hyrde, ogsaa har dette Hyrdesind, som den Herre Jesus havde, saa han er villig til at fornegte sig selv og kun leve og do for at samle Sjcele ind til Guds Rige. Eller mon vel Herren skulde have sat saadanne til Hyrder i sin Menighed, der ikke bekymre fig noget om Sjcelene, men i Stedet om sin egen Fordel og Vekvemmelighed og som ikke for Sjcelenes, men ene for Indkomsternes Skyld har fogt og faaet et Embede? Det vcere langt fra. Den, der ikke le ver i Troen paa Jesus og ikke har hans Sindelag, er bevisligen ikke kommet ind i Faarehuset gjennem den Herre Jesus. For det tredie horer der Kald til dette. Dette kan vcere dobbelt, nemlig et ydre og et indre Kald. Det indre Kald bestaar ien indre Drift eller Tilskyndelse af Herren ved den Hellig Aand, hvilket gjor, at man i Hjertet fornemmer en in derlig Atraa efter at i det Embede faa tjene den Herre Jesus og samle Sjcele til ham. En saa dan indre Tilskyndelse kan aldrig forklares, men174 ene og alene erfares. Man kan ogsaa paa dette anvende Billedet: ‚Mnden blcrser hvor den vil, og du horer dens Susen, men du ved ikke hvorfra den kommer eller hvor den farer hen." Det ydre Kald derimod erholdes af Guds Menighed, som ifslge Herrens Fuldmagt kalder saadanne iblandt sig til Hyrder, som den ser drives af Christi Sind og Kjcerlighed tilSjcrlene samt have de der til fornsdne Gåver. Den, der paa den ene Side ingen anden Tilskyndelse har end et Anske om i dette Embede at sinde sit timelige Udkomme, og paa den anden Side intet andet ydre Kald har end de Ugudeliges og Kongens og Domkapitlets Fuldmagt, en saadan en er in genlunde gaaet ind gjennem den Herre Jesus, men falder übsnhorligen ind under denne Jesu Dom. Hvor der for det fsrste findes Liv i Guds Sons Tro, for det andet den Herre Jesu Sind, for det tredie en Aandens indre Tilskyndelse til i Embedet at faa tjene den Herre Jesus, for det fjerde Aandens Gåver og Guds Menigheds Kald til denne Gjerning, en saadan en er en ret Hyrde, om han end i Verdens Aine var den simpleste Lcegmand, som forresten den Herre Jesus selv var. I Sverige existerer der nemlig et Slags Menighedsvalg, men uden nogen fynderlig Indflydelse. O. A.175 Den, hos hvem dette derimod savnes, han er ingen ret Hyrde, han maa nu bersmme sig af sin Fuld magt og sit Embede, saameget han vil. Naar den Herre Jesus kalder de falske Lcerere for Tyve og Rovere, saa sigter han med dette til, at de stjcele Faarene fra deres rette Eiermand og drceber dem. Som han iV. 10 siger: Tyven kommer ikke uden for at stjcele og myrde og sdelcegge. Dette sker derved, at de med falsk Lcere og et ugudeligt Exempel drage Menneskets Hjerte fra Herren eller befceste dem i deres Ugu delighed. Saadant ser man i Scerdeleshed hos dem, som Paa Christi Tid vilde gjoelde som Fol kets Hyrder og Lcerere. Det var dem ikke meget om at gjsre at drage Syndere til Jesus af Na zareth som den rette Frelser og Brudgom. Og naar nogen troede paa Herren, da var deres Vise ikke den samme, som den Johannes sang: ~Den, som haver Bruden, er Brudgommen; men Brudgommens Ven, som staar og horer ham, glceder sig meget over Brudgommens Rsst. Derfor er denne min Glcede fuldkommen." Nei, men naar nogen as Folket troede Paa Herren, da forsamledes disse Hyr der til et Raad og sagde: Hvad skulle vi gjore? Lader vi dette Menneske i Fred, da ville hele Folket jo tro paa ham. Derfor raabte ogsaa Herren over176 dem! ~Ve eder, I, som tillukke Himmerigets Rige for Menneskene! Selv ville I ikke gaa derind, og de, som ville,

tilstede I det ikke." De anvendte hele sin Indflydelse, forat forhindre Syndere fra at komme til Jesus. Dette Parti mener ogsaa den Herre Jesus, naar han i V. 8 siger: ~Alle, som ere gaaede forud for mig, ere Tyve og Rsvere, det er, hele denne Hob af Hyrder og Lcerere, som den Herre Jesus ved sin Fremtrcedelse fandt hos Folket, de vare Tyve og Rovere, noget, hvorom ogsaa deres hele Forhold til ham bevidner. Nu bliver Sporgsmaalet: Kunne disse Her rens Ord ogsaa have Anvendelse paa vore For holde? Svaret herftaa kan ikke blive mere end et. Den svenske Statskirke har tilvisse en stor Over flod paa saadanne Hyrder, om hvem man maasige, de cre Tyve og Rovere. Der findes Hyrder, som leve i Drukkenskab, Spil, Banden og Svergen, Gjerrighed og Hor, — Hyrder, som ikke bryde sig noget om Menneskenes Sjcele, men kun sporge efter de timelige Indkomster, som deres Embede kaster af sig. Der findes Hyrder, som ere allermest til fredse, naar der omkring dem hersker almindelig aandelig Dsd, Hyrder, for hvem der, uden de ti melige Tab, ikke findes noget, som foraarsager saa megen Bedrsvelse, som naar der i deres Menighed177 opstaar aandelig Bevcegelse. Der findes Hyrder, som, naarSjcele vaagne op til Liv og Fred, frem trcede som disse Sjcrles mest haardnakkede og bitre Fiender; thi de have al sin Glcede og Fryd i Om gang med de Ugudelige. Saadant er aabenbart for hver Mands Dine, og disse Slags Hyrder gjor desuden ofte ingen Hemmelighed deraf, men rose sig tvertimod derover. Atter andre gaa ganske vist ikke netop saa grovt tilvcerks; de kunne ofte synes at vcere fromme og medgjsrlige, men ere dog ikke gaaede ind igjen nem den Herre Jesus, og da gjcrlder for dem den samme Dom. Det kan, som forud antydet, synes at vcere en haard og übillig Dom, men vi maa atter frcmholde: naar det nu alligevel er saa, da er det i Sågen selv og ikke i Dommen, som det forfcerdelige ligger. Og holdt man end Dom men tilbage, saa var dog Sågen den samme. I denne Verden kunne de ofte gjcrlde for lcrrde, ud mcerkede og redelige Prcrster, der paa en rosvcerdig Maade vogte sine Menigheder. Det er egentlig ikke mer end tre Feil, de have.: De leve ikke i Jesus: de have ikke gaaet ind i Embedet gjennem ham; de drage ikke Sjcele til Jesus- Og just dette gjsr, at, medens Verden priser dem, saa lyder Herrens Dom saaledes: De ere Tyve og Rsvere. 12178 Efterdi de ikke samle med Herren, saa adsprede de. Ia man kan ofte nok faa se, at de Ugudelige i sit Fiendskab imod Evangeliet, snarere stette sig mere til saadanne dsde Prcester, som udvortes synes fromme, end til saadanne, som leve i aabenbar Ugudelighed. ~Men", vil du maaste sige, ~er det tilraade ligt at nu for Tiden fremholde saadant? Kunde det ikke let Uro, og kan ikke ogsaa selve Embedet, som dog er godt og guddommeligt, der ved blive foragtet?" Derpaa faa vi svare: Har den Herre Jesus fundet det raadeligt, saa maa det tilvisse ogsaa vcere at anbefale over alt, hvor der existerer Forholde, som berores af denne Dom. Eller skulde det kanhamde vcere tilraadeligt i vore Prcedikener at straffe alle andre Synder, blot ikke denne? At straffe og advare for saadanne alene, som stjcele legemlige Ting, men ikke for saadanne, som stjcele og fordcerve Sjcelene? Eller kun straffe og advare for saadanne, paa hvis hele Adre man kan se, at de ere Tyve, men ikke for saadanne, som, ihvorvel de ere Tyve og Rsvere, dog i ydre Henseende fremtrcede og er antrukne saa, at ingen rigtig kan se, hvad de virkelig ere. Man kan vcere vis, at Sjelefienden ikke har noget imod, at man med Ordets Svcerd staar paa Vagt mod ham ved Faarehusets ovrige Dsre, naar man blot overlader179 5 ham en Port übevogtet. Sandelig, det behoves vel, dels for saadanne'Lcereres Skyld, om de mu ligens derved engang kunde vaagne til Eftertanke, dels for Sjcelenes Skyld, paa det de ikke maa blive sorfsrte. Man vindcr ingen Ting med at tilluike Dinene for det bedrovelige Forhold, at der i Prcedikembedet sidde Hyrder, som ifolge Guds Ord ere Tyve og Rsvere. Knn at man ser til, at der fceldes en Dom i Overensstemmelse med den Herre Icfu Sind og Exempel, faa intet ster i Letsindighed eller med Haan, Svot, Bitterhed eller Overmod, men med et Sind, som naar man i Hjertets Nsd raaber til en, som holder paa at gaa under, og som er mere vcerd end Himmel og Jord. Hvad den Uro angaar, som dette maatte frem kaldr, saa maa man overlade den Sag til Herren. Det oleu ganske vist megen Uro ogsaa af det, som Herren selv talede, men alligevel talede han. Forsvrigt er vel den Fred af liden Voerd, som kjobes ved at fortie saadant, som den Herre Jesus har talet eller at lade som om hans Tale ikke angik den Tid, som nu er. At Embedet derved skulde blive foragtet er temmelig urimeligt. Tvert imod, naar man ser Embedet vanhelliget ved saa danne Hyrder, som ere Tyve og Rovere, og man i-i180 « saa tier stille dertil, som om det ikke var noget videre at tale om, da foragter man tilvisse Em bedet. Med saadant paadrager man ogsaa Embe det Foragt hos den, som ikke kan adskille det og den Person, som beklcrder det. Men prcediker man med Alvor derimod, saa maa det idetmindste vcere klart, at man holder dette Embede for helligt til, at de falske Hyrder skulde faa indehave det. Om de falske Hyrder siger Herren hos Pro feten Ezechiel, Kap. 34: Ve Israels

Hyrder, som sode sig selv! skulde ikke Hyrderne sode Faarene? I cede Fedmen og klcrdes med Ulden; I slagte det Fede; I fsde ikke Faarene, I styrkede ikke det Svage, og lcegede ikke det Syge, og forbandt ikke det Sonderbrudte, og forte ikke de Jordrevne tilbage, og ledte ikke efter det, som var tabt; men med Haardhed og med Strenghed herstede I over dem. Og de ere adspredte, fordi de have ingen Hyrde, og de ere blevne alle vilde Dyr paa Marken til Spise, og ere adspredte. Mine Faar fare vild Paa alle Bjergene og paa alle ophoiede Hoie, ja, mine Faar ere adspredte over det ganske Land, og der er Ingen, som sporger, og Ingen, som leder efter dem." Dette er i Sandhed en forfcerdelig, men sand Beskrivelse, og ve de Hyrder, som det passer ind paa!181 Men den, som gaar ind gjennem Do ren, han er Faarenes Hyrde, det er: Den, som drives af den Herre Jesu Kjcrrlighed og Sin delag og kaldet af ham, gaar ind i Faarehuset, han er Faarenes Hyrde. Ham vedkjender Herren sig, selv om Verden ikke vil erkjende ham. For ham lader ogsaa Dsrvogteren op, og Faarene hsre hans Rsst, det er: Guds Born hsre og fslge hans Rsst, efterdi de gjenkjende i ham den gode Hyrdes Stemme. For ret at forståa dette Billede er det nsd vendigt at vide, at der i Vsterland var den Skik, at Faarehjorden om Aftenen fsrtes ind i en med Mur omgiven Stald for der at tilbringe Natten, medens en Underhyrde altid holdt Vagt ved Ud gangsdsren. Undertiden hcendte det, at flere saa danne Faarehjorder samledes ien og samme Stald. Naar det nu blev Morgen kom Hyrderne for at hente hver sin Hjord. For dem aabnede ogsaa Dsrvogteren Dsren, og naar de kaldte paa Faa rene, saa kjendte deres Faar hver sin egen Hyrdes Rsst og enhver af dem fulgte sin Herre. Dette er saaledes et herligt Billede af de forskjellige Me nigheder, der alle tilhsre et og samme Faarehus og have en og samme Overhyrde, Jesus, som igjen har anbetroet de scerstilte Underhyrder det Hverv182 paa hans Vegne at rsgte de enkelte Dele af hans store Hjord. At den Herre Jesus sammenligner de Troende med en Faarehjord er noget, som ogsaa i det gamle Testamente ofte bliver gjort. Med dette Billede vil Skriften ret listig fremstille det inder lige Forhold, som er raadende mellem Herren og hans Troende. Thi ligesom Vsterlandenes Hyrder havde alt sit Eie i Faarene, som de derfor Nat og Dag vogtede paa det aller omhyggeligste og det med saadan Kjcerlighed, at de tidt og ofte for deres Skyld udsatte sig for den siensynligste Livs fare, — saaledes er ogsaa de Troende den Herre Jesu Faar, hans Arv og Eiendom, som han har kjsbt med sit eget Blod og forn han Dag og Nat vaager over, at intet maa fattes den. Og paa den anden Side: Ligefom Faarene ikke kunne hjcelpe sig selv, men afhcenger i alle Ting af Hyrden, faa ere ogfaa Guds Born afhcengige af den Herre Jesus, til hvem de derfor holde sig, hvem de til hsre og. ingen anden, og as hvem de vente og faa alt, hvad de behsve. Det hcendte engang, at en Hyrde af en anden falskeligen blcven anklaget for at have stjaalet nogle af dennes Faar. Da Dommeren havde un derssgt Sågen, men ikke ved noget Vidnesbyrd183 kunde komme til Klarhed om den Anklagede havde begaaet Tyveriet eller ikke, lod han de omtvistede Faar hente. Derpaa lod han Anklageren gaa ud paa Gaarden, hvor Faarene stode, og kaldte paa dem. Han gjorde saa, men Faarene rsrte sig ikke, ja de saa ikke engang paa ham. Derefter befalede han deu Anklagede at gjsre det samme, og saasnart denne aabnede sin Mund, spoendte Faarene sine Aren og lsb hen til ham. Og nu gjordes der ikke flere Vidnesbyrd behov. Paa samme Maade beviser ogsaa den Herre Jesu Faar at de ere hans derved, at de hore og fslge hans Rost. Men det at Herren her kalder mennestelige Lcerere for Hyrder og siger, at de kalde sine egne Faar, og Faarene hore deres Rsst, er ikke sagt i den Mening, at disse eie Faarene, men det er kun at forståa saaledes, at de ere de, til hvis Omsorg Faarenes egen Herre har anbetroet sine Faar. Thi saaledes har Herren kaldet og indsat Lcerere i sin Menighed til at vogte de Troende, paa det de ikke ved Djcevelens Bedrageri og Mennefkers List maatte blive forvildede fra Sandheden. Derom siger Paulus til de 3Eldste i Ephesus: ~Saa giver nu Agt paa den ganske Hjord, for hvis Skyld den Hellig-Aand har sat eder til Biskopper for at vogte Guds Menighed. Herren er den ene,184 rette og gode. Hyrde; alle andre ere Hyrder tun forsaavidt, at han har sat dem til at vogte sine Faar. Ligeledes se vi ogsaa, hvorledes Herren efter sin Opstandelse ved en Leilighed trende Gange sporger Peder: ~Simon, lonce Son, elster du mig?" og for hvert Svar tilfsier: ~Fsd mine Faar, rsgt mine Lam." Med denne Befaling indscrtter han ham til Hyrde for at rsgte de Faar, han selu har kjsbt med sit eget Blod. Hvad der nu horer til en ret Hyrdes Embede kunne vi fremfor alt forståa af, hvad Herren i det nys anforte Sted hos Ezechiel anklager de falske Hyrder for ikte at have gjort. Thi naar han der siger, at han vilde hjemssge dem for dette eller hint, som de havde forssmt at gjsre, saa er det klart, at det, han saaledes ovregner, absolut maa hore til en Hyrdes Embede. Herren krcever saaledes fremfor alt af en Hyrde, at han stal fsde Hjorden. Saadant ster alene ved Evangelium. Derfor er det en ret Hyr des Pligt baade i Tide og

Utide at fremholde Evangeliet, idet han forkynder den til vore Syn ders Forladelse korsfcrstede og til vor Retfcerdig gjorelse igjen opstandne Herre Jesus Christus. Angaaende dette siger Apostelen Paulus til Corinthierne, at han, da han var hos dem, ikke185 » agtede sig at vide noget andet end Jesus Christus og ham korsfestet. Og ligeledes: Vi prcrdike den korsfcestede Christus, Isderne en Forargelse og Grcekerne en Daarlighed. Det kan vel stundom forekomme gammelt og ensformigt at aliid drive paa med, hore og prcrdike et og det samme. Men det er i ethvert Fald den Prcediken, som kan sode Sjcelene paany og give Hjorden Ncering. At un dervise om gode Gjerninger og formane til et hel ligt Liv er ogsaa altsammen godt og vel og bsr ste med al Iver og Nidkjcerhed, men der ligger ikke nogen Ncering for Faarene i den Prcediken. Derfor betonede Herren ogsaa for Petrus dette som det vcesentligste af hans Embede; Fod mine Lam, eller: fsr mine Lam paa Grcesgange. Thi har Faarene ikkun Fsde nok, da gaar det ogsaa med alt andet, men mangle de dette, da er alt fortabt. Naar David i den 23de Psalme lov synger Herren som sin Hyrde, siger han fsrst: ~Han lader mig ligge i skjsnne Grcesgange, han leder mig sagteligen til de stille rindende Vande." Dette er noget af Vigtighed for enhver Hyrde at frcmholde; thi det vil ikke vare lcenge forinden han vil finde allehaande Vanarter hos Faarene. Her kommer Djcevelen snart, saafremt han ikke er paa Vagt imod ham, og vil friste ham til Utaal-186 modighed ug Ulyst, saa han ikke ved Ordet af, forinden han er fuldt optagen af at drive, straffe og slåa Faarene, saa at han aldeles furg lemmer at rcrkke dem deres Fsde. Kommer man saa og foreholder ham dette og beder ham om, at han ogsaa maa sode Faarene og lede dem til Eoangeliets stjonuc Grcesgange, da er dette for ham samme som, at Faarene ikke ville taale styrtende Formaning, og dette gjsr, at han begynder at slåa og straffe end nn vcerre. Mangen en, som i Begyndelsen var en snild og elstelig Hyrde, er paa den Maade bleven en Tugtemester. De synes selv, at de have fuld Ret heri og tcenke, at det bare er Ensidighed, Skjcevhed og Blsdagtighed, at man ikke kan indse og bifalde dette. Men de bcere sig ad ganste paa samme Maade som om man vilde slåa et lidet Barn, som grceder fordi det ikke faar Mad, eller som naar man vilde sende Bud til Apothekct. ester allehaande bedste og bitre Mediciner for at hel brede et Barn, der hentcrres og afmagres fordi det ikke faar tilstrcekkelig Ncering. leg saa engang tre eller fire Mcend, der med lange Pidste drev foran sig en Hjord paa tredive Faur. Uophsrligt fmeldte Pidstene; thi medens de flog et Faar paa den ene Side af Veien, lsb ti bort paa den anden. Ingen vilde kunne dadle187 Mcrndene for Mangel paa Iver og Arbeidsomhed; nei, de lsb og arbeidede saa, at Sueden dryppede af deres Pander. Paa et andet Sted saa jeg en< gang en Hyrde, en liden Gut, der fsrte en Hjord paa to eller tre Hundrede Faar; i Haanden havde han et Stykke Brsd og ved Hjcelp deraf ledede han Faarene saa, at de vare mer ved at trade Hcrlene af ham. Saadant kan tjene til at belyse, hvad Herren her siger om en god Hyrde: Og na ar han ha ver uddreuet sine egne Faar, gaar han foran dem, og Faarene folge ham fordi de kjende hans Rsst. Gaar man foran Lam mene med Brod, udretter man tilvisse mere, end om man gaar bagefter og bruger Pidfken. Og er det fremdeles saa, at Herren dadler de falske Hyrder, fordi de ikke styrke de Svage, saa maa det ogsaa efter hans Mening hore til en ret Hyrdcs Embede, at han beflitter sig paa dette, at styrke de Svage. I Guds Menighed findes der altid dem, der ere svage. I en Forstand ere de alle svage, men enkelte ere dog skrobeligere end de andre. Der sindes til alle Tider faadanne, som man vel ikke tsr fråkjende aandeligt Liv, men forn dog i en eller anden Hensecnde eresaa Hesynderlig svage, at de forvolde Menigheden store Bekymrin-188 ger. At nu gaa voldsomt tilvcerks imod saadanne, ja hvad vcerre er: foragte dem eller tale ilde om dem, det er de falske og aandelig dsde Hyrders Vis. For dem er det en ren Fornsielse at kunne pege paa saadanne og tale ondt om dem. Det rette Hyrdesind derimod lider med de Svage, for banner sig over dem, ssger at ophjcelpe og styrke dem, paa det at det maa blive bedre med dem. Et saadant Sindelag og en saadan Fremgangs maade fordrer ogsaa Herren af dem, han vil have til Hyrder i sin Menighed. Dette er tilvisse en alvorlig Prsvelse for alle, som er i dette Hyrde-Embede; thi det er netop ligeover for de Svage, som det rette Hyrdesind haardest scettes paa Prsve. At kunne glcede sig med dem, der ere stcerke og fortrinlige, er ingen Kunst, men at vcere svag med de Svage, at stige ned til dem; at lade deres Svaghed verre sin egen Nsd, som man dagligen bcerer frem til Naadesto len; at tilgive, vcere tjenstvillig, og i alle Ting vcere som en Hyrde, der bcerer det lille, svage Faar paa sine Skuldre, — det er en helt anden og mere vanstelig Sag. Herom siger Paulus: leg er bleven de Skrsbelige som en Skrsbelig, at jeg kan villde de Skrsbelige, og i Romerbrevets 14de Kap. formaner han de Christne i Alminde-189 lighed: Antager eder den, som er strsbelig i Troen. Og i Rom. 15, 1: Vi, som formåa det, ere skyldige at berre (over med) de

Svages Skrs beligheder. Og atter: Troster de Mismodige, ov hjcelper de Skrsbelige (1 Thesal. 5, 14). Tcenk dig om, du, som er sat til Hyrde, om det er dette, den Herre Jesus finder hos dig, naar han ser paa dig! Forssg ikke paa at undstylde dig eller und vige dette Spsrgsmaal. Thi du stal engang gjsre Regnskab for din Husholdning og det paa Alvor. Kom ihu: Faarene ere dyrt kjsbte! Men er det nu saa, at Herren fordrer, at de rette Hyrder skulle styrke de Svage, da ligger der i dette en uudsigelig Trsst for dem, der ere svage. Thi af dette kan du forståa, at alt, hvad Djcevelen vil indbilde dig om, at Herren for din Svagheds Skyld maa blive troet af dig og blive lige glad med dig, er idel Logn. At du er skrsbelig, er tilvisse meget ilde, og det var uden Tvivl bedre, om du var mere paa din Vagt, om du flittigere brugte Naa demidlerne, om du mere vandrede efter Aandcn o. s. v.; men at Herren for din Svagheds Skyld er bleven treet af dig, det er en Lsgn, hvormed Djcrvelen alene vil skrcemme dig bort fra Naade stolen for at faa dig i sine Klsr. Herren vil tvertimod, at du stal blive ved at vcere ved Naa-190 destolen, paa det du maa blive staerk; og fra Naa destolen har han endnu ikke bortjaget Nogen. Der har han havt Syndere af alle Slags: Told?",'e, Synderinder, Drankere og andre lignende ere dor blevne gjcestfrit modtagne. Og have de end såldet igjen, saa ere de blevne lige gjcestfrit modtagne paauy; men bortvist er endnu ingen blevct, ikke engang En. Nei, Herren er ikke saa tilfinds, at man skulde have Grund til at befrygte saadant af ham. Var du end skrsbeligere end alle andre, som du har seet eller hsrt tale om, sikkert er det, at fra Naadestolen behover du ikke at gaa. Om end Havet rasede saa at Vjergene vevcegedes for dets Brusens Skyld, vcrr du stille hos Gud,, indtil han selv kommer og siger, at du skal gaa bort , Endvidere horer der til en ret Hyrdes Embede at lcege de Syge og forbinde de Saarcde. Med Syge og Saarede forstaaes saadanne Sjcele, som ved en eller anden Synd ere blevne saarede i fine Samvittigheder, hvorover de nu ere komne i Nod. Et Exempcl paa saadan Nsd lcese vi om i Ps. 31, 11, hvor David siger: Mit Liv er fortauet af Bedrsvelfe,, og mine Aar af Suk; min Krast er henfalden for min Misgjernings Skyld, og mine Ven ere gjennemstukne. Et and et lignende Exom pel have vi i Ps. hvor det heder: Der jeg191 vilde tie,. fortceredes mine Ben som af Alderdom ved min Hylen den ganske Dag. Atter et Exempel se vi i den 51de Ps., som David sang, da Nathan havde va>ret hos ham ester Faldet med Vathscba. Endnu et Exemftcl have vi i Petms, da han havde sornegtet Herren og svoret paa, at han ikke kjendte ham: Lignende Excmpler kan vi endnu fremdeles vcere Vidne til. Den Ene forsynder sig formedelst sin Vredagtighed, den Anden ved sin Menneskefrygt, atter en Tredie kan vel ogsaa falde som David og Petrus gjorde o. s. v. Her gjcelder det nu om for den, som er sat til Hyrde, at itke saare end mere og lwgge Sten til Byrden, men at forbinde den Saarcde og husvale ham med Evangeliets Balsam. Det synes ganske vist at byde imod at komme med Evangeliets Trost til en, som f Ex. har faldt i Hor, Drukkenstab eller er blevcn over listet as en eller anden lignende Synd. Men hvad stal man gjsre? At de have faldt og fyndet, kan aldrig paa nogen Maade forsvares eller undskyldes, men man kan dog ikke derfor ovcrgive dem, saa lcrnge man ved, at den Herre Jesus er Synoeres Frelser, og at der i hans Blod er en aaben Kilde mod al Synd og Urenhed. Og jo bedrsveligere det er, at de have faldt, desto mere nsdvenoigt er det, at faa snart som muliqt bringe dem hen til192 Naadestolen, paa det de maa finde Naade og blive oprettede af Faldet. Saadant er nu tilvisse en Prsvesten for alle dem, som ere fatte til Hyrdcr i Guds Mmighed: Sig, forbanner du dig over de Sygc og Saarcde af Hjorden, faa at du, om du horer, at En har faldt, du da tager dig af ham, faa ingen Anden faar erfare det? Og lsber du da til for med en fagtmodig Aand at ophjcelpe ham i Overensstem melfe med Pauli Ord: ~Om Nogen er falden i Synd, da hjcelper en faadan tilrette med Sagt modighed?" Tcenk dig om Gjor ogfaa du faa? Skulle de Syge og Saarede paa den yderste Dag kunne vidne om dig, at du var en faadan Hyrde for dem? Eller har kanfke Herren fra deres Hjer ter hsrt dybe Angstraab ovstige over, at du har faret ilde med dem og faaret dem end mere, og det kanske under Skin af Nidkjwrhed? Kjcere, gjsr op dit Regnskab, medens det heder idag. Ganste vist stulle Tjenestekvindens Ssnner, om du begynder at forbarme dig over de Saarede og for binde dem, komme og sige, at du kjceler for Kjsdet o. f. v, men den Herre Jesus stal takke dig der for, og han er dog den, der eier Faarene. Tcruk om en Hyrde, naar han skulde give Husbonden Oplysning om Hjordens Tilstand, fagde: ~Dette193 og hint Faar var svagt, var bleven saaret af Ul ven, derfor slog jeg det og lod det gaa sin Vei." Tror du ikke Husbonden skulde sige: ~O du utroe Hyrde, hvorfor tog du det ikke paa dine Arme, forbandt det og bar det hjem?" Han skulde vist sige saa. Der ligger desuden i dette igjen en Trost for de Saarede, efterdi de heraf kunne se, at om de end have syndet forstrcekkeligt, saa vil dog Herren ikke forkaste dem, men tvertimod forbarme sig over dem, forlade dem deres Misgjerninger og kaste deres

Synder iHavetsDyb. Du kan vel stundom synes, at det staar saa rent ilde til med dig, at Naaden idetmindste for om Del maa have taget Slut, efterdi du tidt og ofte falder saa grovt, at du neppe nok tsr aabenbare for din mest fortrolige Broder, hvor ilde det staar til. Men et er dog altid vist, og det er, at Herren ikke vil forkaste dig derfor, men fremdeles lade dette sit Ord staa ved Magt: ~Den, som kommer til mig, stoder jeg ikke ud." Er du end den ringeste, saa er det jo alli gevel godt, at du faar vcere med Paa Naade, paa ren, paa fri, paa evig Naade. Og har du det ikke saa, at hvor ilde det forresten end er, saa kan du dog vel ikke lade vcere at holde dig ncer til Jesus — eller hvordan? Du ser dog ester hans Kors 13194 og holder ham for din Frelser? Nu vel, saaledes at holde sig ncer til ham, det er at tro paa ham. Er det end en svag Tro, en ret Tro er det i alle Fald, og det er Hovcdsagen. Den, som saa ledes holder sig ncer til den Herre lesns, han stal ikke bestjcemmes cvindelig. Endelig horer det til en ret Hyrdes Embede, at ovsoge det Fortabte og igjenhente det Forvildede. Med de Forvildede og Fortabte mmes saadanne, som ved Djcevelens List, Kjodets Lyfter, Kjcerlighed til Verden ere komne bort fra Faareflokken, affaldne fra Troen og har tabt Christus, som Paulns siger. Saadanne sindes der ogsaa. la, der er kanste ikke saa faa, som have begyndt vel, men ere blevne standsede i Lovet. Angaaende saadanne er det nu Herrens Villie, at Hyrderne ikke skulde lade det blive med at beklage dem, men at de ovssge og igjenhente dem. Om en Fader havde mistet et Barn, som paa en eller anden Maade var bleven borte, hvem vilde saa ikke va're med at hjcelpe ham med at opsoge det? Det hcendte for nogle Aar siden i Amerika, at et Barn blev bortstjaalet. Det var Foreldrenes eneste Barn. Nnderretnmg derom spredte sig i alle Aviser, Barnets Portrcet aftryktes ogsaa i alle mulige Blade, og hele Lan det kom i Bevcegelse for at efterspore det bort-195 komneßam. Om Guds forlorne Ssnner og Dstre hsrer man tidt og ofte, men hvor mange be kymre fig derom? Og du, forn er en Hyrde, eller idetmindste f kulde verre det, gjor op dit Regnskab med Hjordens Herre og Frelser. Du har mange af Guds forlorne Ssnner og Dstre i din Menighed, Born, for hvis Frelfe den Herre lefus har hengivet sit Liv til en Losen. Deres Fader raaber efter dem, idet han hele Dagen ud strcekker sine Arme efter dem med et Hjerte, der brister af Barmhjertighed, og du — Kjcere, kan man se paa dig, at du er den Guds Hyrde? Lces Pauli Bekjendelse i Ap. Gj. 20, hvor han siger: ~leg har intet forholdt af det, som er nyttigt, at jeg jo forkyndte eder det og lcerte eder offentligen og i Husene. Derfor vidner jeg for eder paa denne Dag, at jeg er ren fra Alles Blod" o. s. v. Ak, der findes Hyrder, som man kan faa hsre tale om, at der er saa lidet at gjsre i deres Menighed, og dog ere de omgivne af Guds forlorne Bsrn, som de fkulde igjenhente til deres Fader og Frel ser. Men de tcenke ikke over dette. Siger man det til dem, saa kunne de vel se og beklage det, men vedblive dog i sin Slovhed. Saadant er forfcerdeligt. Men i dette have vi ogsaa et Trsstens Ord196 for alle Fortabte og Forvildede, efterdi vi her se, at om det end maatte verre saa ilde med dig, at du ligefrem var frafalden, saa ser dog Herren ef ter dig i Barmhjertighed og vil ikke, at du stal forgaa, men at du maa omvende dig og leve. Derfor raaber han ogsaa igjennem Profetens Mund: ~Omvender eder, I frafaldne Bsrn, saa vil jeg frelse eder fra eders Ulydighed." Og atter siger han: ~Kommer dog og lader os gaa irette med hverandre; dersom eders Synder end vare som Purpuret, da stulle de blive hvide som Sneen, om de end vare rsde som Skarlagenets Farve, da stulle de dog blive som den hvide Uld." Det kan aldrig vcere vcerre med et Menneske, end naar han, efterat have vceret en Christen, igjen vender tilbage til Verden. Men det er dog allige vel sandt, at Herren vil annamme ham paany. Og saa alvorlig er Herren i dette Stykke, at han truer med Straf at ville hjemssge faadanne Hyr der, som ikke ville hjcelpe ham med at opsoge de Forvildede og igjenhente de Fortabte. Og det bor jo vcere Vidnesbyrd nok. Om en god Hyrde siger dcn,Herre Jesus fremdeles, at han kalder sine egne Faar ved Navn d. e. han kjender dem paa det nsieste, og forer dem ud, det vil sige: ud paa Grcesgan-197 gene. Og dette er hans fornemste Gjsremaal og egentlige Embede. Og naar han forer sine egne Faar ud, gaar han foran dem, d. e. han er selv et Exempel for Hjorden i Tro, hellig Omgjcengelfe, Selvopofrelfe o. f. v., som Paulus siger: ~voerer mine Efterfslgere, saasom og jeg er Christi". Og atter: ~Vorder mine Efterfslgere, Brsdre! og agter paa dem, der vandre saaledes, som I have os til Exempel" (Phil. 3, 17). Og videre: ~leg formaner eder derfor, vorder mine Efterfslgere" (1 Cor. 4, 16). Og i 1 Thes. 1, 6 fremdeles: ~I ere blevne vore Efterfslgere". Lykkelige ere tilvisse de Menigheder, hvis Hyrder faaledes ere et Billede af den Herre Christus, saa at Faarene kunne siges at efterfslge ham, naar de efterfslge dem. Men hvor findes de Menigheder, forn kunne sige: ~Vil du vide, hvad det er at efterfslge Christus, saa fe kun paa vor Hyrde; han er et levende Exempel derpaa." Selv blandt de Hyrder, forn virkeligt tro paa den Herre Jesus, findes der mange, som aldrig

kunne sige til sin Menighed saa som Paulus: ~Vandrer saaledes, som I have os til Exempel." Nei, der er en For ssmmelighed, en lordiskhed og en Selvisthed i dem, som gjsr, at de altid maa slåa Ainene ned for faadanne Apostelens Ord. Gud give, at en-198 hver troende Hyrde maatte agte paa dette. Det er en let Sag at blive forsommelig, og naar man forst er bleven forfommelig, er det ogsaa saare let at ville lytte til den Trost, hvormed Djcevelen for sogcr at dysse Sjcelen til Ro, naar han hvisker: ~Hvem kan nu vcere som en Apostel? Det vilde jo vcere formasteligt at tcenke, at man skulde kunne komme dertil, at man kunde tåge en saadan Apo stelens Bekjendelse i sin Mund" o. s. v. Men om Faarene siger Herren, at de folge den rette Hyrde, efterdi de kjende hans Rost. Der, hvor de mcerke Hyrdesindet og hore den Prcediken, som kan sode deres Sjcele, der folge de med, selv om den Hyrde er end aldrig saa daarligt udrustet i Henseende til Gåver, Lcrrdom og andet. Men Fremmed ville de ikke folge, men fly fra ham, fordi de ikke kjende den Fremme des Rost. De fremmede Hyrder synesa at dette er besynderligt. Ja ofte faar man hore, at det stemvles som Ukirkelighed, som ei: Foragt for Em bedet o. s. v., at Faarene fly fra dem. Men saa ledes betragtede ikke Herren Sågen, da de Fat tige i Israel forlode de Skriftlcerde og Ipperste prcester og holdt sig til ham. Nei Herren billiger og kjender for Ret, at Faarene fly fra sligc Hyr der, som ikke have gaact ind gjennem ham.199 Nu tillcrgger Herren og siger: ~Dersom Nogen gaar ind ved mig, han ska! blive salig, og han skal gaa ind og gaa nd og finde Fode: Han skal blive salig (egentlig: han stal frelses) d. e. medeus de andre som Tyve og Rovere stnlde straffes og bortkastes, saa skal han bevares og frelses. Dette er en Forjcettelse, som de vide at scette Pris paa, som ere rette Hyrder. Thi menneskeligt talt er vel ingen i saa stor Fare som dem. Faarene vide ofte ikke, hvilken Nod, der trykker deres Hyrde. Djcevelen ved godt, at faar han kun sat i Hyrden, saa vil han nok kunne tåge mange Faar med ham. Derfor er det ganske vist et Under over alle Nndre, om en Hyr de bliver bevaret. Men han skal frelscs, det er hans Lsfte, og dette er hans Sikkerhed. Ogsaa han stal frelses, ogsaa han stal gaa med Faarene ind i den himmelske Faaresti. For Fare stal han nok blive udsat: snart vil han fristes til at give ester for Mennesters Had, Foragt og For folgelse, en anden Gang til at lade sig bedrage af Smiger, saa atter til at blive mistrsstig og slov, naar han ingen Frugt ser, eller naar han moder Ntaknemmelighed, en anden Gang atter til at ophsie sig selv, naar hans Gjerning bcerer Frngt, eller han vil fristes til Misnndelse, naar200 han ser en Hyrde, som er udrustet med stsrre Gåver end han selv, eller hvis Arbeide bliver mere velsignet end hans eget o. s. v. O, Ingen kan tro, hvor mange Afgrunde der ligger ved Si den af den troende Hyrdes Vei, uden den, som selv har erfaret det. Men han skal frelses. Gud vcere Lov, han stal blive bevaret ogsaa han, saa lyder Herrens Forjcettelse. Den anden Tilsigelse, som her gives den rette Hyrde, er, at han skal gaa ud og gaa ind og finde Fsde (egentlig Grcesgang) d. e. han stal finde Fsde til Faarene. Dette er ogsaa en For jcettelse, som de rette Hyrder vel behsve, naar de for Alvor trykkes af Spsrgsmaalet, hvor de stal finde Ncering til Faarene. Thi for den, som er en virkelig Hyrde, er det ikke nok, at han har stu deret, at han har megen Lcerdom eller har let for at tale og skrive. Nei for ham er der Spsrgs maal om noget mere, nemlig om Fsde for Sjce lene, og til dette forstaar ikke hans Lcerdom. Grcesgange til Faarene kan knn gives ham af Herren. Og da er det for dem, som have en vaagen Samvittighed, og som ved hvad det gjcelder, godt at have en Tilsigelse som denne, at de skulde finde Fsde for Faarene ved selv at gaa ind ved den201 Herre Jesus og leve i ham. Der hvor en saadan levende Omgang med Herren ikke er, der vil man snart have prcediket sig tom; men naar Hyrden lever i Fortrolighed med sin Mester, da stal han Dag ester Dag, selv om han levede i 100 Aar, finde Fsde, — ikke tsr Halm eller Bark, men godt, friskt Groes for de Faar, som ere ham anbetroede. Begge Dele bekrcefter ogsaa Erfaringen. Vcer derfor ikke cengstlig for, at du har smaa Gåver, daarlige Studier, smaa Evner og lignende. Herren ssger hos sine Husholdere ikke efter Gåver og Lcerdom, men Troskab. Udvis du derfor bare Trostab! Herren stal nok give dig Fsde til Faa rene. Derom er ingen Tvivl. Sluttelig tilfsier Herren: ~Tyven kommer ikke uden for at stjcele og myrde og sde lcegge. Dette er en haard Dom, mod hvilken de Skriftlcerde gunste vist efter sin Mening havde kunnet rcekke sine Fingre mod Hunlen og svoret paa, at de aldeles ikke vilde andet end godt. Men Herrens Dom bliver evindelig. Om sig selv der imot) siger han: leg er kommen, at de skulle have Liv, og have overflsdigt. AfNaturen ere vi alle dsde i Overtrcedelser og Synder. For medelst Adams Fald fik nemlig Doden Herre vcelde over Alle, efterdi Synden trcengte igjennem202 til Alle. Mm Gud vilde ikke, at vi skulde for blive i Dsden, men forbarmede sig over os og gav den enbaarne Ssn ud i vor 'Synd, Nsd, Dsd og Forbandelse, paa det vi ved hans Blod skulde forlofes fm al Synd, fra Dsdens og Djce velens Vold. Derom figcr Paulus: Christus

gav fig felv for os, at han maatte forlsse os fra al Nretfcerdighed og rense fig felv et Eiendoms folk. (Tit. 2, 14.) Og Johannes siger: Derudi er Guds Kjcerlighed aabenbaret iblandt os, at Gud har fmdt fin Ssn, den Enbaarne, til Ver den, at vi skulde leve ved ham. (1 Joh. 4, 9.) Og Paulus atter: Christus har frikjsbt os fra Lovens Forbandelfe, der han blev en Forbandclfe for os. (Gal. 3.) Og videre: Han, forn ikke vidste af Synd, haver han gjort til Synd for os, paa det at vi skulle i ham vorde retfcerdige for Gud. (2 Cor. 5, 21.) Alt tilsigter fsrst og fremst at forlsse os fra den Dod, hvori vi ved Adams Synd vare komne og igjengive os det Liv, forn vi ved Syndcn tabte. Saafom ogfaa Herren her udtrykker Hen sigten med sin Sendelse, naar- han siger: ~leg er kommen, paa det I stulle have Liv." Men Maaden paa hvilken vor Forlssning fra Dsden skulde foregaa, var vor Forlssning fra Syn-203 den eller vor Retfcerdiggjsrelse. Dette viser Pau lus i Rom. Kap. 5, hvor han paa den ene Side scetter Dsden som en Frugt af den ved Adams Fald over os komne Synd og paa den anden Side Livet som en Frugt af Naadens og Net fcerdighedens overvcettes Gave (Rom. 5, 17.) Hele vor Frelse afhang af, at vi bleve retfcerdiggjorte. Dette se vi ogsaa af de gammeltestamentlige Offre, som alle tilsigtede ved Offerblodet at rense Folket fra Synden og derved frelse dem fra Breden. Dersom vi ikke havde kunnet blive retfcerdiggjorte, da havde vi vceret Dsdens Bytte for evigt; men saafremt der gaves et Offer, som kunde borttage Synden, da var i dette Ofser Dsdens Vcelde til intetgjort. Og der fandtes el faadant Offer. Gud var den, som bragte Offeret og Offerlammet hed Jesus. Thi saa elflede Gud Verden. Men om den uudsigelige Trsst, som i disse Ord ligger for Faarene, er der nu ikke Anledning at tale. Der behsves heller ikke mange Ord at siges derom. Thi her er der en saadan Frelser, som, omendskjsnt han selv er Guds Afglands og hans Vcesens ud trykte Villede, alligevel fornedrede sig selv og blev lydig indtil Dsden, ja Korsets Dsd, og dette ene og alene i den Hensigt, at vi, som for vore Synders Skyld vare hjemfaldne til Dsden, skulde'i 204 blive forlsste derfrå samt vaany komme rene, rct fcerdige og salige tilbage til vor Gud og Fader. Dette er saa stort og herligt, at vore Hjerter al drig kunne fatte det, vor Tunge endnu mindre udsige det. Tcenk, saaledes vilde vor egen him melske Fader have det. Og nu, Herre Jesus, forbarme dig over os; hold borte sra os de falske Hyrder og giv os Lce rere efter dit Sind. Vevar i dit Navn alle rette Hyrder og velsign du deres Arbeide for Sjcelenes Frelse og Salighed, dit Navn til LEre og Pris. Amen.' »' ' .v» -3^ M » I^HW MWM^M AH3N^ MJU^ N > « i «» >, 'O^ " -- < -^ /. <-^M^i ~O ',